

**ΑΝΩΤΑΤΟ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Α.Τ.Ε.Ι.) ΠΑΤΡΑΣ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

**ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

***“Ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων και κρατικές
παρεμβάσεις στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας (ΕΠΑΝ, Γ΄ΚΠΣ)***

Οι σπουδαστές: **ΛΑΠΠΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ**

A.M. 586

ΛΥΚΟΥΡΕΝΤΖΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

A.M. 70

Εποπτεύων καθηγητής: **κ.ΚΑΤΣΙΚΑΣ ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ**

ΠΑΤΡΑ 2007

Copyright © 2007. ΛΑΠΠΙΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ , ΛΥΚΟΥΡΕΝΤΖΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ' ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν αποκλειστικά τον συγγραφέα και δεν αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να ευχαριστήσουμε το σύνολο του Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΑΣ για τις κατάλληλες γνώσεις και εφόδια που αποκομίσαμε από την φοίτηση μας σ' αυτό. Θα πρέπει να ευχαριστήσουμε όλους τους καθηγητές με τους οποίους συνεργαστήκαμε, τον κ.ΚΑΤΣΙΚΑ για την εποπτεία της εργασίας αλλά και τους γονείς και φίλους για την συμπαράσταση που επέδειξαν κατά την προετοιμασία της εργασίας μας και για την πολύτιμη βοήθειά τους

*Λάμπας Ευάγγελος
Λοκουρέντζος Χρήστος*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. 5

**ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....5**

**1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.....5**

**1.2. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.....6**

**1.3. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ.....7**

1.4.Η ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ 14

1.4.1.Καταταξη με βάση την έκθεση του WEF 14

1.4.2.Καταταξη με βάση την έκθεση του IMD 18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. 22

**ΕΜΠΟΔΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ
ΤΟΥΣ, ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗ-
ΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ.....22**

**2.1. ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗ ΒΕΛΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....22**

2.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΜΗ ΚΡΑΤΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ	25
2.2.1.Ανταγωνιστικότητα βασισμένη στην ποιότητα.....	39
2.3. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	41
2.4. Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ	45
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.</u>	51
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	51
3.1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΕΠΑΝ).....	52
3.1.1.Οι άξονες του ΕΠΑΝ.....	55
3.1.2. Ειδικόί στόχοι του ΕΠΑΝ	59
3.1.3.Δρασεις κρατικής ενίσχυσης στο ΕΠΑΝ.....	63
3.1.4.Η πορεία του ΕΠΑΝ.....	69
3.2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ.....	72
3.3. Ο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ 3299/2004. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ. ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ.....	73

3.4. ΤΟ ΕΚΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΈΡΕΥΝΑ, ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΠΙΔΕΙΞΗ.....	75
3.5. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΚΤΥΩΘΕΙΤΕ	77
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ-ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	80
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	88
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	90
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	93

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Πολλά ακούγονται τον τελευταίο καιρό για την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας και την άμεση ανάγκη ενίσχυσής της, ιδιαίτερα μάλιστα μετά τη δημοσιοποίηση της Ετήσιας Έκθεσης για την Ανταγωνιστικότητα του 2004. Τι σημαίνει όμως ανταγωνιστικότητα; Όσο και αν φαίνεται απλό, δεν είναι καθόλου εύκολο να δώσει κάποιος έναν ορισμό για την αφηρημένη και σύνθετη αυτή έννοια. Με μια φράση θα λέγαμε πως ανταγωνιστική είναι μια χώρα, όταν μπορεί να διαθέτει με επιτυχία προϊόντα και υπηρεσίες στις διεθνείς αγορές. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται οικονομική ανάπτυξη, η οποία με τη σειρά της ενισχύει την κοινωνική συνοχή και οδηγεί στη βελτίωση του επιπέδου ζωής των πολιτών. Η ανταγωνιστικότητα είναι μια έννοια ευρεία και αφορά ένα σύνολο φορέων: την Κεντρική Διοίκηση, την Αυτοδιοίκηση, τις επιχειρήσεις, τους κοινωνικούς εταίρους.

Στην προσπάθεια για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας, το κράτος οφείλει να έχει συντονιστικό ρόλο και να προωθεί την καινοτομία, την αποδοτικότητα, τις διαρθρωτικές αλλαγές και την ποιότητα. «Κοινωνικό κράτος» δεν σημαίνει «μεγάλο κράτος». Υπάρχουν σήμερα αρκετές αδυναμίες και δυσλειτουργίες στο Δημόσιο Τομέα, ο οποίος λόγω του μεγέθους και της συμμετοχής του στην οικονομική ζωή, ασκεί σημαντική επιρροή στην επίδοση της οικονομίας. Η κυβέρνηση και το υπουργείο Ανάπτυξης εργάζονται συστηματικά για να διορθωθούν τα κακώς κείμενα και να καταστεί ο Δημόσιος Τομέας ευέλικτος. Λαμβάνονται μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς και την περιστολή της γραφειοκρατίας. Παρέχονται κίνητρα για την πραγματοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων ιδιαίτερα στην Περιφέρεια, για τη δικτύωση των επιχειρήσεων και ειδικότερα των μικρομεσαίων, καθώς και για την προώθηση της καινοτομίας της Έρευνας και της Τεχνολογίας, οι οποίες αποτελούν τα κύρια συστατικά που θα μας επιτρέψουν ως χώρα και ως

οικονομία να μετατρέψουμε τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα σε ανταγωνιστικά.(πηγή : <http://www.elogos.gr>)

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ : ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ , ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ , ΠΟΙΟΤΗΤΑ , ΦΟΡΟΙ , ΕΠΑΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ , ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ , ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ, ΠΕΡΙΒΑΝΤΟΛΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ανταγωνιστικότητα αποτελεί ένα πεδίο οικονομικής γνώσης, το οποίο αναλύει τα δεδομένα και τις πολιτικές που διαμορφώνουν την ικανότητα μίας χώρας να δημιουργεί και να διατηρεί ένα περιβάλλον αυξανόμενης αξίας για τις επιχειρήσεις και υψηλότερου βιοτικού επιπέδου για τους κατοίκους της (IMD 2004). Σε καμία περίπτωση όμως δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί ότι ο βαθμός ανταγωνιστικότητας μιας οικονομίας μπορεί να γίνει κατανοητός ως σχετικό μέγεθος, δηλαδή συγκρινόμενος με τις επιδόσεις άλλων ανταγωνιστριών χωρών. Στο πλαίσιο των μεγάλων τεχνολογικών αλλαγών του καιρού μας και με ανοιχτές όλες τις ευκαιρίες αλλά και τις ανταγωνιστικές προκλήσεις που συνεπάγεται η ένταξη της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης, η ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας του παραγωγικού συστήματος προσλαμβάνει επείγοντα χαρακτήρα. Μετά την ένταξη στην ΟΝΕ, ο στρατηγικός στόχος της ελληνικής οικονομίας είναι η σύγκλιση της ανταγωνιστικότητας με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η συστηματική ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας με άξονες την καινοτομία, τεχνολογική αναβάθμιση, την επιχειρηματικότητα και την απασχόληση αποτελεί ουσιαστικά την καλύτερη εγγύηση τόσο της οικονομικής ευημερίας όσο και της διασφάλισης της κοινωνικής συνοχής.

Η τόνωση της ανταγωνιστικότητας ενός παραγωγικού συστήματος μπορεί να επιχειρηθεί με διαφορετικούς τρόπους, άλλοι από τους οποίους εστιάζονται σε ποσοτικά και άλλοι σε ποιοτικά χαρακτηριστικά της επιδιωκόμενης παραγωγικής ανασυγκρότησης:

- Στην περισσότερο παραδοσιακή και ποσοτική της έκφανση, η ανταγωνιστικότητα ορίζεται ως βελτίωση της σχέσης κόστους / τιμής των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών.
- Στην περισσότερο δυναμική και απαιτητική της εκδοχή, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας εστιάζεται κυρίως στα ποιοτικά

χαρακτηριστικά των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών, ενισχύοντας τον σχεδιασμό, την καινοτομία, την προσαρμοστικότητα στα μεταβαλλόμενα σήματα της ζήτησης, την αξιοπιστία των χρόνων παράδοσης, τις εξειδικευμένες γνώσεις, την ευρηματικότητα και την πρωτοτυπία καθώς και την αξιοποίηση των τεράστιων ευκαιριών που προσφέρει η δημιουργική αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας.

Στα αμέσως επόμενα χρόνια στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, μπορούν να συμβάλλουν και ορισμένες κυβερνητικές πολιτικές που άρχισαν να εφαρμόζονται από τα μέσα του 2004. Ειδικότερα οι νέοι νόμοι, φορολογικός (3296/2004) και αναπτυξιακός (3299/2004), το σύστημα για την απλοποίηση του θεσμικού πλαισίου αδειοδότησης των επιχειρήσεων, καθώς και τα νομοσχέδια που προωθούνται για την προσέλκυση κεφαλαίων και επενδύσεων, τη διεύρυνση του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων, την απελευθέρωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και τηλεπικοινωνιών, την αναμόρφωση και τον εκσυγχρονισμό του ρυθμιστικού περιβάλλοντος κ.λ.π. μπορούν να βελτιώσουν τις συνθήκες ανταγωνισμού και να αρχίσουν να αποδίδουν καρπούς κατά το τρέχον έτος αλλά κυρίως κατά τα αμέσως επόμενα χρόνια και εφόσον δεν υπάρξουν άλλοι ανασταλτικοί παράγοντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η διεθνής βιβλιογραφία παρέχει ένα μεγάλο αριθμό ορισμών της ανταγωνιστικότητας, ενώ διεθνείς οργανισμοί και εθνικά συμβούλια υιοθετούν παρεμφερείς ορισμούς. Η ανταγωνιστικότητα μπορεί να οριστεί σε διαφορετικά επίπεδα, όπως αυτό της επιχείρησης, του τομέα (κλάδου) οικονομικής δραστηριότητας, σε επίπεδο περιφέρειας ή κράτους (εθνική ανταγωνιστικότητα, η οποία συμπεριλαμβάνει και τη διάσταση των διεθνικών επιχειρήσεων καθώς και των διεθνικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων από και προς το εξωτερικό).

Σε επίπεδο επιχείρησης, ανταγωνιστικότητα είναι η δυνατότητα (ικανότητα) μιας επιχείρησης να επιβιώσει και να αναπτυχθεί, λαμβάνοντας υπόψη τον ανταγωνισμό άλλων επιχειρήσεων για τα ίδια κέρδη (στον ίδιο κλάδο ή την αγορά). Οι επιχειρήσεις ανταγωνίζονται για αγορές και πόρους (ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα) και συνεπώς είναι σχετικά εύκολο να εξετάσει κανείς συγκριτικά, την ανταγωνιστική τους θέση μετρώντας είτε μερίδια αγορών (δείκτης επίδοσης) είτε το βαθμό δημιουργίας και συσσώρευσης ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων όπως καινοτομικά προϊόντα, διαδικασίες, κ.λ.π. (δείκτες εισροών).

Ο τομέας (κλάδος ή βιομηχανία) μιας χώρας αποτελείται από μια ομάδα επιχειρήσεων που ανταγωνίζονται όχι μόνο μεταξύ τους, αλλά και ως σύνολο με αντίστοιχες βιομηχανίες άλλων χωρών. Ενώ οι επιχειρήσεις μπορούν να έχουν ιδιοσυγκρασιακή συμπεριφορά, εντούτοις, στις περισσότερες περιπτώσεις οι επιχειρήσεις στη βιομηχανία μιας χώρας ακολουθούν παρόμοιες

στρατηγικές που καθιστούν τη στρατηγική μίας εθνικής βιομηχανίας σαφώς διαφορετική από τη στρατηγική μιας άλλης εθνικής βιομηχανίας.

Σε επίπεδο κράτους, η έννοια της ανταγωνιστικότητας γίνεται περισσότερο δυσνόητη. Ένα κράτος δεν είναι το ίδιο με μία επιχείρηση ή μία βιομηχανία. Τα κράτη δεν ανταγωνίζονται μεταξύ τους όπως κάνουν οι επιχειρήσεις. Ακόμη και όταν οι επιχειρήσεις τους ανταγωνίζονται σε επιμέρους αγορές δεν μπορούν να επιτύχουν θετικά αποτελέσματα παντού γιατί αυτό θα καταστρατηγούσε την έννοια της ανοιχτής οικονομίας και τις γενικές αρχές της διεθνούς οικονομικής με τα οφέλη της ανταλλαγής (εξειδίκευση και βελτίωση της παραγωγικότητας)(πηγή:ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ) 2003, <http://www.esaa.gr>)

1.2 ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Το ΕΣΜΑ¹ συμβάλλει στην άντληση πληροφοριών για την βελτίωση ενός προσδιοριστικού παράγοντα γεγονός που υποδηλώνει και την αποτελεσματικότητα της εφαρμοζόμενης τομεακής πολιτικής, ενώ παράλληλα έχει ως στόχο να υποδείξει την υστέρηση σε κάποιον άλλο προσδιορίζοντας το κενό επίδοσης, αλλά κυρίως την βέλτιστη πρακτική του ανταγωνιστή για τη βελτίωση του σχεδιασμού της πολιτικής για την ανταγωνιστικότητα.

Αντικειμενικός στόχος είναι η διαρκής παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής της πολιτικής βασισμένης στην επίτευξη αποτελεσμάτων δια της βελτίωσης των δεικτών.Οι βασικοί άξονες του ΕΣΜΑ συνοψίζονται σε πέντε γενικές κατηγορίες δεικτών : τέσσερις κατηγορίες προϋποθέσεων , οικονομικό περιβάλλον κοινωνική συνοχή , περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση και παραγωγικότητα και μια κατηγορία αποτελεσμάτων (συνολική επίδοση) . (πηγή : ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ) 2003,<http://www.esaa.gr>)

Η διαγραμματική απεικόνιση του ΕΣΜΑ είναι η ακόλουθη :

Σχήμα 1.1. Διαγραμματική απεικόνιση του ΕΣΜΑ.

ΠΗΓΗ : ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
2003, <http://www.esaa.gr>)

1.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Α. Το οικονομικό περιβάλλον, αξιολογείται στη πρώτη αυτή έκδοση από τρεις υποκατηγορίες δεικτών : τις τιμές και τα κόστη, την οικονομική πολιτική και το ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας των αγορών, την ύπαρξη ανταγωνιστικών αγορών και την ολοκλήρωση των εγχωρίων αγορών με τις διεθνείς αγορές μέσω διεθνούς εμπορίου και ξένων αμέσων επενδύσεων.

Η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας συνδέεται με την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της. Η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων με την σειρά της εξαρτάται τόσο από τις επιδόσεις των ιδίων των επιχειρήσεων όσο και από το άμεσο και ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούν και δραστηριοποιούνται . Το οικονομικό περιβάλλον θα

πρέπει να είναι σταθερό να ενισχύει την εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και των καταναλωτών, παράλληλα να είναι ευέλικτο στις μεταβολές του διεθνούς περιβάλλοντος και να διασφαλίζει την ποιότητα διαβίωσης των πολιτών. Η αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος είναι συνάρτηση ύπαρξης συνθηκών ανταγωνισμού και ανοικτών και ευρύθμων αγορών. Η κυβέρνηση μέσω της οικονομικής πολιτικής συμβάλλει ουσιαστικά στην αναβάθμιση του οικονομικού περιβάλλοντος μέσω

Σχήμα 1.2. Οικονομικό περιβάλλον.

(πηγή : ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ)

2003,<http://www.esaa.gr>)

της ενίσχυσης των προσδιοριστικών παραγόντων της ανάπτυξης καθώς επίσης και της διαμόρφωσης ενός λιτού και αποτελεσματικού θεσμικού πλαισίου. Η οικονομική ολοκλήρωση με τις αντίστοιχες διεθνείς και ευρωπαϊκές αγορές μέσω εμπορικών και κεφαλαιακών ροών είναι προϋπόθεση αλλά και αποτέλεσμα για την αναβάθμιση του οικονομικού περιβάλλοντος και για την ενίσχυση της ανταγωνιστικής θέσης της χώρας. Η κατηγορία αυτή αποτελείται από τρεις υποκατηγορίες : τις τιμές και τα κόστη, την οικονομική πολιτική και το ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας των αγορών, την ύπαρξη ανταγωνιστικών

αγορών και την ολοκλήρωσης τους με τις αντίστοιχες αγορές του εξωτερικού σε ένα παγκοσμιοποιημένο διεθνές περιβάλλον.(πηγή : ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2003, <http://www.esaa.gr>)

Β. Η κοινωνική συνοχή αξιολογείται, από τέσσερις υποκατηγορίες δεικτών : την εκπαίδευση και της δεξιότητες των εργαζομένων, τη μετάβαση στην κοινωνία της πληροφορίας, τις συγκοινωνιακές υποδομές, καθώς και άλλους δείκτες συνοχής (όπως περιφερειακή συνοχή, μακροχρόνια ανεργία, φτώχεια). Η σχέση της ανταγωνιστικότητας με την κοινωνική συνοχή είναι αμφίδρομη και οι παραπάνω παράγοντες δημιουργούν προϋποθέσεις ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας.

Η δυναμική της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την κοινωνική συνοχή. Κεντρικός πυλώνας είναι η ενίσχυση της απασχόλησης και η μείωση της ανεργίας μέσω της ανάπτυξης με τη δημιουργία νέων και ποιοτικά καλύτερων θέσεων εργασίας. Κοινωνική συνοχή σημαίνει επίσης και ανανέωση της κοινωνίας μέσω της διεύρυνσης της επιχειρηματικότητας της ισότητας των ευκαιριών, της εκπαίδευσης και κατάρτισης, της αξιοποίησης του δυναμικού απασχόλησης της κοινωνίας της πληροφορίας και της προώθησης της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης.

Βασική προϋπόθεση για την κοινωνικά δίκαιη κατανομή του πλούτου είναι η αύξηση της απασχόλησης, με στόχο την πλήρη απασχόληση (πολιτική επιλογή της κυβέρνησης και της ΕΕ). Στο διεθνές περιβάλλον μέσα στο οποίο ανταγωνίζεται η χώρα και με δεδομένο το βιοτικό της επίπεδο, καθώς και το επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού της, η αύξηση της απασχόλησης είναι απαραίτητο να βασίζεται στην οικονομία της γνώσης. Για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι απαραίτητη η επένδυση σε ανθρώπινο κεφαλαίο μέσω των δημοσίων δαπανών για σημαντικές επενδύσεις στα εθνικά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η εξοικείωση με τις ψηφιακές τεχνολογίες, η διείσδυση της τεχνολογίας και η μετάβαση στην κοινωνία της γνώσης, η βελτίωση των υποδομών, η ασφάλεια και η μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και εν γένει των μικροοικονομικών παραγόντων δημιουργούν προϋποθέσεις ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας. Στον άξονα αυτό παρουσιάζονται 20 δείκτες που αφορούν τους τομείς εκπαίδευση και δεξιότητες, κοινωνία της πληροφορίας, συγκοινωνιακές υποδομές και εισοδηματικές ανισότητες. (πηγή : ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2003,<http://www.esaa.gr>)

Γ. Η περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση, αξιολογείται από έξι περιβαλλοντικούς δείκτες που μετρούν την ποιότητα ζωής των πολιτών (τα καταναλωτικά πρότυπα, τις προστατευόμενες περιοχές φυσικού περιβάλλοντος, τις εκπομπές ρύπων του φαινομένου του θερμοκηπίου κ.α.). Το περιβάλλον αποτελεί τη βάση και το όριο της ανάπτυξης, ενώ η περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση αποτελεί προϋπόθεση ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας, ιδιαίτερα στη διαδικασία μετάβασης προς την οικονομία της γνώσης και δημιουργίας εναλλακτικών βιώσιμων δραστηριοτήτων.

Οικονομία κοινωνία και περιβάλλον αποτελούν ένα ενιαίο αλληλοεξαρτώμενο σύνολο. Η εξασφάλιση μιας καλύτερης, εφικτής ποιότητας ζωής για τους πολίτες σημαίνει πολύ περισσότερο από την οικονομική ανάπτυξη και μόνον. Η οικονομία ούτε καθορίζεται ούτε κατευθύνεται από τις ανάγκες της αγοράς μόνον (market-driven economy) αλλά και από τους κάτωθι διαθέσιμους πόρους ανάπτυξης :

- ΥΔΑΤΙΚΟΙ
- ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟΙ
- ΕΔΑΦΙΚΟΙ
- ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΙ

- ΟΡΥΚΤΟΙ
- ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ
- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ
- ΓΛΩΣΣΙΚΟΙ
- ΧΛΩΡΙΔΑΣ
- ΠΑΝΙΔΑΣ
- ΤΟΠΙΩΝ
- ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Η οικονομία των φυσικών πόρων, στην οποία κεντρικό ρόλο παίζει μια επιτυχής και συνεπής ενεργειακή πολιτική και από την άλλη πλευρά η μετάλλαξη οικονομικών δραστηριοτήτων, που σήμερα έχουν επίπτωση στο περιβάλλον σε οικονομικές δραστηριότητες που το σέβονται και το προστατεύουν -όπως για παράδειγμα οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ο τουρισμός- αποτελούν ένα σημαντικό παράγοντα ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και δημιουργίας προϋποθέσεων βιώσιμης ανάπτυξης. (πηγή:ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2003,<http://www.esaa.gr>)

Δ. Παραγωγικότητα. Η διαρκής βελτίωση της παραγωγικότητας ουσιαστικά λειτουργεί ως «καταλύτης» που επιτρέπει τη μετουσίωση όλων των προηγούμενων συνιστώσων της ανταγωνιστικότητας σε ένα υψηλότερο βιοτικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, η παραγωγικότητα επιτυγχάνεται μέσω της έρευνας και της τεχνολογίας, ενισχύεται από τη διαδικασία της καινοτομίας της επιχειρηματικότητας. Η παραγωγικότητα βελτιώνεται εξαιτίας της μεταβολής πολλών άλλων παραγόντων (πολυπαραγωγικότητα) που είναι δύσκολο να απομονωθούν και να μετρηθούν (όπως οι θεσμοί, μη τεχνολογικοί παράγοντες, οργάνωση και διοίκηση, ποιότητα, κ.λ.π.). Στην παρούσα έκδοση αξιολογείται

από τρεις υποκατηγορίες δεικτών: την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία, την επιχειρηματικότητα και την παραγωγικότητα.

Η ανταγωνιστικότητα προσδιορίζεται από την παραγωγικότητα με την οποία η χώρα χρησιμοποιεί το ανθρώπινο δυναμικό της, το κεφάλαιο και τους φυσικούς της πόρους. Η δε παραγωγικότητα προσδιορίζει και το βιοτικό επίπεδο της χώρας (μισθοί, απόδοση κεφαλαίου). Η παραγωγικότητα εξαρτάται τόσο από την αξία των προϊόντων και των υπηρεσιών (π.χ. ποιότητα, μοναδικότητα, κ.λπ.), όσο και από την αποδοτικότητα με την οποία αυτά παράγονται. Δεν παίζει άμεσο ρόλο ποιοι είναι οι τομείς στους οποίους ανταγωνίζεται η χώρα, αλλά με ποιο τρόπο ανταγωνίζονται οι επιχειρήσεις μέσα σε αυτούς τους τομείς. Στο πλαίσιο αυτό, καθοριστικός είναι ο ρόλος ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος που προωθεί την καινοτομία, την επιχειρηματικότητα και επιτρέπει τη διαρκή αναβάθμιση των επιχειρήσεων.

Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της τεχνολογίας, της διαδικασίας της καινοτομίας σε όλες τις δραστηριότητες, των πολιτικών ενίσχυσης της παραγωγικότητας εξαιτίας της βελτίωσης πολλών παραγόντων (όπως το κοινωνικό κεφάλαιο, οι θεσμοί, μη τεχνολογικοί παράγοντες, η οργάνωση και διοίκηση των επιχειρήσεων, η βελτίωση της ποιότητας, κ.α.). Επίσης μέσω της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας του Δημοσίου τομέα, της μείωσης της γραφειοκρατίας και της ποιότητας των παραγομένων υπηρεσιών. Αντικειμενικός στόχος της κυβέρνησης και των κοινωνικών εταίρων είναι η διαρκής βελτίωση της παραγωγικότητας μέσω της ενθάρρυνσης καινοτομιών και της αύξησης της ζήτησης για νέα γνώση με ερευνητικά αποτελέσματα στην Ελλάδα τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στο δημόσιο τομέα. Η Ελλάδα έχει θέσει ως στόχο μέχρι το 2010, την αύξηση των δαπανών για έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη στο 1,5% του ΑΕΠ και αυτός ο στόχος μπορεί να επιτευχθεί με την κινητοποίηση και συνεργασία όλων. (πηγή : ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2003,<http://www.esaa.gr>)

Ε. Αποτελέσματα. Η βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης έχει ως αντικειμενικό και απώτερο σκοπό την επίτευξη ενός υψηλότερου βιοτικού επιπέδου. Αυτό αποτυπώνεται σε δείκτες συνολικής επίδοσης τόσο σε μακροοικονομικό όσο και σε μικροοικονομικό επίπεδο. Βασικό ποσοτικό μέτρο της ποιότητας ζωής είναι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ κι ιδιαίτερα η μεταβολή του σε σχέση με τα προηγούμενα έτη καθώς επίσης και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Επίσης ο δείκτης κόστους ζωής αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο προσδιορισμού του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής.

Όλοι οι προσδιοριστικοί παράγοντες που αναλύθηκαν προηγουμένως ανά άξονα, το ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον, η κοινωνική συνοχή και η προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος συμβάλλουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας. Σύμφωνα με τον ορισμό που δόθηκε, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας έχει σαν απώτερο σκοπό την επίτευξη ενός υψηλότερου βιοτικού επιπέδου για τους πολίτες της. Ως εκ τούτου, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας βραχυπρόθεσμα κρίνεται από τα αποτελέσματα της. Στον προηγούμενο άξονα εξετάσαμε την παραγωγικότητα, ως παράγοντα “ κλειδί ” για την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου. Στον άξονα αυτό εξετάζουμε βασικούς δείκτες ανταγωνιστικής επίδοσης .

Βασικό ποσοτικό μέτρο της ποιότητας ζωής είναι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ και ιδιαίτερα η μεταβολή του σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Φυσικά το επίπεδο ευημερίας είναι συνάρτηση και του κόστους ζωής . Το βιοτικό επίπεδο των πολιτών βελτιώνεται σε περιπτώσεις χαμηλού δείκτη κόστους σε συνδυασμό με αύξηση του εισοδήματος. Βασική συνιστώσα είναι η δυνατότητα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, περισσότερων από αυτές που φυσιολογικά χάνονται λόγω των διαρθρωτικών αλλαγών στην πορεία για την οικονομία της γνώσης, που δείχνει και την δυναμική της βελτίωσης της ανταγωνιστικής θέσης της χώρας. Επίσης η βελτιωμένη ανταγωνιστικότητα θα πρέπει να οδηγεί σε πλήρη απασχόληση και ισότητα των ευκαιριών, αλλά και της αμοιβής ανάμεσα

στα δύο φύλλα. (πηγή : ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2003,<http://www.esaa.gr>)

1.4. Η ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ

1.4.1.Καταταξη με βάση την έκθεση του WEF

Ως πληρέστερη πηγή πληροφόρησης διεθνώς, σχετικά με την κατάταξη των κρατών ως προς τους παράγοντες που προσδιορίζουν την αύξηση της παραγωγικότητάς τους και την ανταγωνιστικότητά τους, θεωρείται η ετήσια έρευνα του WEF². Σε αυτήν χρησιμοποιούνται όπως έχει ήδη τονιστεί, τόσο επίσημα στατιστικά στοιχεία (hard data) κυρίως μακροοικονομικού χαρακτήρα, όσο και ποιοτικά στοιχεία (soft data) μέσω έρευνας μεταξύ υψηλόβαθμων στελεχών στις χώρες που αξιολογούνται. Σχετικά με τους βασικούς δείκτες ανταγωνιστικότητας που προαναφέρθηκαν σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Ο Δείκτης Αναπτυξιακής Ανταγωνιστικότητας (GCI) εκφράζει το μακροοικονομικό, πολιτικό, νομικό και κοινωνικό περιβάλλον και κατά πόσο αυτό δημιουργεί τις απαραίτητες προϋποθέσεις για αύξηση της παραγωγικότητας και την ανάπτυξη. Ο Δείκτης αυτός αξιολογεί κατά πόσο οι θεσμοί, οι μηχανισμοί και η οικονομική πολιτική της χώρας υποστηρίζουν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης σε μεσο-μακροχρόνια βάση. Ειδικότερα, εξετάζει τους παράγοντες που προσδιορίζουν το ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας και του κατά κεφαλήν ΑΕΠ³ της κάθε χώρας και διαμορφώνεται από τρεις υπό-δείκτες:
- το δείκτη τεχνολογίας (technology index),
- το δείκτη θεσμών (public institutions index) και
- το δείκτη μακροοικονομικού περιβάλλοντος.
- Οι δείκτες αυτοί με τη σειρά που μόλις αναφέρθηκαν σταθμίζονται με

συντελεστές 1/2, 1/4, 1/4 και 1/3, 1/3, 1/3, για τις τεχνολογικά καινοτόμες χώρες και τις υπόλοιπες χώρες αντίστοιχα.

Η συγκριτική θέση της Ελλάδος στο Δείκτη Αναπτυξιακής Ανταγωνιστικότητας το 2004 είναι δυσμενέστερη από αυτή του 2003⁴, με τη χώρα μας να προηγείται μόνο της Ιταλίας στην ΕΕ-15. Από τις 10 νέες χώρες κατώτερες επιδόσεις από την Ελλάδα έχουν οι Πολωνία, Σλοβακία, Λετονία, Τσεχία, Ουγγαρία και Κύπρος.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας (BCI)⁵ ή και μικροοικονομικής ανταγωνιστικότητας (microeconomic competitiveness index, MICI) εκφράζει τα μικροοικονομικά θεμέλια της ανάπτυξης, δηλαδή την αποτελεσματικότητα των εταιρικών λειτουργιών, την ύπαρξη στρατηγικής και την ποιότητα του μικροοικονομικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Ο Δείκτης αυτός αξιολογεί το επιχειρηματικό περιβάλλον, τις δομές των αγορών και τις επιχειρήσεις και την ποιότητα του management αντικατοπτρίζοντας το τρέχον επίπεδο δυνατοτήτων των εγχώριων επιχειρήσεων. Απαρτίζεται από τους υπο-δείκτες εταιρικών λειτουργιών και στρατηγικής και ποιότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, με συντελεστές στάθμισης 37% και 63% αντίστοιχα.

Η κατάταξη της Ελλάδος είναι συγκριτικά υποδεέστερη από τις περισσότερες χώρες της ΕΕ-15, ενώ υποδεέστερους δείκτες σε επίπεδο επιχειρήσεων από τις χώρες της ΕΕ-15 έχουν επίσης οι Ισπανία, Πορτογαλία και Ιταλία. Ειδικότερα με βάση τον υπο-δείκτη Εταιρικών Λειτουργιών και Στρατηγικής η Ελλάδα καταλαμβάνει την 39η θέση τόσο το 2003 όσο και το 2004. Η Πορτογαλία βρίσκεται πολύ χαμηλότερα, στη 46η θέση το 2003 και στη 41η θέση το 2004. Με βάση τον υπο-δείκτη Ποιότητας του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος η Ελλάδα καταλαμβάνει την 40η θέση τόσο το 2003 όσο και το 2004. Σημειώνεται ότι η κατάταξη της χώρας στον υπο-δείκτη εταιρικών λειτουργιών και στρατηγικής που μετρά τις ικανότητες των ίδιων

των επιχειρήσεων μιας χώρας για ανταγωνιστική λειτουργία, είναι ελάχιστα χαμηλότερη από αυτήν του υπο-δείκτη επιχειρηματικού περιβάλλοντος που εξαρτάται κυρίως από κρατικές πολιτικές. Και οι δύο υπο-δείκτες σημείωσαν βελτίωση μετά το 2001.

Ο Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (The Global Competitiveness Index, ή GCI), προσπαθεί να συμπεριλάβει τόσο τους μακροοικονομικούς (GCI)⁶ όσο και τους μικροοικονομικούς παράγοντες (BCI) που προσδιορίζουν την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα μιας χώρας. Επίσης ο υπόψη δείκτης συμπεριλαμβάνει τόσο στατικούς (BCI) όσο και δυναμικούς (GCI) παράγοντες, που προσδιορίζουν την ανάπτυξη και το επίπεδο οικονομικής ευημερίας μιας χώρας. Για την κατασκευή του ανωτέρω δείκτη εξετάζονται 12 πυλώνες που προσδιορίζουν την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα μιας χώρας που ταξινομούνται σε τρεις βασικές κατηγορίες: (i) Δείκτης βασικών προϋποθέσεων για την ανάπτυξη στον οποίο περιλαμβάνονται οι θεσμοί, η φυσική υποδομή, η μακροοικονομική σταθερότητα, η ασφάλεια και το βασικό ανθρώπινο κεφάλαιο. (ii) Δείκτης παραγόντων που ενισχύουν την παραγωγικότητα (efficiency enhancers) στον οποίο περιλαμβάνονται το ανθρώπινο κεφάλαιο υψηλού επιπέδου, η αποδοτικότητα της αγοράς αγαθών, η αποδοτικότητα της αγοράς εργασίας, η αποδοτικότητα της χρηματοοικονομικής αγοράς, η τεχνολογική ετοιμότητα, το άνοιγμα της οικονομίας και το μέγεθος της εγχώριας αγοράς. (iii) Δείκτης καινοτομικότητας στον οποίο περιλαμβάνονται ο βαθμός ανάπτυξης των επιχειρήσεων και η καινοτομία.

Η Ελλάδα με κατά κεφαλήν εισόδημα στην κατηγορία των \$ 9.000-\$17.000 κατατάσσεται στο μεταβατικό στάδιο ανάπτυξης, στο οποίο η οικονομική της πορεία (σύμφωνα με τους μελετητές του WEF) προσδιορίζεται όλο και λιγότερο από το Δείκτη των Βασικών Προϋποθέσεων για την ανάπτυξη (ο οποίος σταθμίζεται με συντελεστή μεταξύ 30% και 40%), περισσότερο από το Δείκτη των Παραγόντων που Ενισχύουν την Παραγωγικότητα (ο οποίος

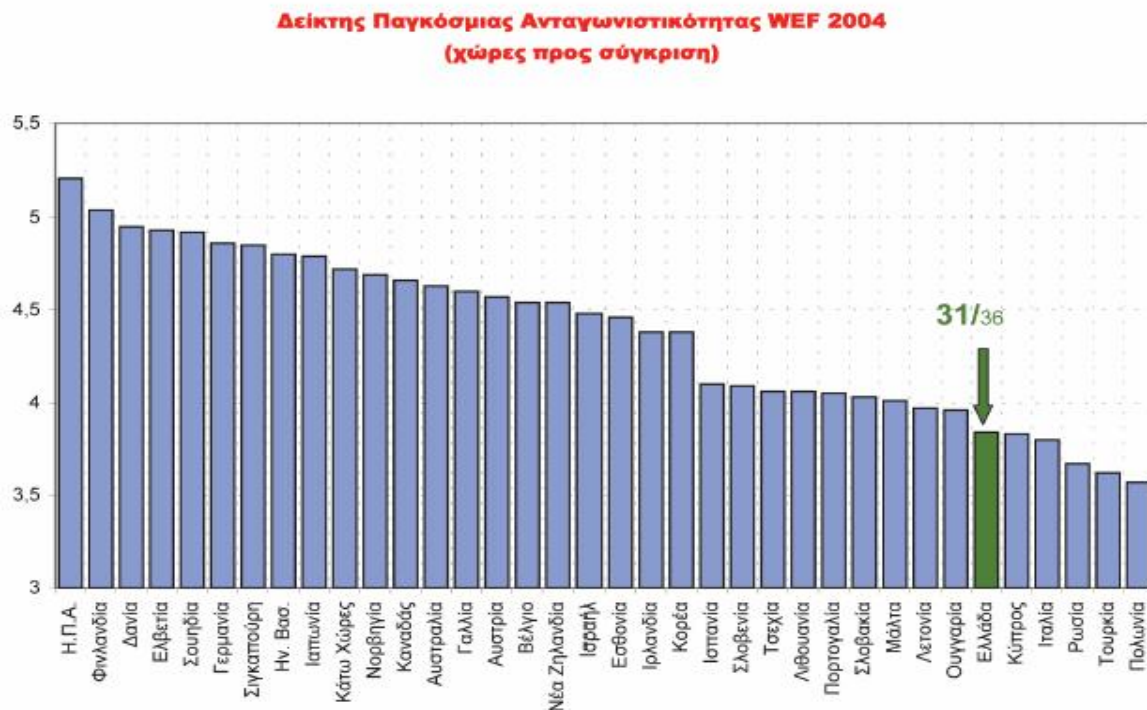
σταθμίζεται με συντελεστή μεταξύ 40% και 50%) και σε αυξανόμενο βαθμό από το Δείκτη Καινοτομικότητας (ο οποίος σταθμίζεται με συντελεστή μεταξύ 10% και 30%).

Σύμφωνα με αυτή τη μεθοδολογία, στο γενικότερο δείκτη η Ελλάδα κατατάσσεται στην 51η θέση μεταξύ των 104 χωρών που εξετάζονται ενώ κατατάσσεται 37η στο Δείκτη των Βασικών Προϋποθέσεων για την Ανάπτυξη, 48η στο Δείκτη Παραγόντων Ενίσχυσης της Παραγωγικότητας και 47η στο Δείκτη Καινοτομικότητας. Η χαμηλότερη θέση της Ελλάδος σύμφωνα με αυτό το δείκτη οφείλεται στο γεγονός ότι η βαθμολογία της στο Δείκτη των Βασικών Προϋποθέσεων για την Ανάπτυξη σταθμίζεται με χαμηλό συντελεστή (γύρω στο 30%) λόγω του υψηλού κατά κεφαλήν της εισοδήματος και με υψηλό συντελεστή η βαθμολογία της στους δύο άλλους δείκτες. Από την ΕΕ-25 η Ελλάδα κατατάσσεται σε καλύτερη θέση μόνο από την Ιταλία και την Πολωνία. Πάντως, οι αναλυτές του WEF αποδέχονται ότι η χαμηλή βαθμολογία μιας χώρας στο συγκεκριμένο δείκτη δεν είναι ασυμβίβαστη με την επίτευξη υψηλών ρυθμών αύξησης της παραγωγικότητας και ανάπτυξης από τη χώρα αυτή ακόμα και για μια εικοσαετία. Εκείνο που υποστηρίζουν είναι ότι στη μακροχρόνια περίοδο (άνω των 20-ετών), οι χώρες με χαμηλότερο βαθμό στο δείκτη GLCI θα έχουν χαμηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης και αύξησης της παραγωγικότητας.

Η χώρα μας σύμφωνα με τα στοιχεία του WEF υστερεί τόσο σε μακροοικονομική όσο και σε μικροοικονομική (πολύ δε περισσότερο σε ολική) ανταγωνιστικότητα σε σχέση με τις άλλες χώρες της ΕΕ-15. Αυτό όπως θα αναλυθεί και στη συνέχεια, οφείλεται στα μεγάλα ελλείμματα και το υψηλό χρέος του δημόσιου τομέα, στη συγκεκριμένη διάρθρωση του ισοζυγίου πληρωμών της και του συγκριτικού της πλεονεκτήματος, στις γνωστές οργανωτικές αδυναμίες του δημόσιου τομέα, στην ανελαστικότητα της αγοράς εργασίας και στη χαμηλή αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας. Βέβαια, το ότι το αναπτυξιακό επίπεδο και το επίπεδο οργάνωσης του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα είναι γενικά χαμηλότερα από τις

περισσότερες από τις άλλες χώρες της ΕΕ-15 δεν αμφισβητείται. Αυτό που πρέπει να εξετάζεται είναι ο βαθμός στον οποίο σημειώνεται βελτίωση σε αυτούς τους τομείς και κατά πόσο η βελτίωση που σημειώνεται γίνεται γνωστή στους επενδυτές σε παγκόσμιο επίπεδο.(πηγή : ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2004 , <http://www.esaa.gr>)

Διάγραμμα 1.1. Δείκτης WEF

ΠΗΓΗ:(ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2004, <http://www.esaa.gr>)

1.4.2.Κατάταξη με βάση την έκθεση του IMD

Τα βασικά κριτήρια που χρησιμοποιούνται στην έκθεση του IMD⁷ για την

ταξινόμηση 49 χωρών το 2002 και 60 χωρών ή/και περιοχών χωρών το 2004, με βάση το επίπεδο της διεθνούς ανταγωνιστικότητας τους είναι τα ακόλουθα:

- Η οικονομική επίδοση της χώρας βάσει της οποίας η Ελλάδα κατατάσσεται στην 45^η θέση (έναντι 60 χωρών και περιοχών χωρών) το 2004, έναντι της 44ης θέσης το 2003. Βασικοί παράγοντες που συμβάλλουν στη χαμηλή βαθμολογία της χώρας με βάση αυτό το κριτήριο είναι τα μεγάλα ελλείμματα στο εμπορικό της ισοζύγιο και στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και οι χαμηλές ΞΑΕ⁸. Έτσι η χώρα κατατάσσεται: (i) Στην 59η, 54η και 52η θέση με βάση τις εξαγωγές αγαθών ως απόλυτο μέγεθος, ως ποσοστό του ΑΕΠ και ως ρυθμό αύξησης αντίστοιχα και στην 57η, 57η και 51η θέση με βάση τις ΞΑΕ ως απόλυτο μέγεθος, ως ποσοστό του ΑΕΠ και ως ρυθμό αύξησης αντίστοιχα. (ii) στην 52η θέση ως προς το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το οποίο εκτιμάται (από το IMD) στο 6,5% του ΑΕΠ, ή στο 4,1% του ΑΕΠ σύμφωνα με τα επίσημα ελληνικά στοιχεία. Από τις απόψεις αυτές η μεθοδολογία της έρευνας αδικεί τη χώρα μας. Η διάρθρωση του ισοζυγίου πληρωμών της η οποία χαρακτηρίζεται από μεγάλα πλεονάσματα στο ισοζύγιο των υπηρεσιών, στο ισοζύγιο των μεταβιβάσεων και στο λογαριασμό κεφαλαίων συνδυάζεται με πολύ μεγαλύτερα ελλείμματα στο εμπορικό ισοζύγιο, ενώ δεν λαμβάνονται υπόψη οι εισροές κεφαλαίων με μορφές διαφορετικότερες από τις ΞΑΕ. Τέλος, από τις απαντήσεις των εμπειρογνομόνων προκύπτει ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζει μεγάλο κίνδυνο μετεγκατάστασης της παραγωγικής της βάσης σε άλλες χώρες και κατατάσσεται στην 46η θέση, ενώ η ανθεκτικότητα της χώρας στις οικονομικές διακυμάνσεις θεωρείται ότι είναι πολύ ασθενής και κατατάσσεται στην 45η θέση.

- Η αποδοτικότητα του κυβερνητικού τομέα, με βάση την οποία η Ελλάδα κατατάσσεται στην 49η θέση το 2004, έναντι της 36ης θέσης το 2000 και της 34ης θέσης το 2001 (μεταξύ 49 χωρών). Βασικοί παράγοντες που οδηγούν στην πολύ χαμηλή θέση της χώρας ως προς τον παράγοντα αυτό είναι η γραφειοκρατία, η αδιαφάνεια και η υψηλή φορολογική επιβάρυνση των

επιχειρήσεων από άμεσους και από έμμεσους φόρους. Επίσης τα επενδυτικά κίνητρα στην Ελλάδα δεν θεωρούνται ότι είναι ελκυστικά για τις ΞΑΕ, ενώ και το νομικό πλαίσιο αποτελεί φραγμό στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Ως προς όλα αυτά τα κριτήρια η Ελλάδα κατατάσσεται σε θέση χειρότερη από την πεντηκοστή.

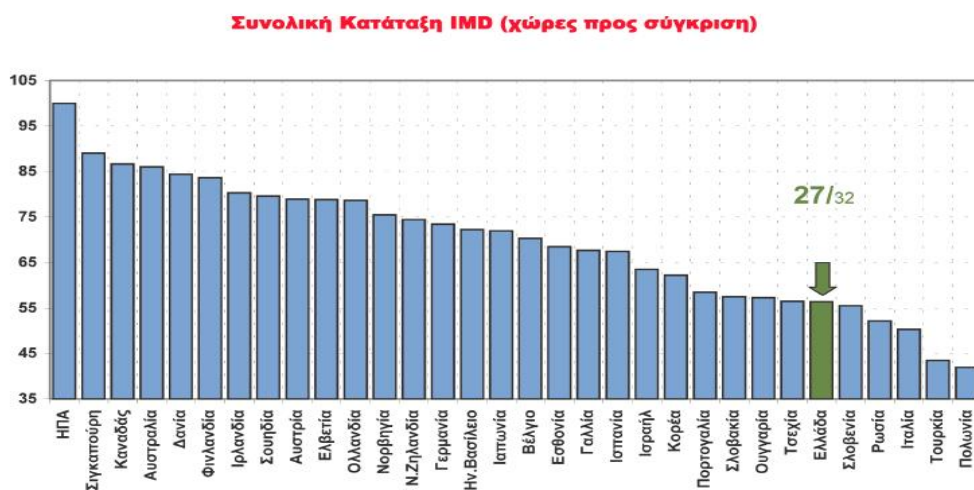
- *Η αποδοτικότητα του επιχειρηματικού τομέα*, σε σχέση με την οποία η Ελλάδα κατατάσσεται στην 39η θέση το 2004, έναντι της 37ης το 2000 και της 29ης το 2001 (μεταξύ 49 χωρών). Βασικοί παράγοντες της κατάστασης αυτής είναι το ότι (α) η κατάρτιση των εργαζομένων δεν αποτελεί προτεραιότητα για τις ελληνικές επιχειρήσεις (58η θέση), (β) οι διαθέσεις έναντι της παγκοσμιοποίησης είναι μάλλον αρνητικές (53η θέση), (γ) τα κίνητρα των εργαζομένων για εργασία είναι χαμηλά (53η θέση), (δ) υπάρχει θέμα εσωτερικής πληροφόρησης στο χρηματιστήριο (51η θέση), (ε) δεν υπάρχει αποδοτική διαχείριση της αξίας της επιχείρησης για τους μετόχους (50η θέση). Η θεώρηση της χώρας και από τη σκοπιά αυτή αποθαρρύνει τις ΞΑΕ.

- *Το επίπεδο της οικονομικής και κοινωνικής υποδομής* σε σχέση με το οποίο η Ελλάδα κατατάσσεται στην 39η θέση το 2004, έναντι της 30ης θέσης το 2000 και της 28ης θέσης το 2001 (μεταξύ 49 χωρών). Η εκτίμηση αυτή ξενίζει αν ληφθεί υπόψη ο μεγάλος όγκος επενδύσεων σε οικονομική και κοινωνική υποδομή που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα τα τελευταία πέντε χρόνια εξαιτίας και των Ολυμπιακών Αγώνων. Το δυσμενές αυτό αποτέλεσμα συνδέεται με (i) το υψηλό κόστος του Διαδικτύου (60η θέση), (ii) το υψηλό ποσοστό εισαγωγών ενέργειας σε σχέση με τις εξαγωγές αγαθών (57η θέση), (iii) την υπέρ-συγκέντρωση του πληθυσμού στις πόλεις (54η θέση), (iv) τα λίγα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (52η θέση), (v) το χαμηλό επίπεδο της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (52η θέση), (vi) το χαμηλό επίπεδο μεταφοράς γνώσεων μεταξύ των πανεπιστημίων και των επιχειρήσεων (52η θέση), (vii) το ποσοστό εξάρτησης του πληθυσμού (49η θέση), (viii) τις χαμηλές εξαγωγές υψηλής τεχνολογίας (49η θέση), (ix) τις χαμηλές δαπάνες σε έρευνα και τεχνο-

λογία (47η θέση) και (x) το ολιγάριθμο προσωπικό που ασχολείται με έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη (43η θέση).

- Αντίθετα με τα ανωτέρω, σύμφωνα με την Έκθεση του IMD, η κατάταξη της Ελλάδος ευνοείται λόγω της μεγάλης αύξησης των ακαθάριστων επενδύσεων των ελληνικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό (4η θέση), του ρυθμού αύξησης του κατά κεφαλήν ΑΕΠ (6η θέση), των εξαγωγών υπηρεσιών (10η θέση), των κυβερνητικών επιδοτήσεων (10η θέση), της πραγματικής αύξησης της παραγωγικότητας (10η θέση), του ποσοστού των καθηγητών ανά μαθητή (3η θέση), του ποσοστού των δασκάλων ανά μαθητή (11η θέση), των συνολικών δαπανών υγείας (10η θέση), του κόστους Η/Ε για τη βιομηχανία (14η θέση), των κινητών τηλεφώνων (αριθμός εγγεγραμμένων/1000 κατοίκους) (19η θέση), των υδρευόμενων εκτάσεων κατά κεφαλήν (14η θέση), των σταθερών τηλεφώνων (19η θέση) και των επενδύσεων στις τηλεπικοινωνίες (21η θέση). (πηγή : ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2004 , <http://www.esaa.gr>)

Διάγραμμα 1.2. Δείκτης IMD

ΠΗΓΗ:(ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2004, <http://www.esaa.gr>)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΜΠΟΔΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΟΥΣ, ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

2.1 ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Παρά τα θετικά αποτελέσματα που είχαν στην Ελληνική Οικονομία οι περιορισμένες θεσμικές μεταρρυθμίσεις που έγιναν τα τελευταία χρόνια, η προσπάθεια για διαρθρωτική προσαρμογή δεν συνεχίστηκε. Έτσι παραμένουν σήμερα σοβαρά εμπόδια στην ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία των επιχειρήσεων με συνέπεια να παραμένει σε χαμηλά επίπεδα η ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων. Τα εμπόδια αυτά προέρχονται, κατά ένα μεγάλο μέρος από την κακή οργάνωση και λειτουργία του δημοσίου τομέα, από τους ελέγχους και κανονισμούς που επιβάλλονται με πρόθεση θεμιτή κατά τα άλλα να προστατευθεί ο καταναλωτής, ο εργαζόμενος ,το περιβάλλον κ.ά. από τις δυσκαμψίες και την ανεπαρκή λειτουργία ορισμένων αγορών, από την έλλειψη επαρκούς υποδομής.

Από την έρευνα πεδίου που πραγματοποιήθηκε έγινε φανερό ότι οι τέσσερις ευρύτερες περιοχές, τις οποίες οι επιχειρήσεις θεωρούν σημαντικές από πλευράς εμποδίων είναι:

Α. Τα υψηλά επιτόκια και η έλλειψη ευελιξίας πολλών τραπεζών που συνεπάγονται υψηλό κόστος κεφαλαίου. Για παράδειγμα, το δραχμικό κόστος της καθυστέρησης έγκρισης ενός δανείου λόγω των γραφειοκρατικών διαδικασιών που ακολουθούνται, ανέρχεται σε 8% του

εγκριθέντος ποσού. Το 17% του κόστους αυτού οφείλεται στη καθυστέρηση της λήψης του δανείου για την έκδοση των απαραίτητων πιστοποιητικών και το 83% στην καθυστέρηση για την έγκριση του δανείου από την τράπεζα.

Β. Οι πολυάριθμοι νόμοι και κανονισμοί, καθώς και οι συχνές μεταβολές τους. Το κόστος συμμόρφωσης των επιχειρήσεων προς τη νομοθεσία αποτελεί το 27% του συνολικού διοικητικού κόστους αυτών. Το μεγαλύτερο μέρος δε αυτού του κόστους προκαλεί η συμμόρφωση των επιχειρήσεων προς τις φορολογικές τους υποχρεώσεις.

Γ. Οι δυσκαμψίες στην αγορά εργασίας, καθώς και η σημαντική αύξηση που σημείωσε το μοναδιαίο κόστος εργασίας στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια.

Δ. Η ανεπαρκής υποδομή. Το σημαντικότερο εμπόδιο που ξεχωρίζουν με πολύ μάλιστα έντονο τρόπο οι ελληνικές επιχειρήσεις σχετικά με την υποδομή, είναι οι τηλεπικοινωνίες. Η ενέργεια, τόσο από πλευράς μορφής όσο και από πλευράς κόστους, αποτελεί επίσης σημαντικό εμπόδιο στην αποτελεσματική λειτουργία των επιχειρήσεων ενώ ακολουθούν οι οδικές μεταφορές.(πηγή : <http://www.iobe.gr>)

Ο βασικότερος όμως παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά είναι:

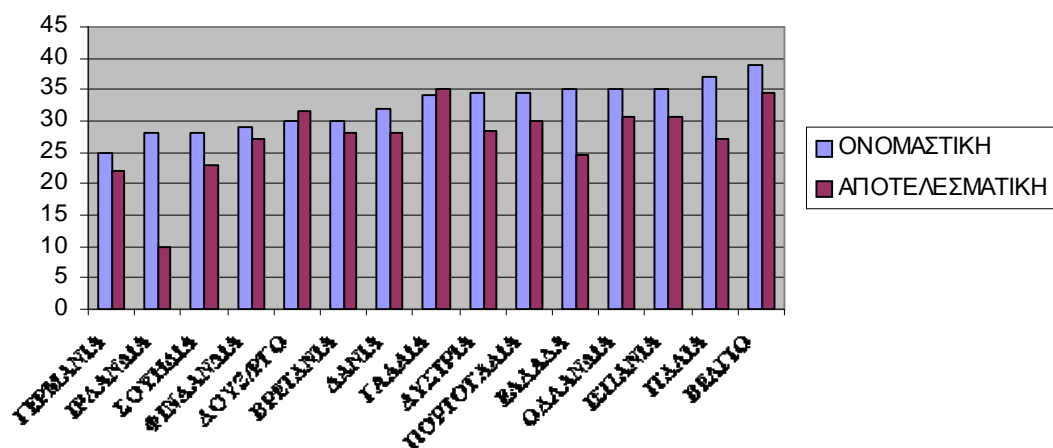
Οι φόροι. Είναι αναμφίβολο ότι η υψηλή φορολογία των επιχειρήσεων και η έλλειψη σοβαρών φορολογικών κινήτρων για τις μικρές και νέες επιχειρήσεις αποτελούν τους σημαντικότερους παράγοντες έλλειψης ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων και κατά προέκταση του συνόλου οικονομίας. Όπως αναφέρθηκε στο «Βήμα», σύμφωνα με στοιχεία των ετήσιων δεικτών του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, το οποίο διοργάνωσε

πρόσφατα συνέδριο με θέμα την ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών της νοτιοανατολικής Ευρώπης, η Ελλάδα κατέχει μεταξύ 80 χωρών την 79η θέση ως προς το ποσοστό φορολογίας.

Το γεγονός ότι η Ελλάδα φορολογεί βαρύτερα τα επιχειρηματικά κέρδη, δεν χρειάζεται ασφαλώς να το επισημάνουν ξένοι μελετητές. Στην έκθεση για την αναμόρφωση του ελληνικού φορολογικού συστήματος, αναφέρεται χωρίς περιστροφές ότι οι ονομαστικοί συντελεστές φορολογικού εισοδήματος των νομικών προσώπων στη χώρα μας βρίσκονται σήμερα σε υψηλά επίπεδα, αν συγκριθούν με αντίστοιχους φορολογικούς συντελεστές των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού είναι οι μεγαλύτεροι μεταξύ των περισσότερων άλλων χωρών με εξαίρεση την Γαλλία και το Βέλγιο όπου οι συντελεστές φόρου βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο. Σύμφωνα με την έκθεση οι ονομαστικοί συντελεστές φόρου των νομικών προσώπων στην Ελλάδα είναι κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες υψηλότεροι κοινοτικού μέσου όρου.(οικονομικός ταχυδ. Τευχ.23 Ιούνιος 2003 σελ.15)

Διάγραμμα 2.1. Φόροι στην Ε.Ε

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ ΚΕΡΔΩΝ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε , 2001

ΠΗΓΗ:EUROSTAT

Η αντιμετώπιση των παραπάνω εμποδίων απαιτεί βαθιές διαρθρωτικές αλλαγές στην οργάνωση και λειτουργία του κράτους, όσο και στη λειτουργία των διαφόρων αγορών της οικονομίας. Όσο παραμένουν τα διαρθρωτικά προβλήματα στην Ελληνική Οικονομία, τόσο δυσκολότερο γίνεται να επιτευχθούν οι στόχοι της οικονομικής πολιτικής, διότι θα παραμένουν τα εμπόδια στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων. Αντίθετα η ουσιαστική πρόοδος στην επίλυση των διαρθρωτικών προβλημάτων θα βελτιώσει την ευελιξία της οικονομίας και συνεπώς, τις προοπτικές ανάπτυξης και ευκαιριών παραγωγικής απασχόλησης.

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη για εξάλειψη των υφισταμένων εμποδίων αντικινήτρων στην ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία των επιχειρήσεων, παρά για επανεξέταση και εκσυγχρονισμό των κινήτρων που παρέχονται σήμερα στη χώρα μας.

2.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΜΗ ΚΡΑΤΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ.

Ανταγωνιστική παραμένει μια επιχείρηση ή μια οικονομία εφόσον αποτολμά καινοτομίες που μειώνουν το κόστος και αυξάνουν την ποιότητα και αποτελεσματικότητα των συντελεστών παραγωγής. Την αλήθεια αυτή δεν αρκεί να την αναγνωρίζουμε στα λόγια. Πρέπει εμπράκτως να τη σεβόμαστε και να την αξιοποιούμε.

Σήμερα η μέση ελληνική επιχείρηση διανύει στάδιο μετεξέλιξης από την παραδοσιακή μορφή της οικογενειακής και εσωστρεφούς μονάδας που επικεντρωνόταν σε συγκεκριμένο κλάδο και προτιμούσε να δρα περιορισμένα και «εκ του ασφαλούς», προς μια ολοένα και πιο ανοικτή επιχείρηση. Ανοικτή

στις ιδέες, στους νέους ορίζοντες, στις προκλήσεις, στις συνεργασίες, στις τολμηρές και καλά σχεδιασμένες πρωτοβουλίες.

Οι πρωτοπόρες επιχειρήσεις εισάγουν νέες τεχνολογίες, υιοθετούν νέα οργανωτικά και διοικητικά σχήματα, εφαρμόζουν σύγχρονες μεθόδους ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, δικτυώνονται διεθνώς και αποτολμούν επενδύσεις πέραν των ελληνικών συνόρων. Διότι ο διεθνής ανταγωνισμός απαιτεί εύκαμπτη προσαρμογή στα διεθνή δεδομένα που συνεχώς μεταβάλλονται.

Τα μέλη του ΕΣΑΑ⁹ υπέβαλαν 25 προτάσεις προς την Ειδική Γραμματεία για την Ανταγωνιστικότητα επί της Έκθεσης Ανταγωνιστικότητας 2004, καθώς και την Σύνοψη τους που ετοιμάστηκε από την Διεύθυνση Προώθησης Ανταγωνιστικότητας και συγκεκριμένα από :

1. Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος (ΣΒΒΕ)
2. Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας & Κεντρικής Ελλάδος
3. Σύνδεσμος Θεσσαλικών Βιομηχανιών
4. Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου (ΕΣΕΕ)
5. Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων (ΕΛΚΕ)
6. Ναυτικό Επιμελητήριο της Ελλάδος (ΝΕΕ)
7. Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ)
8. Σύνδεσμος Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος (ΣΕΒΕ)
9. Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας – Γενική Γραμματεία Λιμένων
10. Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος (ΚΕΕΕ)
11. Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ)
12. Υπουργείο Ανάπτυξης- Γενική Γραμματεία Εμπορίου (ΓΓ Εμπορίου)
13. Υπουργείο Ανάπτυξης – Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας (ΓΓ Βιομηχανίας)
14. Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος (ΕΝΑΕ)

15. Εταιρία Ανωτάτων Στελεχών Επιχειρήσεων (ΕΑΣΕ)
16. Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΓΕΩΤΕΕ)
17. Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών, Βιοτεχνιών, Εμπόρων Ελλάδας (ΓΣΕΒΕΕ)
18. Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ)
19. Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων
20. Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΑΔΕΔΥ)
21. Ένωση Ελληνικών Τραπεζών (ΕΕΤ)
22. Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής Βορείου Ελλάδος
23. Σύνδεσμος Βιομηχανιών Πελοποννήσου & Δυτικής Ελλάδος
24. Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΞΕΕ)
25. Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδος (ΣΕΠΕ)

Οι φορείς αυτοί καταθέτουν ορισμένες κοινές παρατηρήσεις και σχόλια όσον αφορά την κατάσταση της ανταγωνιστικότητας στη χώρα μας. Βασικό ζητούμενο είναι η δόμηση μιας σαφούς και ολοκληρωμένης πολιτικής και ο προσδιορισμός προτάσεων και μέτρων, αποφασιστικών και με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα μεταρρυθμίσεων, με στόχο την ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας.

Από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων (ΕΠ.ΕΜ) του ΕΣΑΑ ζητήθηκε οι προτάσεις αυτές να ταξινομηθούν με βάση τις δέκα επιδιώξεις που αναφέρει το πόρισμα της ΕΠ.ΕΜ στην Ετήσια Έκθεση για την Ανταγωνιστικότητα 2004. Οι πέντε πρώτες επιδιώξεις είναι μακροοικονομικού χαρακτήρα ενώ οι πέντε τελευταίες αναφέρονται σε μικροοικονομικό επίπεδο.(πηγή : <http://www.esaa.gr>)

Επιδίωξη 1^η Δημιουργία ενός φιλικού και ευέλικτου επιχειρηματικού εργασιακού περιβάλλοντος

Οι φορείς παρατηρούν ότι η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας εξακολουθεί να επηρεάζεται αρνητικά από νόμους, ρυθμίσεις, νοοτροπίες και γραφειοκρατικές δυσλειτουργίες με αποτέλεσμα να αμφισβητείται ακόμα και η ίδια η βούληση της Πολιτείας τα τελευταία 20 χρόνια, να προχωρήσει σε μεταρρυθμίσεις καθώς και η ικανότητα προσαρμογής της χώρας μας στις αλλαγές. Παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και ο τόπος δεν έχει την πολυτέλεια του χρόνου.

«Ας σταματήσουμε λοιπόν με αφορμή την έκθεση του ΚΕΠΕ, να επικεντρωνόμαστε σε αυτά στα οποία διαφωνούμε και ας δούμε τι μπορούμε να κάνουμε στα όσα συμφωνούμε», αναφέρει ο ΣΕΒ.

Κύριο αίτημα των προτάσεων είναι η μείωση της γραφειοκρατίας με συντονισμένες προσπάθειες για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης. Απαιτείται σύγχρονο, λιτό, ικανό και αποτελεσματικό Κράτος. Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών θεωρεί πως η ενσωμάτωση της τεχνολογίας αναμένεται να έχει την μεγαλύτερη επίδραση στην πάταξη της γραφειοκρατίας, ενώ ο ΣΕΠΕ αναφέρει πως ο εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης και η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση μπορούν να επιτευχθούν με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

Όλα τα μέτρα που θα προταθούν, πρέπει να ελέγχονται ως προς τις πιθανές αλυσιδωτές επιπτώσεις τους στην ανταγωνιστικότητα (ΕΣΕΕ, ΣΕΒ) ενώ ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Πελοποννήσου & Δυτικής Ελλάδος προτείνει να καθιερωθεί η αρχή ότι το κόστος που δημιουργεί κάθε κανονιστική ρύθμιση να είναι σημαντικά χαμηλότερο από το προσδοκώμενο όφελος.

Ιδιαίτερα για το Δημόσιο Τομέα, η ΑΔΕΔΥ παρατηρεί πως η γραφειοκρατία και η πολυνομία οφείλονται στην παθογένεια του πολιτικού συστήματος και προτείνει μια σειρά από μέτρα για την αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης όπως:

Η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων προς την Αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια, αξιοκρατική επιλογή στελεχών, αύξηση των πόρων για την αποτελεσματική λειτουργία του Δημοσίου Τομέα, ανεξάρτητα υπηρεσιακά συμβούλια, κωδικοποίηση και απλοποίηση της νομοθεσίας, πλήρης αυτοματοποίηση ηλεκτρονικών διαδικασιών και διαμόρφωση ενός κώδικα δεοντολογίας.

«Στόχος είναι μια σωστά οργανωμένη Δημόσια Διοίκηση που πρέπει να στηρίζεται σε σταθερές δομές, θεσμούς, αρχές και αξίες.» (πηγη : <http://www.esaa.gr>)

Επιδίωξη 2^η Ενίσχυση των υποδομών

Βελτίωση των αναπτυξιακών υποδομών (δρόμοι, λιμάνια, αεροδρόμια κ.ά). Πρέπει να τονισθεί η ανάγκη δημιουργίας υποδομών για τις μεταφορές των προϊόντων στο εξωτερικό και να προστεθεί ο στόχος της δημιουργίας διαμετακομιστικών κέντρων και κέντρων Logistics.

Ο ΣΕΠΕ υποστηρίζει την ουσιαστική απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών και την άμεση βελτίωση των ευρυζωνικών υποδομών και της πρόσβασής τους από το ευρύ κοινό.

Εντατικοποίηση των ρυθμών υλοποίησης των έργων του Γ' ΚΠΣ¹⁰, ιδιαίτερα όσον αφορά τα περιφερειακά έργα.

Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων αναφέρει πως ο τρόπος σχεδιασμού και διαχείρισης των κοινοτικών προγραμμάτων χαρακτηρίζεται από γραφειοκρατία, πολύ μεγάλη καθυστέρηση των εκταμιεύσεων και κατακερματισμό των προγραμμάτων και συνεπώς τα αποτελέσματα είναι τόσο

πενιχρά ώστε δεν επαρκούν για μια πραγματική ανάπτυξη των επιχειρήσεων.
(πηγή : <http://www.esaa.gr>)

Επιδίωξη 3^η Βελτίωση της ποιότητας των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο

«Δεν χρειαζόμαστε περισσότερα Πανεπιστήμια αλλά καλύτερα, με επενδύσεις στην Παιδεία αλλά και ορθολογική διαχείριση των πόρων» αναφέρει η ΕΑΣΕ. Από το σύνολο των προτάσεων προκύπτει η επείγουσα ανάγκη για βελτίωση της ποιότητας των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο, με ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση.

Ο ΣΕΒΕ διαπιστώνει πως στην Ελλάδα υπάρχει έλλειμμα εξειδικευμένων σπουδών στον τομέα του διεθνούς εμπορίου και των εξαγωγών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο και τονίζει την ανάγκη να συμπεριληφθούν σχετικά μαθήματα στην ανώτατη εκπαίδευση.

Την αντιμετώπιση του προβλήματος του κατακερματισμού της τουριστικής εκπαίδευσης επισημαίνει το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο.

Η ΑΔΕΔΥ τονίζει την ανάγκη επέκτασης της δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης και συνεχούς επιμόρφωσης των δημοσίων υπαλλήλων για να μπορούν να ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της σύγχρονης διοίκησης.

Την δια βίου εκπαίδευση για μεγάλες ομάδες πληθυσμού προτείνει και η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών όπως και η ΕΑΣΕ. (πηγή : <http://www.esaa.gr>)

Επιδίωξη 4^η Ενίσχυση και βελτίωσή της επιχειρηματικότητας

Βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και διασφάλιση της εφαρμογής του, με στόχο την αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Απελευθέρωση του επιχειρηματικού και εργασιακού περιβάλλοντος από πρακτικές του παρελθόντος (ΚΕΕΕ). Εφαρμογή των

Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΓΓ Εμπορίου), εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου σχετικά με την ίδρυση επιχειρήσεων και κωδικοποίηση της νομοθεσίας για τις επενδύσεις και κυρίως διασφάλιση της εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου (ΕΛΚΕ). Αναμόρφωση του πτωχευτικού δικαίου (Ένωση Ελληνικών Τραπεζών).

Διάδοση της έννοιας της επιχειρηματικότητας στον πληθυσμό και ιδιαίτερα στους νέους (Σύνδεσμος Θεσσαλικών Βιομηχανιών).

Το θέμα του ελαστικού ωραρίου αντιμετωπίζεται διαφορετικά από τους φορείς. Αρκετοί (ΚΕΕΕ, ΣΕΒ, ΕΑΣΕ) προτείνουν ελεύθερο ωράριο ενώ η ΕΝΑΕ διαφωνεί.(πηγή : <http://www.esaa.gr>)

Επιδίωξη 5^η Δραστικές βελτιώσεις στους τομείς της καινοτομίας, της δημιουργικότητας, της έρευνας και της ανάπτυξης

Δημιουργία ερευνητικών κέντρων παράλληλα με δραστικές βελτιώσεις στους τομείς της καινοτομίας, της δημιουργικότητας, της έρευνας και της ανάπτυξης της τεχνολογίας. Επίσης τονίζεται η ανάγκη για επαναπατρισμό Ελλήνων που εργάζονται σε Πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού. Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων προτείνει να ανατεθεί στην Επιτροπή Έρευνας και Τεχνολογίας η αξιολόγηση τέτοιων προτάσεων αλλά και η εφαρμογή πρωτοβουλιών πρακτικής αξίας.

Ιδιαίτερα για τα ερευνητικά κέντρα, ο Σύνδεσμος Θεσσαλικών Βιομηχανιών ισχυρίζεται ότι πρέπει να δημιουργηθούν περισσότερα αφού η χώρα για να γίνει πιο ανταγωνιστική τεχνολογικά, χρειάζεται ένα νέο παραγωγικό μίγμα, δηλαδή βιομηχανία με αναβαθμισμένη τεχνολογική βάση. Παράλληλα οι φορείς υποστηρίζουν την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας βασισμένης στην ποιότητα σε αντικατάσταση της ανταγωνιστικότητας που βασίζεται στο κόστος. (πηγή : <http://www.esaa.gr>)

Επιδίωξη 6^η Αντιμετώπιση του προβλήματος του μεγέθους των παραγωγικών μονάδων

Η ΚΕΕΕ αναφέρει ότι ειδική μέριμνα πρέπει να ληφθεί για την ενίσχυση των δυναμικών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, για τη δημιουργία εθνικών παραγωγικών πρωταθλητών με την ενθάρρυνση της έρευνας και της σύνδεσης των ερευνητικών κέντρων με τη παραγωγή. Επίσης προτείνει την δημιουργία κινήτρων συγχωνεύσεων των επιχειρήσεων με στόχο την αύξηση του «εξαιρετικά μικρού σήμερα μέσου μεγέθους τους» και τη διευκόλυνση της συνεργασίας ελληνικών και ξένων επιχειρήσεων για την από κοινού διεξόδωση σε ξένες αγορές.

Ο ΣΒΒΕ παρατηρεί πως το μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων δημιουργεί προβλήματα στις εξαγωγές τους και συμφωνεί με τη μεγέθυνση ή συγχώνευσή τους αφού δημιουργούνται οικονομίες κλίμακας. Στην ίδια λογική, η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών τονίζει την ανάγκη διαχωρισμού της ιδιοκτησίας από τη διοίκηση. (πηγή : <http://www.esaa.gr>)

Επιδίωξη 7^η Προώθηση νέων κλάδων και νέων προϊόντων

Το ΕΛΚΕ προτείνει την αξιοποίηση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων πέραν των «κλασσικών» (Γεωργία, τουρισμός, Ναυτιλία) είναι η Ανωτάτη Εκπαίδευση, η Υγεία, ο ευρύτερος Χρηματοπιστωτικός Τομέας.

Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων προτείνει τη δημιουργία Εταιριών Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών (ΕΚΕΣ) από τον ιδιωτικό τομέα, επιχορηγούμενων από κοινοτικά κονδύλια με στόχο τη στήριξη της παραγωγής νέων και καινοτόμων προϊόντων. (πηγή : <http://www.esaa.gr>)

Επιδίωξη 8^η Βελτίωση της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων και των παρεχομένων υπηρεσιών

Ενίσχυση του ανταγωνισμού σε όλες τις πτυχές της οικονομίας, με τη κατάργηση μονοπωλίων ή ολιγοπωλιακών καταστάσεων. Απελευθέρωση κλειστών επαγγελμάτων (Ενωση Ελληνικών Τραπεζών, Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων)

Ιδιαίτερα για την ελληνική γεωργία, το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος αναφέρει πως η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας θα προέλθει από την παραγωγή και προώθηση προϊόντων με «ταυτότητα» μέσω:

- της χρήσης εθνικών συστημάτων πιστοποίησης (που θα βασίζονται σε ενιαίες, προαιρετικές και τυποποιημένες προδιαγραφές) και
- της καθιέρωσης εθνικών σημάτων ποιότητας αναγνωρίσιμων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, γεγονός που απαιτεί συνεχή και στοχευόμενη ενημέρωση των καταναλωτών. (πηγή : <http://www.esaa.gr>)

Επιδίωξη 9^η Αναβάθμιση της εσωτερικής οργάνωσης των επιχειρήσεων

Χρειάζονται καινοτόμες ιδέες στην επιχειρηματική διαχείριση, εξειδικευμένο προσωπικό και ελαστικότητα στην αγορά εργασίας (ΠΑΣΕΓΕΣ-ΑΣΟ).

Ο ΣΕΒΕ προτείνει την δημιουργία εξειδικευμένων εξαγωγικών τμημάτων και εξειδικευμένων στελεχών.

Βασικό κριτήριο για την αναβάθμιση των επιχειρήσεων είναι η αλλαγή νοοτροπίας, ακολουθώντας πελατοκεντρική προσέγγιση με έμφαση στις ανάγκες του πελάτη. (πηγή : <http://www.esaa.gr>)

Επιδίωξη 10^η Τόνωση της εξωστρέφειας

Ο Σύνδεσμος Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος (ΣΕΒΕ), καταθέτει ορισμένες προτάσεις για την εξάλειψη ορισμένων εξαγωγικών αντικινήτρων. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Μείωση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και της καθυστέρησης επιστροφής πιστωτικού υπολοίπου ΦΠΑ¹¹.
- Μείωση της γραφειοκρατικής διεκπεραίωσης των τελωνειακών διαδικασιών.
- Μη διευρυμένο ωράριο λειτουργίας των τελωνείων.
- Ελλιπής υποδομή στους συνοριακούς σταθμούς.
- Δημιουργία φορέων πιστοποίησης για όλα τα προϊόντα.

Ο ίδιος φορέας έχει εκπονήσει μελέτη για την παρακολούθηση των πιο σημαντικών δεικτών εξωστρέφειας (Εφαρμοσμένη Έρευνα για τη Διαμόρφωση Δεικτών Παρακολούθησης των Εξαγωγικών Επιδόσεων της Ελλάδος).

Παράλληλα, όλοι οι φορείς συμφωνούν πως η τόνωση της εξωστρέφειας μέσω συγκεκριμένων μέτρων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. (πηγή : <http://www.esaa.gr>)

Πάνω σε αυτά έχουμε να προσθέσουμε και τις προτάσεις του Γ. ΠΡΟΒΟΠΟΥΛΟΥ της εμπορικής τράπεζας. Σύμφωνα με τον Γ. ΠΡΟΒΟΠΟΥΛΟ οι ελληνικές επιχειρήσεις θα βοηθηθούν από:

Προσαρμογή στις διεθνείς τάσεις

Καθήκον της πολιτείας είναι να ενισχύει αυτή την ευκαμψία θεραπεύοντας ότι εμποδίζει την εκδήλωση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Η περίοδος που διανύουμε είναι κρίσιμη, διότι τώρα θα δοθεί ο τόνος για το είδος

των παρεμβάσεων που θα ακολουθήσουν στη συνέχεια. Από τις παρεμβάσεις αυτές θα εξαρτηθεί η ικανότητα των εγχώριων επιχειρήσεων να προσαρμόζονται στις τάσεις των διεθνών αγορών. Γι' αυτό προέχει:

- να απλοποιήσουμε τις διοικητικές διαδικασίες,
- να προσαρμοστούμε στο διεθνή φορολογικό ανταγωνισμό,
- να εξασφαλίσουμε την παροχή ανταγωνιστικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας,
- να προαγάγουμε την έρευνα και ανάπτυξη,
- να βελτιώσουμε την αποτελεσματικότητα των εθνικών συστημάτων μας, δίνοντας προτεραιότητα στα πιο θεμελιώδη όπως π.χ. η παιδεία, η τεχνική κατάρτιση, η διαχείριση δημόσιων έργων και υποδομών,
- να επιταχύνουμε το βήμα στη διαδικασία των ιδιωτικοποιήσεων (π.χ. στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών και άλλων),
- να προωθήσουμε τις σύγχρονες μορφές σύμπραξης ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.

Επείγει να εφαρμοσθούν δραστικές λύσεις σε όλα αυτά, διότι στο σύγχρονο περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης δεν αρκεί να είσαι παρών στις αγορές που παρουσιάζουν ευκαιρίες. Πρέπει και να παραμένεις διαρκώς ανταγωνιστικός. Οι επιχειρήσεις και οι τράπεζές μας υφίστανται αυτή την αυξανόμενη πίεση του ανταγωνισμού, απολαμβάνουν όμως παράλληλα και αξιοποιούν τις θετικές πλευρές του. Δηλαδή την αποτελεσματικότερη κατανομή των πόρων, τη μεγαλύτερη εξειδίκευση κατά κλάδους, χώρες ή περιοχές, την ευκολότερη επέκταση σε νέες αγορές, την ανετότερη πρόσβαση σε κεφάλαια, πληροφορίες και τεχνολογίες.

Οι δραστικές λύσεις στο ζήτημα της ανταγωνιστικότητας επείγουν και για έναν ακόμη λόγο. Η Ελλάδα δεν μπορεί να παραμένει ουραγός στην προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων. Χρειάζεται να αποκατασταθούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας ως τόπου εγκατάστασης. Να αναδειχτεί

και πάλι ο Έλληνας εργαζόμενος σε δυναμικό συντελεστή της παραγωγής. Και να απελευθερωθεί η παροιμιώδης ελληνική επιχειρηματικότητα, που ανά τους αιώνες μεγαλουργούσε όποτε της επιτρεπόταν να είναι εξωστρεφής.

Μία ακόμη παράμετρος η αξία της οποίας θα κριθεί στους επόμενους μήνες αλλά θα επηρεάζει την ελληνική οικονομία για πολλά ακόμη χρόνια στο μέλλον, είναι η προοπτική της περαιτέρω ομαλοποίησης των σχέσεών μας με την Τουρκία, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πορείας της τελευταίας. Η στενότερη σύνδεση της Τουρκίας με το ευρωπαϊκό γίγνεσθαι αφενός θα προσελκύσει άμεσες ξένες επενδύσεις στη χώρα μας και στη γείτονα και αφετέρου θα επιτρέψει υποκατάσταση των αμυντικών με δαπάνες άλλης κοινωνικής σκοπιμότητας.

Η δημοσιονομική αυτή ανακούφιση αποκτά ιδιαίτερη σημασία σε περίοδο κατά την οποία η χώρα μας καλείται να επιτύχει θεωρητικά αντικρουόμενους στόχους. Δηλαδή να μειώσει το δημοσιονομικό έλλειμμα από το σημερινό 5,3% σε σημαντικά κάτω από 3% του ΑΕΠ, με παράλληλη διατήρηση του ρυθμού ανάπτυξης σε πάνω από 3,5% ετησίως. Και αυτά κάτω από το βάρος ενός τεράστιου δημόσιου χρέους. Και με ορατές τις απειλές που διαγράφονται για το ασφαλιστικό σύστημα και το σύστημα υγείας λόγω της δημογραφικής γήρανσης.

Πρόσθετο προωθητικό παράγοντα των επενδύσεων και της επιχειρηματικότητας θα αποτελέσει η αρχή της δημοσιονομικής διαφάνειας, την οποία προωθεί η κυβέρνηση. Κάποιοι διατείνονται ότι αυτό θα αυξήσει το κόστος δανεισμού, επειδή τάχα θα αποκαλυφθεί η αληθινή διάσταση του δημοσιονομικού προβλήματος. Τίποτα τέτοιο δεν πρόκειται να συμβεί. Οι αγορές δεν βασίζονται στις αξιολογήσεις τους μόνο στις λογιστικές αποτυπώσεις, αλλά κυρίως στην ορθότητα και αξιοπιστία των μεθόδων και της πολιτικής που εφαρμόζονται για να διορθωθούν τα κακώς κείμενα. (πηγή : <http://www.emporikhbank.gr>)

Το στατιστικό ξεκαθάρισμα

Εξάλλου η αβεβαιότητα που είχε ενσκήψει από τις πρώτες κιόλας αναθεωρήσεις και προειδοποιήσεις της Eurostat δεν θα μπορούσε να συνεχίζεται έπ' άπειρον. Το στατιστικό ξεκαθάρισμα και η αντιμετώπιση του προβλήματος βάσει ολοκληρωμένου σχεδίου θα βελτιώσουν το επιχειρηματικό κλίμα, διότι θα καταστήσουν λιγότερο αβέβαιες τις μελλοντικές φορολογικές επιβαρύνσεις των επιχειρήσεων και των πολιτών.

Γενικότερα, η δημοσιονομική διαφάνεια θα ενισχύσει την αξιοπιστία της οικονομικής πολιτικής και θα αποκαταστήσει τις σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ επιχειρηματικής κοινότητας και κράτους. Στο βαθμό που αυτό θα συμβεί, οι επενδυτές θα αντιδράσουν ακόμη πιο θετικά στην επικείμενη φορολογική μεταρρύθμιση και το νέο αναπτυξιακό νόμο.

Οι ελληνικές τράπεζες έχουν προ πολλού προετοιμασθεί για τη μετα-ολυμπιακή εποχή. Οι ως σήμερα επιδόσεις του ελληνικού τραπεζικού τομέα αποτελούν το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα του τι μπορεί να επιτύχει η απελευθέρωση των αγορών, σε συνδυασμό με την αναδιάρθρωση και ανασύνταξη των επιχειρηματικών δυνάμεων. (πηγή: <http://www.emporikhbank.gr>)

Ο ρόλος των τραπεζών

Βεβαίως το ελληνικό τραπεζικό σύστημα έχει και αυτό να αντιμετωπίσει σημαντικές προκλήσεις στα επόμενα χρόνια. Πρώτον, την ομαλή μετάβαση στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που επιβάλλουν ένα ανώτερο επίπεδο διαφάνειας και δεύτερον την επιτυχή ενσωμάτωση στο νέο εποπτικό περιβάλλον που διαμορφώνουν οι προτάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας.

Μια άλλη σημαντική πρόκληση αφορά στον ιδιαίτερο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσουν οι τράπεζες υποστηρίζοντας την ιδιωτική χρηματοδότηση

της περαιτέρω βελτίωσης της οικονομικής και κοινωνικής υποδομής της χώρας. Οι τράπεζες μπορούν να διευκολύνουν σημαντικά την εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα στην παραγωγή δημόσιων έργων. Η προώθηση σύγχρονων μορφών σύμπραξης ιδιωτών και κράτους στον τομέα αυτό:

- θα τονώσει την οικονομική δραστηριότητα,
- θα ενσωματώσει στα έργα τις πιο σύγχρονες δυνατότητες της τεχνολογίας,
- θα διαμορφώσει ένα πιο ανταγωνιστικό περιβάλλον,
- θα εξοικονομήσει πόρους για άλλες απαραίτητες κρατικές δαπάνες,
- θα μεταβιβάσει το βάρος του κόστους από τον φορολογούμενο στο χρήστη κάθε συγκεκριμένου έργου.

Όλα αυτά τα στοιχεία αυξάνουν την κοινωνική ευημερία. Αλλά επίσης σημαντικό είναι ότι με αυτόν τον τρόπο μπορεί να καλυφθεί το υπάρχον κενό στην υποδομή και προπαντός να ενισχυθεί και πάλι η περιφερειακή διάσταση της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Στη νέα εποχή, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα μπορεί επίσης να συμβάλλει μέσα από την ενδυνάμωση του ρόλου του στο ασφαλιστικό σύστημα. Οι τραπεζικοί όμιλοι μπορούν να διασφαλίσουν υψηλή ποιότητα και αξιοπιστία των προσφερόμενων υπηρεσιών στο λεγόμενο τρίτο πυλώνα της κοινωνικής ασφάλισης, δηλαδή εκείνον που θα συμπληρώνει το δημόσιο (διανεμητικό) και το επικουρικό (ανταποδοτικό) σύστημα.

Με τη στήριξη των τραπεζών στο θεσμό αυτό θα αυξηθεί η ασφάλεια των εργαζομένων και των συνταξιούχων, θα διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος και θα ενισχυθεί η εθνική αποταμίευση. Επιπλέον η απόδοση του ασφαλιζόμενου κεφαλαίου θα είναι υψηλότερη λόγω του ανταγωνισμού που χαρακτηρίζει την τραπεζική αγορά.

Συμπερασματικά από τις προτάσεις διαπιστώνεται ευρεία συνεναίνεση παρά τις επιμέρους διαφορές στην προσέγγιση της έννοιας της ανταγωνιστικότητας. Ο κοινός παρανομαστής των προτάσεων αφορά την ιδιαίτερη έμφαση που πρέπει να δοθεί στη:

- Διάδοση της έννοιας της επιχειρηματικότητας,
- Βελτίωση της ποιότητας των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο με ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση,
- Μείωση της γραφειοκρατίας με συντονισμένες προσπάθειες για αποτελεσματικότερη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης,
- Βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και διασφάλιση της εφαρμογής του, με στόχο τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων,
- Ενίσχυση του ανταγωνισμού σε όλες τις πτυχές της οικονομίας, με τη κατάργηση μονοπωλιακών ή ολιγοπωλιακών καταστάσεων,
- Επιλογή κατάλληλων δεικτών μέτρησης της ελληνικής ανταγωνιστικότητας και συγκεκριμένων μέτρων – δράσεων για κάθε δείκτη με χρονοδιαγράμματα ενεργειών, φορείς υλοποίησης και αναμενόμενα αποτελέσματα. (πηγή : <http://www.emporikhbank.gr>)

2.2.1.Ανταγωνιστικότητα βασισμένη στην ποιότητα.

Σύμφωνα με τον καθηγητή του Ε.Μ.Π12 Γιάννη Καλογήρου η βελτίωση θα επέλθει μέσα από την ποιοτική αναβάθμιση των ελληνικών προϊόντων. Την άποψη του αυτή την στηρίζει με το παρακάτω κείμενο.

"Εξάγουμε τα προϊόντα μας σε χορτασμένους λαούς". Αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε ποτέ τονίζει συχνά ένας επιτυχημένος έλληνας επιχειρηματίας, του οποίου η επιχείρηση εμφανίζει για αρκετά χρόνια σημαντικές εξαγωγικές

επιδόσεις και δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην ποιότητα. Η ρήση αυτή αποκτάει ακόμη μεγαλύτερη αξία σήμερα.

Κι αυτό επειδή ο ανταγωνισμός που στηρίζεται στην ποιότητα αποτελεί ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα του περιβάλλοντος στο πλαίσιο του οποίου καλείται να δραστηριοποιηθεί η ελληνική επιχείρηση και γενικότερα η ελληνική παραγωγή και οικονομία στην εντός ΟΝΕ εποχή. Θα πρέπει να αποφασίσουμε ως χώρα ότι τη μάχη της φθηνίας η Ελλάδα δεν θα την κερδίσει ποτέ. Και ευτυχώς, αφού η χώρα μας διαθέτει πλέον ένα βιοτικό και γενικότερα ένα κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο που δεν επιτρέπει η αναπτυξιακή επίδοσή μας και το ανταγωνιστικό πλεονέκτημά μας να είναι το πολύ χαμηλό κόστος εργασίας και μάλιστα της ανειδίκευτης εργασίας.

Έτσι για παράδειγμα, η στήριξη σε δραστηριότητες φασών που μετακινούνται ήδη στις γειτονικές βαλκανικές χώρες ή στον φθινό τουρισμό δεν μπορεί να αποτελεί την προοπτική του ελληνικού παραγωγικού συστήματος και της ελληνικής οικονομίας για το μέλλον. Η Ελλάδα θα πρέπει να κερδίσει τη μάχη της ποιότητας. Θα πρέπει να κερδίσει τη μάχη του ποιοτικού και διαφοροποιημένου προϊόντος, των εξειδικευμένων αγορών υψηλών απαιτήσεων, των καταναλωτών με υψηλότερο εισόδημα.

Τα ελληνικά προϊόντα και οι ελληνικές επιχειρήσεις πρέπει να εμφανίσουν συνέχεια και βεβαιότητα στην ποιότητα. Η ποιότητα θα πρέπει να οργανωθεί και να διαπιστωθεί. Για την ελληνική οικονομία, η ολοκλήρωση και η ενίσχυση του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας και η ανάπτυξη της κουλτούρας και της πρακτικής της ποιότητας στις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση αποτελεί βασική αναπτυξιακή προτεραιότητα για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας που βασίζεται στην ποιότητα.

Για την ελληνική οικονομία, η ολοκλήρωση και η ενίσχυση του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας και η ανάπτυξη της κουλτούρας και της πρακτικής της ποιότητας στις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση αποτελεί βασική

αναπτυξιακή προτεραιότητα για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας που βασίζεται στην ποιότητα.

Σήμερα σε πολλές αγορές, η ποιότητα δεν αποτελεί καν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα αλλά ανταγωνιστική προϋπόθεση για την είσοδο και την παραμονή μιας επιχείρησης σε μια απαιτητική αγορά. Ειδικότερα οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και παράγουν προϊόντα χαμηλής και μέσης τεχνολογικής έντασης χωρίς να έχουν το πλεονέκτημα του χαμηλού εργατικού κόστους, υφίστανται έντονες ανταγωνιστικές πιέσεις από χώρες λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, με αποτέλεσμα το μέλλον τους να είναι εξαιρετικά επισφαλές. (πηγή : <http://www.seve.gr>)

2.3. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.

Εθνική στρατηγική για την ανταγωνιστικότητα

Η ολοκληρωμένη στρατηγική για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη της χώρας:

Χαράσσεται και επαναξιολογείται παράλληλα με τις εξελίξεις στην ΕΕ.

Καλύπτει πλήρως τη στρατηγική της Λισσαβόνας και τους αντίστοιχους στόχους.

Λαμβάνει υπόψη το μακροπρόθεσμο στόχο της πραγματικής σύγκλισης της χώρας με την ΕΕ.

Εξειδικεύεται στις εθνικές κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές ιδιαιτερότητες, λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο ανάπτυξης της χώρας και τη νέα γεωπολιτική θέση της με τις νέες δυνατότητες οικονομικής και γεωπολιτικής ανάδειξης.

Στο πλαίσιο αυτό, αυτοί οι βασικοί προσανατολισμοί της πολιτικής μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- **Συνέχιση της μακροοικονομικής ανάπτυξης.** Η μακροοικονομική ανάπτυξη και σταθερότητα μπορούν να αποτελέσουν σημαντικά στοιχεία ενθάρρυνσης επενδύσεων, οι οποίες με τη σειρά τους θα ενισχύσουν περαιτέρω τους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης. Οι μακροοικονομικές πολιτικές συμβάλλουν επίσης και στην ενίσχυση των βασικών παραγόντων της ανάπτυξης (διαρθρωτικές αλλαγές, εκπαίδευση, έρευνα και τεχνολογία). Ωστόσο βασικό στοιχείο στην προσπάθεια αυτή παίζει η ανάπτυξη εμπιστοσύνης, η παρουσίαση θετικών μακροπρόθεσμων προοπτικών, καθώς και η ύπαρξη του κατάλληλου επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

- **Συνέχιση της απελευθέρωσης των αγορών προϊόντων και υπηρεσιών και πολιτική ενίσχυσης του καταναλωτή.** Η διαδικασία ανοίγματος όλων των αγορών προϊόντων και υπηρεσιών (εξαιρουμένων όσων θεωρούνται δημόσια αγαθά και παράγονται εκτός συνθηκών ανταγωνισμού) είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας. Η ανάπτυξη όμως του υγιούς και θεμιτού ανταγωνισμού χρειάζεται ένα λιτό και αποτελεσματικό ρυθμιστικό πλαίσιο, καλλιέργεια καταναλωτικής συνείδησης και διαμόρφωση ενός κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών.

- **Συνεχής αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.** Η αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος περιλαμβάνει μέτρα θεσμικού χαρακτήρα με κύριο στόχο την απλοποίηση των διαδικασιών δημιουργίας και λειτουργίας των επιχειρήσεων, βάσει συγκεκριμένων σταθερών και διαφανών κανόνων παιχνιδιού, καθώς και τη συνεχή βελτίωση όλων των παραγόντων υποστήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να συμπεριληφθούν οι νέοι θεσμοί (π.χ. δομές στήριξης επιχειρήσεων) και να προσδιοριστούν οι δράσεις μετεξέλιξης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της χώρας σε δραστηριότητες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας.

- **Επιτάχυνση των διαδικασιών μετάβασης στην οικονομία της γνώσης.** Η πολιτική αυτή έχει τρεις συνιστώσες. Η πρώτη είναι η καινοτομία, δηλαδή η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών, νέων προϊόντων και νέων μεθόδων παραγωγής και διάθεσης που αναβαθμίζουν την παραγωγικότητα. Η δεύτερη συνιστώσα αφορά τη δημιουργία της ίδιας της γνώσης μέσα από την έρευνα. Η τρίτη συνιστώσα αναφέρεται στην αναβάθμιση των γνώσεων του ανθρώπινου δυναμικού. Σημαντική προς την κατεύθυνση αυτή θα είναι η κινητοποίηση του μεγαλύτερου μέρους της κοινωνίας και της οικονομίας, ώστε να δημιουργηθεί συνεχώς διευρυνόμενη ζήτηση για νέες γνώσεις που θα στηρίζουν και την ανάπτυξη της προσφοράς και τη δόμηση του «συστήματος καινοτομίας».

- **Αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος και επέκταση της δια βίου εκπαίδευσης.** Το εκπαιδευτικό σύστημα και το σύστημα αρχικής κατάρτισης θα πρέπει να προσαρμοστούν επαρκώς, ώστε να παρέχει στους νέους τα εφόδια που είναι σημαντικά στην κοινωνία της γνώσης και στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία. Η συνεχιζόμενη δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση πρέπει επίσης να επεκταθεί ώστε να καλύπτει τις ελλείψεις του ανθρώπινου δυναμικού σε εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες και την προσαρμογή τους στις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες.

- **Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.** Αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στο ρόλο που μπορούν και πρέπει να παίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην ανταγωνιστικότητα, την ανάπτυξη και την απασχόληση. Γι αυτόν τον σκοπό αναγκαία είναι η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου που αφενός ενθαρρύνει αυτές τις μικρές και εκκολλαπτόμενες επιχειρήσεις, ιδιαίτερα στην ικανότητα τους να καινοτομούν και αφετέρου διευκολύνει τη δημιουργία δυναμικών νέων επιχειρήσεων που στο σύνολο τους είναι σημαντικοί φορείς νέας απασχόλησης.

- **Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και ανάπτυξης.** Στόχος είναι να περιορίσουμε τις οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες ανάμεσα στις περιφέρειες και να αναζητήσουμε τα συγκριτικά

πλεονεκτήματα της κάθε περιφέρειας ώστε να ενθαρρυνθεί η οικονομική δραστηριότητα. Για την επίτευξη αυτού του στόχου επιδιώκεται να προωθούνται στις περιφέρειες οι γενικές προϋποθέσεις, το κατάλληλο περιβάλλον και οι κατάλληλες δομές που ευνοούν την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων, καθώς επίσης ένα ευρύ φάσμα έμμεσων και άμεσων ενισχύσεων σε τομείς όπως ενέργεια, έρευνα και τεχνολογική καινοτομία.

- **Απασχόληση και κοινωνική συνοχή:** Η δυναμική της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την κοινωνική συνοχή, αλλά και από την ικανότητα της ίδιας της κοινωνίας να ανανεώνεται. Κεντρικός πυλώνας όλων των δράσεων είναι η ενίσχυση της απασχόλησης και η μείωση της ανεργίας, η δημιουργία νέων και ποιοτικά καλύτερων θέσεων εργασίας μέσα από τη διεύρυνση και τη στήριξη της επιχειρηματικότητας. Οι δράσεις λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση της ισότητας των ευκαιριών, την ανάγκη για εκπαίδευση και κατάρτιση, την αξιοποίηση του δυναμικού απασχόλησης της κοινωνίας της πληροφορίας και την προώθηση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης.

- **Κατάρτιση συνολικής στρατηγικής της χώρας για την παρουσία της στην Νοτιοανατολική Ευρώπη και στη Μεσόγειο.** Η χώρα βρίσκεται γεωγραφικά σε ένα σημείο από το οποίο μπορεί να παίζει ένα σημαντικό ρόλο στην περιοχή αυτή όπως και στο παρελθόν. Ανοίγονται νέες ευκαιρίες συνεργασιών, δικτυώσεων, επιχειρηματικών ανταλλαγών με αναπτυξιακές δυνατότητες τόσο για την ελληνική οικονομία όσο και για τις οικονομίες των χωρών αυτών. Επιπλέον όμως, η χώρα θα πρέπει να διαθέτει μία συνεπή πολιτική αντιμετώπισης του ανταγωνισμού που θα προκύψει από την είσοδο των δέκα νέων μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την περαιτέρω διεύρυνση της.

- **Ο ρόλος και η συμμετοχή του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα στην οικονομική ανάπτυξη.** Ο ρόλος αυτός σχετίζεται αφενός με τη

σπουδαιότητα των δύο τομέων και αφετέρου με την προσπάθεια της χώρας να αντιμετωπίσει τον ισχυρό ανταγωνισμό κατ' αρχήν από τα υφιστάμενα αλλά και από τα νέα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να συνεχιστεί η προσπάθεια βελτίωσης της λειτουργίας του δημόσιου τομέα, με γνώμονα την ποιότητα των υπηρεσιών, την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του, την υψηλότερη αποδοτικότητα, καθώς και την ενστάλαξη της έννοιας της αξιοπιστίας στον πολίτη και στον επιχειρηματία. Ιδιαίτερη σημασία έχει η αναζήτηση νέων μορφών αποτελεσματικής συνεργασίας και συμπράξεων ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. (πηγή : <http://www.esaa.gr>)

2.4. Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ

Η ανταγωνιστικότητα είναι ένα από τα βασικά στοιχεία της στρατηγικής της Λισσαβόνας και παραμένει στο επίκεντρο των ανησυχιών των κρατών μελών και των επιχειρήσεων.

Η Ένωση διαθέτει πλέον μια στρατηγική για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς μας. Αυτό που πρέπει τώρα να γίνει είναι να ενισχυθεί η εφαρμογή της στρατηγικής αυτής και να τεθούν προτεραιότητες. Η πρώτη από τις προτεραιότητες αυτές πρέπει να είναι η όσο το δυνατόν ταχύτερη έγκριση των προτάσεων που εκκρεμούν, ούτως ώστε να δοθεί ισχυρή ώθηση και θετικό μήνυμα στις επιχειρήσεις και τους επενδυτές. Είναι απόλυτα επιβεβλημένο να προχωρήσει αυτή η «δέσμη μέτρων για την ανταγωνιστικότητα», τόσο σε πρώτη όσο και σε δεύτερη ανάγνωση, πριν από τη λήξη της τρέχουσας κοινοβουλευτικής περιόδου τον προσεχή Μάιο.

Εξάλλου η Επιτροπή υπέβαλε πρόσφατα μια πολύ σημαντική πρόταση στον τομέα των υπηρεσιών(*), προκειμένου να διευκολύνει τις διαμεθοριακές συναλλαγές και να απλουστεύσει το κανονιστικό πλαίσιο που τις διέπει. Οι υπηρεσίες είναι ο τομέας που παρουσιάζει τις μεγαλύτερες δυνατότητες

συμβολής στην ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς. Η ύπαρξη αποτελεσματικών και ανταγωνιστικών υπηρεσιών θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα και των άλλων τομέων. Όπως έχει ήδη εξαγγείλει η ιρλανδική προεδρία, είναι απόλυτη ανάγκη να προωθηθούν κατά προτεραιότητα οι νομοθετικές εργασίες σχετικά με την πρόταση αυτή.

-Επιτάχυνση της «δέσμης μέτρων για την ανταγωνιστικότητα» πριν από το Μάιο του 2004.

- Έκδοση του κανονισμού για το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και επίτευξη πολιτικής συμφωνίας σχετικά με τα μέσα που αφορούν τα δικαιοδοτικά ζητήματα.

- Επίτευξη πολιτικής συμφωνίας στο Συμβούλιο σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων.

- Προώθηση του σχεδίου δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες: έγκριση των προτάσεων οδηγιών για τις επενδυτικές υπηρεσίες και τη διαφάνεια.

- Επίτευξη πολιτικής συμφωνίας στο Συμβούλιο σχετικά με την ενίσχυση των μέσων έννομης προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

- Άμεση έναρξη των συζητήσεων σχετικά με την πρόταση οδηγίας-πλαισίου για τις υπηρεσίες.

Τέλος, είναι απολύτως απαραίτητο να υιοθετήσει η Ένωση το ταχύτερο δυνατόν έναν ενοποιημένο κοινό ορισμό για τη φορολόγηση των κερδών των εταιρειών, που να καλύπτει όλες τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων. Αν δεν επιτευχθεί πρόοδος από το σύνολο της Ένωσης, πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα εφαρμογής των κανόνων της Συνθήκης περί ενισχυμένης συνεργασίας.

Ενίσχυση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας

Παράλληλα με τις υπηρεσίες, η βιομηχανική ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης αποτελεί ζήτημα καίριας σημασίας για την οικονομία μας. Η αυξημένη ανταγωνιστικότητα των ανταγωνιστών μας σε παγκόσμιο επίπεδο, η

ήδη δρομολογηθείσα μετάβαση προς την οικονομία της γνώσης και η διεύρυνση της Ένωσης με την προσχώρηση νέων κρατών εγείρουν το ζήτημα της θέσης την οποία έχει και πρέπει να έχει η βιομηχανία στην οικονομία μας. Στο πλαίσιο αυτό το φαινόμενο της αποβιομηχάνισης - που υπογραμμίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του περασμένου Οκτωβρίου - ενδέχεται να αποκτήσει ολόένα και οξύτερη μορφή.

Η Επιτροπή εξέτασε το ζήτημα αυτό(**) και θα συνεχίσει την ανάλυσή της. Ωστόσο όπως προκύπτει από τα πρώτα πορίσματα, δεν υπάρχουν στοιχεία που να δείχνουν ότι η οικονομία της Ένωσης παρουσιάζει σημεία εκτεταμένης αποβιομηχανοποίησης. Εν τούτοις οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής πρέπει να είναι προσεκτικοί.

Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να σημειωθεί η απώλεια ανταγωνιστικότητας και θέσεων απασχόλησης σε ορισμένους από τους βιομηχανικούς μας τομείς, όπως η κλωστοϋφαντουργία και ο εξορυκτικός τομέας (μη σιδηρούχα μέταλλα και άνθρακας), ενώ άλλοι τομείς όπως ο τομέας των χημικών ουσιών, ο τομέας του εξοπλισμού γραφείου ή του ηλεκτρικού εξοπλισμού και ο τομέας των τηλεπικοινωνιών ανθίστανται αποτελεσματικότερα. Τα στοιχεία αυτά αντανακλούν την εξέλιξη της οικονομίας μας προς νέους τομείς. Υπογραμμίζουν επίσης ότι είναι επείγουσα ανάγκη να κινητοποιηθούν οι αρμόδιοι φορείς, να υλοποιηθεί η στρατηγική της Λισσαβόνας και να εκσυγχρονιστούν οι δομές της ευρωπαϊκής οικονομίας περιλαμβανομένων και των δομών των νέων κρατών μελών. Υπό το πρίσμα αυτό είναι σημαντικό να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή παραγωγικότητα και η προσαρμοστικότητα των επιχειρήσεων και των εργαζομένων ιδίως στους τομείς που αντιμετωπίζουν προβλήματα, να εξαλειφθεί η υστέρηση της Ευρώπης ως προς τη διάδοση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας, ιδίως προκειμένου να τονωθεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και η παραγωγικότητα των εργαζομένων συνοδεύοντας τις επενδύσεις στον τομέα αυτόν με συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της οργάνωσης και της κατάρτισης. Η πρόβλεψη των εν

λόγω εξελίξεων και η δυνατότητα προσαρμογής σ' αυτές είναι στοιχεία που επισημαίνονται και στην έκθεση της ειδικής ομάδας για την απασχόληση στην Ευρώπη.

Ανταγωνιστικότητα και βιομηχανική πολιτική

Η Επιτροπή πρέπει:

- Να αναπτύξει την ποιότητα των αναλύσεων στον τομέα της ανταγωνιστικότητας, ιδίως στο επίπεδο των βιομηχανικών τομέων. Κάθε ενέργεια που αποσκοπεί στη βελτίωση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας πρέπει να θεμελιώνεται σε προηγούμενη ανάλυση αντικτύπου, ούτως ώστε να προσδιορίζεται η υφιστάμενη κατάσταση, να εντοπίζονται τα προβλήματα και να επιδιώκεται η κάλυψη σαφώς προσδιορισμένων αναγκών. Η εργασία αυτή πρέπει να πραγματοποιείται σε στενή συνεργασία με τους σχετικούς φορείς περιλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων.

- Να αναπτύξει μια ανανεωμένη προσέγγιση για τη βιομηχανική πολιτική. Σχετικά με το θέμα αυτό, θα διευρύνει ήδη από την προσεχή άνοιξη την ανάλυση που ξεκίνησε στην ανακοίνωση του Δεκεμβρίου του 2002 σχετικά με την «βιομηχανική πολιτική στη διευρυμένη Ευρώπη» και θα συνεχίσει τον προβληματισμό της για την αποβιομηχανοποίηση, σε συνάρτηση με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Οκτωβρίου του 2003.

- Να προσδιορίσει ήδη από το 2004 πολλές ενέργειες νευραλγικής σημασίας για τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα, μέσω του σχεδίου δράσης για την επιχειρηματικότητα και του σχεδίου δράσης για την καινοτομία.

- Να διασφαλίσει την υλοποίηση των προανατολισμών της ενδιάμεσης αναθεώρησης του σχεδίου δράσης 'e-Europe 2005' μια κοινωνία της πληροφορίας για όλους, καθώς και την ενίσχυση των μέτρων που λαμβάνονται στον τομέα αυτόν.

Οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει:

- Να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τις βιομηχανικές αναδιαρθρώσεις με βάση το κοινό κείμενο που υπέβαλαν κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2003.

Ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ ανταγωνιστικότητας και περιβάλλοντος

Πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι συνεργίες μεταξύ των επιχειρήσεων και του περιβάλλοντος, ούτως ώστε να προωθηθεί μια οικονομική ανάπτυξη που να παρέχει αυξημένα οφέλη ελαχιστοποιώντας συγχρόνως τις επιπτώσεις στο περιβάλλον. Για το σκοπό αυτό, είναι απαραίτητο να εδραιωθεί ένα πολιτικό και κανονιστικό πλαίσιο που να δίνει σαφή μηνύματα σε όλους τους οικονομικούς παράγοντες και να εφαρμοστούν ρηξικέλευθα συστήματα που να μπορούν να συνδυάζουν ορισμένες ανησυχίες των επιχειρήσεων με την προστασία του περιβάλλοντος.

Το πλαίσιο αυτό μπορεί επίσης να τονώσει περαιτέρω την ανάπτυξη και την εμπορική εκμετάλλευση καινοτομιών που συμβάλλουν σε μια οικολογικά αποδοτική οικονομία, η οποία μακροπρόθεσμα θα μπορούσε να δώσει στην ευρωπαϊκή οικονομία στρατηγική υπεροχή και να αυξήσει την παραγωγικότητά της.

Αυτός είναι επίσης ο βασικός στόχος του σχεδίου δράσης για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες το οποίο υπέβαλε η Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο προκειμένου να δημιουργηθεί το κατάλληλο πλαίσιο για την προώθηση των καθαρών τεχνολογιών. Η Ένωση έχει γίνει ένας από τους κυριότερους παραγωγούς και εξαγωγούς ορισμένων βασικών περιβαλλοντικών τεχνολογιών και υπηρεσιών όπως η φωτοβολταϊκή ενέργεια, η αιολική ενέργεια και η παροχή ύδατος. Η σημερινή εξέλιξη της αγοράς στον οικοβιομηχανικό τομέα όπως ορίζεται από τον ΟΟΣΑ¹³, επιβεβαιώνει με σαφήνεια αυτές τις τάσεις. Τόσο ο συνολικός κύκλος εργασιών όσο και οι θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται σε έναν τομέα ο οποίος

αντιπροσωπεύει σήμερα πάνω από 2,5 εκατ. θέσεις εργασίας ήταν συνεχώς πάνω από το μέσο όρο κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας.

Ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ ανταγωνιστικότητας και περιβάλλοντος

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πρέπει:

- Να δημιουργήσουν ένα μέσο αξιολόγησης αντίκτυπου για τις προτάσεις σημαντικών τροποποιήσεων, σύμφωνα με τη διοργανική συμφωνία «βελτίωση της νομοθεσίας». Αυτό το ολοκληρωμένο μέσο πρέπει να καλύπτει τον οικονομικό αντίκτυπο ιδίως στην ανταγωνιστικότητα, καθώς και τις συνέπειες για την απασχόληση και το περιβάλλον.

- Να εγκρίνουν την πρόταση για την περιβαλλοντική ευθύνη πριν από το τέλος της τρέχουσας κοινοβουλευτικής περιόδου.

- Να εγκρίνουν και να εφαρμόσουν το σχέδιο δράσης για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες.

- Να εγκρίνουν πριν από το Μάρτιο του 2005, τις προτάσεις σχετικά με την επιβολή τελών στα βαρέα φορτηγά οχήματα (ευρωβινιέτα), τα χημικά προϊόντα (REACH), την οδηγία-πλαίσιο για τον οικολογικό σχεδιασμό των προϊόντων που χρησιμοποιούν ενέργεια και την οδηγία σχετικά με την ενεργειακή αποδοτικότητα στις τελικές χρήσεις και τις ενεργειακές υπηρεσίες. (πηγή : <http://www.europa.eu.int>)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Είναι η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας απλώς υπόθεση του κράτους; Το ερώτημα ανακύπτει από την ανάγνωση της τελευταίας έκθεσης – Global Competitiveness Report 2003 – που μόλις δημοσιεύτηκε από το World Economic Forum (WEF). Η έκθεση είναι ιδιαίτερα θετική για την Ευρώπη συνολικά, αλλά όχι και τόσο θετική για την Ελλάδα ως χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Σε ό,τι αφορά την Ελλάδα, η 35η θέση στον πίνακα ανταγωνιστικότητας ερμηνεύτηκε ως αποτυχία της κρατικής μακροοικονομικής πολιτικής. Βεβαίως, κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί τον ρόλο της δημόσιας πολιτικής και κυρίως αυτόν του «κανονιστικού καθεστώτος» (regulatory regiment) ως ενός προσδιοριστικού παράγοντα της ανταγωνιστικότητας. Αποκλειστικά υπεύθυνοι είναι το κράτος και η μακροοικονομική πολιτική. Όμως σοβαρό ρόλο στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μιας χώρας παίζει ο ιδιωτικός τομέας μέσω των συλλογικών δραστηριοτήτων και των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών.

Η θέση λοιπόν ότι η ενίσχυση/ υποχώρηση της ανταγωνιστικότητας οφείλεται αποκλειστικά στην κρατική πολιτική, αντανakλά τη βαθύτατα εμπεδωμένη αντίληψη ότι σχεδόν για όλα σε αυτή τη χώρα ευθύνεται το κράτος, είτε πρόκειται για θεομηνίες, τροχαία ή θαλάσσια ατυχήματα ή για τα αυθαίρετα και άλλα παθολογικά φαινόμενα. Η Ελλάδα θα πρέπει να είναι η μόνη χώρα στην Ευρώπη – ή μάλλον στον κόσμο – στην οποία ο ιδιωτικός τομέας της οικονομίας και στην κοινωνία γενικότερα φαίνεται να μην ευθύνεται για τίποτα απολύτως. Και όμως ευθύνεται, καθοριστικά μάλιστα. Το κράτος έχει τον ρόλο του. Αλλά σε ό,τι αφορά τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, ο ιδιωτικός

τομέας της οικονομίας και οι κοινωνικοί παράγοντες και φορείς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο.(πηγή : Τάσεις 2005 , σελ .92)

Το τρίπτυχο «γνώση – καινοτομία – ανταγωνιστικότητα» συνιστά το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα των χωρών που αναπτύσσονται με γρήγορους ρυθμούς και έχουν αισθητή παρουσία στο παγκοσμιοποιημένο διεθνές.(πηγή : οικονομικός ταχυδρόμος 2003 , τεύχος 46)

3.1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΕΠΑΝ).

Η ερευνητική και τεχνολογική πολιτική της Ελλάδας στα επόμενα χρόνια εκφράζεται κύρια μέσα από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα Ανταγωνιστικότητας (ΕΠΑΝ) και Κοινωνίας της Πληροφορίας (ΕΠΚτΠ), το 6ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα, την Τεχνολογική Ανάπτυξη και την Επίδειξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης από σειρά πρωτοβουλιών για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και από σειρά θεσμικών παρεμβάσεων που αποσκοπούν στην υποστήριξη των επιμέρους δράσεων και στην αποτελεσματικότερη λειτουργία και διαχείριση των E&T οργανισμών. Συνεργία και συμπληρωματικότητα εξασφαλίζεται με τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα των 13 περιφερειών της Ελλάδας. Η συνολική δημόσια δαπάνη μέσω του ΕΠΑΝ που αφορά άμεσα τις δράσεις αρμοδιότητας της ΓΓΕΤ, ανέρχεται σε 415,2 εκατ. € ποσό που προβλέπεται να φθάσει τα 642.5 εκατ. € με τη συμμετοχή των επιχειρήσεων και άλλων δυνητικών χρηστών των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Σ' αυτά προστίθενται 60 εκατ. € περίπου δημόσιας δαπάνης από το ΕΠ της Κοινωνίας της Πληροφορίας και ένα αντίστοιχο ποσό από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ).

Η τόνωση της ανταγωνιστικότητας ενός παραγωγικού συστήματος μπορεί να επιχειρηθεί με διαφορετικούς τρόπους, άλλοι από τους οποίους εστιάζονται

σε ποσοτικά και άλλοι σε ποιοτικά χαρακτηριστικά της επιδιωκόμενης παραγωγικής ανασυγκρότησης:

Στην περισσότερο παραδοσιακή και ποσοτική της έκφανση, η ανταγωνιστικότητα ορίζεται ως βελτίωση της σχέσης κόστους / τιμής των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών.

Στην περισσότερο δυναμική και απαιτητική της εκδοχή, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας εστιάζεται κυρίως στα ποιοτικά χαρακτηριστικά των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών, ενισχύοντας τον σχεδιασμό, την καινοτομία, την προσαρμοστικότητα στα μεταβαλλόμενα σήματα της ζήτησης, την αξιοπιστία των χρόνων παράδοσης, τις εξειδικευμένες γνώσεις, την ευρηματικότητα και την πρωτοτυπία καθώς και την αξιοποίηση των τεράστιων ευκαιριών που προσφέρει η δημιουργική αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας.

Η προώθηση των νέων τεχνολογιών που θα αξιοποιούν επιστημονικό δυναμικό υψηλού επιπέδου, θα συνεισφέρει στη δημιουργία επιχειρήσεων 'έντασης τεχνολογίας', μέσω της κινητοποίησης του αναγκαίων κεφαλαίων και με την ορθή χρήση σύγχρονων χρηματοπιστωτικών εργαλείων. Αυτό θα διευκολύνει την ανάδειξη δραστηριοτήτων της «νέας οικονομίας» στην Ελλάδα και θα ευνοήσει τη δημιουργία νέων εταιρειών, τομέων και δραστηριοτήτων με βάση εφαρμογές πληροφορικής και επικοινωνιών ιδιαίτερα μάλιστα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μέσω της ανάπτυξης των κατάλληλων χρηματοπιστωτικών (όπως τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου) και θεσμικών μηχανισμών (όπως οι "θερμοκοιτίδες" επιχειρήσεων).

Οι επιχειρήσεις πρέπει να βελτιώσουν την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται με επιτυχία στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς, να επιζητούν την αριστεία, να επικεντρώνονται σε κρίσιμα σημεία της ανταγωνιστικής ικανότητας, να καλλιεργούν δίκτυα συνεργασίας, να στοχεύουν σε αγορές συγκεκριμένων προϊόντων ή υπηρεσιών, να επενδύουν στην Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη και να αναπτύσσονται διεθνώς. Προκειμένου να ανταποκριθούν οι επιχειρήσεις στα παραπάνω απαιτείται σταθερότητα

επιχειρηματικού περιβάλλοντος και συνεπώς είναι αναγκαία η προώθηση της συνεργασίας και η αναβάθμιση των εταιρικών σχέσεων.

Η επιχειρηματικότητα αποτελεί έναν από τους κυριότερους συντελεστές βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας. Στόχος είναι να αυξηθεί σημαντικά μέχρι το 2006 το ποσοστό ίδρυσης νέων επιχειρήσεων. Για το σκοπό αυτό απαιτείται πλήρης αξιοποίηση επιχειρηματικών κεφαλαίων και κεφαλαίων υψηλού κινδύνου (ειδικά για νέες επιχειρήσεις), καθώς και βελτίωση της διασύνδεσης μεταξύ των εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών και επιχειρηματικών αναγκών. Η βελτίωση δεξιοτήτων και ικανοτήτων αποτελεί προϋπόθεση για να ικανοποιηθεί η σαφής ανάγκη αύξησης εξειδικευμένου προσωπικού στον επιχειρηματικό τομέα.

Λαμβάνοντας υπόψη αφ' ενός τη διάρθρωση της παραγωγικής βάσης και αφ' ετέρου το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν διαφορετικά προβλήματα και έχουν διαφορετικό βαθμό συνεισφοράς στην αύξηση της απασχόλησης, υφίσταται σαφής προτεραιότητα αντιμετώπισης των προβλημάτων των μικρότερων επιχειρήσεων με χρήση όλων των ενδεδειγμένων εργαλείων από πλευράς πολιτικής (όπως απλούστευση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, πρόσβαση σε τεχνολογίες και δίκτυα συνεργασίας, πρόσβαση σε νέα χρηματοπιστωτικά εργαλεία, πρόσβαση σε δεξιότητες).

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας τέλος, απαιτεί εντατικές προσπάθειες απλούστευσης και εξορθολογισμού του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Εάν εξαλειφθούν ουσιαστικά εμπόδια για τη λειτουργία των επιχειρήσεων, η απλούστευση των κανόνων και των διαδικασιών σε κάθε στάδιο της επιχειρηματικής δραστηριότητας μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη διαφάνεια και αποτελεσματικότητα, ταχύτερη ανταπόκριση σε νέες επενδυτικές ευκαιρίες, αλλά και να διευκολύνει τις άμεσες ξένες επενδύσεις.(πηγή : <http://attica-ventures.gr>)

3.1.1.Οι άξονες του ΕΠΑΝ.

Το ΕΠΑΝ περιλαμβάνει 9 άξονες προτεραιότητας τους οποίους συνθέτουν 37 μέτρα.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Μέτρο 1.1: Βιομηχανικές, τεχνολογικές & επιχειρηματικές υποδομές.

Μέτρο 1.2: Εθνικό Σύστημα Ποιότητας.

Μέτρο 1.3: Απλοποίηση επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Μέτρο 1.4: Δομές υποστήριξης ΜΜΕ¹⁴.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Μέτρο 2.1: Ενίσχυση επενδύσεων σε συστήματα συμπαραγωγής, ΑΠΕ & εξοικονόμησης Ενέργειας.

Μέτρο 2.2: Αναβάθμιση καταλυμάτων & ενίσχυση μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων.

Μέτρο 2.3: Ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων ν.2601/98 Τομέας Μεταποίησης.

Μέτρο 2.4: Συνεχιζόμενες επενδύσεις αναπτυξιακού νόμου 2601/98.

Μέτρο 2.5: Τεχνολογικός & οργανωτικός εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων.

Μέτρο 2.6: Χρηματοπιστωτική υποστήριξη ΜΜΕ & ΠΜΕ.

Μέτρο 2.7: Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας ΜΜΕ & ΠΜΕ.

Μέτρο 2.8: Ενθάρρυνση επιχειρηματικότητας ομάδων πληθυσμού.

Μέτρο 2.9: Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον τομέα του περιβάλλοντος.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ

Μέτρο 3.1: Προώθηση επιχειρηματικής αριστείας στον τομέα ενέργειας.

Μέτρο 3.2: Προώθηση επιχειρηματικής αριστείας στις μεταποιητικές & τουριστικές επιχειρήσεις.

Μέτρο 3.3: Προώθηση της αριστείας στην τεχνολογική ανάπτυξη & έρευνα.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ & ΕΡΕΥΝΑ

Μέτρο 4.1: Υποστήριξη Ερευνητικών Μονάδων για την προτυποποίηση και την εμπορική εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων. Εντοπισμός & αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων με δημιουργία νέων επιχειρήσεων (Spin off).

Μέτρο 4.2: Θερμοκοιτίδες νέων επιχειρήσεων έντασης γνώσης επιστημονικών & τεχνολογικών πάρκων & ερευνητικών κέντρων με την συμμετοχή επιχειρήσεων.

Μέτρο 4.3: Ενθάρρυνση της έρευνας, της μεταφοράς και της διάδοσης τεχνολογίας στις επιχειρήσεις. Υποστήριξη δραστηριοτήτων διεθνούς επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας και της μεταφοράς τεχνολογίας.

Μέτρο 4.4: Ευαισθητοποίηση του κοινού στις νέες τεχνολογίες. Υποστήριξη και διαμόρφωση E&T πολιτικής. Διαχείριση E&T πληροφοριών.

Μέτρο 4.5: Κοινοπραξίες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης σε τομείς εθνικής προτεραιότητας.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ - ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ

Μέτρο 5.1: Ενίσχυση εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής.

Μέτρο 5.2: Ολοκληρωμένες δράσεις εναλλακτικού τουρισμού.

Μέτρο 5.3: Τουριστική προβολή - Μείωση εποχικότητας.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6: ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Μέτρο 6.1: Πρόσβαση σε εναλλακτικές πηγές τροφοδοσίας φυσικού αερίου.

Μέτρο 6.2: Ενίσχυση της ευελιξίας, ευστάθειας και αξιοπιστίας του συστήματος φυσικού αερίου.

Μέτρο 6.3: Ειδικές ενεργειακές υποδομές για τα νησιά & για την προώθηση των ΑΠΕ.

Μέτρο 6.4: Λειτουργία της απελευθερωμένης αγοράς ενέργειας.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7: ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Μέτρο 7.1: Διείσδυση φυσικού αερίου στον οικιακό και τριτογενή τομέα, σε νέους βιομηχανικούς καταναλωτές και στον τομέα των μεταφορών.

Μέτρο 7.2: Υποδομές ασφάλειας της αποθήκευσης και διακίνησης πετρελαιοειδών.

Μέτρο 7.3: Αξιοποίηση φυσικών πόρων και υποστήριξη τήρησης περιβαλλοντικών δεσμεύσεων.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 8: ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ

Μέτρο 8.1: Εκπαίδευση και κατάρτιση στον τομέα του Τουρισμού.

Μέτρο 8.2: Ανθρώπινοι πόροι στη Μεταποίηση & Υπηρεσίες.

Μέτρο 8.3: Ανθρώπινο Ερευνητικό και Τεχνολογικό δυναμικό.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 9: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Μέτρο 9.1: Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ.

Μέτρο 9.2: Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ (πηγή:<http://www.antagonistikotita.gr>).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1. Άξονες του ΕΠΑΝ

Άξονες Προτεραιότητας	% Ενεργοποίησης	% Εντάξεων	% Συνολικών Δαπανών
Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος	35,9	29,5	2,9
Στήριξη και Ενθάρρυνση της Επιχειρηματικότητας	89,8	45,6	18,3
Προώθηση της Επιχειρηματικής Αριστείας	23,4	24,6	17,8
Τεχνολογική Καινοτομία και Έρευνα	84,6	79,1	9,1
Διαφοροποίηση του	97,1	60	1,8

Τουριστικού Προϊόντος – Προβολή της Ελλάδας ως Τουριστικού Προορισμού			
Ασφάλεια Ενεργειακού Εφοδιασμού και Προώθηση της Απελευθέρωσης της Αγοράς	49,5	10,7	3,9
Ενέργεια και Αειφόρος Ανάπτυξη	83,3	15,6	0,7
Ανθρώπινοι Πόροι	84,8	51,8	6,1
Τεχνική Βοήθεια	60,8	56,3	12

Πηγή: Στοιχεία ΔΑ ΕΠΑΝ, Οκτώβριος 2003

3.1.2.Ειδικοί στόχοι του ΕΠΑΝ.

Α. Τομέας Μεταποίησης – Υπηρεσιών

Η φθίνουσα συμμετοχή της μεταποίησης στο ΑΕΠ και τα χαρακτηριστικά της κλαδικής της διάρθρωσης (εσωτερική εξειδίκευση σε κλάδους χαμηλής προστιθέμενης αξίας), συχνά εκλαμβάνονται ως βασικά εμπόδια στην αναπτυξιακή διαδικασία. Στην πραγματικότητα η εικόνα είναι πολύ καλύτερη διότι η διαχωριστική γραμμή μεταξύ μεταποίησης και υπηρεσιών (όπου οι επιδόσεις είναι καλύτερες) γίνεται συνεχώς δυσδιάκριτη (ένας αριθμός υπηρεσιών παίζει το ρόλο προαπαιτούμενου για επιτυχή μεταποιητική δραστηριότητα). Είναι ορθότερο να ομιλούμε για δραστηριότητες υψηλής και χαμηλής αξίας παρά για τομείς δραστηριοτήτων. Η Ελλάδα σαφώς χρειάζεται να διευρύνει και να ενδυναμώσει τις δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης

αξίας, και για το σκοπό αυτό απαιτείται μεταβολή της επιχειρηματικής νοοτροπίας και στρατηγικής σε όλο το παραγωγικό σύστημα.

Παρ' όλα αυτά η αναδιάρθρωση και ενδυνάμωση της βιομηχανικής βάσης της χώρας καθώς και η διατήρηση ενός επιπέδου επενδύσεων υψηλότερου του κοινοτικού μέσου όρου αποτελούν βασικά ζητούμενα της πολιτικής προς τις επιχειρήσεις.

Στο πλαίσιο αυτό για τον τομέα της Μεταποίησης και των υπηρεσιών, ειδικό στόχο της ποιοτικά προσανατολισμένης ανταγωνιστικότητας αποτελεί η παραγωγική ανασυγκρότηση και τεχνολογική αναβάθμιση μέσω της ενίσχυσης των ανταγωνιστικών ικανοτήτων των επιχειρήσεων που ήδη λειτουργούν και της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων που θα αξιοποιούν την καινοτομία και θα κάνουν χρήση των νέων τεχνολογιών. (πηγή : <http://www.gsrt.gr>)

B. Τομέας Έρευνας και Τεχνολογίας

Οι αδυναμίες του παραγωγικού συστήματος αντανακλώνται εντονότερα στην εικόνα της Ερευνητικής και Τεχνολογικής Βάσης της χώρας. Το ερευνητικό σύστημα διακρίνεται από έντονες ανισορροπίες ως προς τη συνεισφορά διαφορετικών φορέων χρηματοδότησης. Η συμβολή των επιχειρήσεων στη συνολική δαπάνη για ΕΤΑ παραμένει χαμηλή, η δημόσια προσπάθεια στο πεδίο της ΕΤΑ είναι κατακερματισμένη σε πολλούς τομείς και σε ομάδες με μέγεθος χαμηλότερο της αναγκαίας κρίσιμης μάζας που θα έφερνε αποτέλεσμα, υπάρχει έλλειψη ικανού αριθμού ειδικευμένων επιστημόνων και μηχανικών σε τομείς ταχείας τεχνολογικής ανάπτυξης. Η επιχειρηματικότητα των ερευνητών βρίσκεται σε νηπιακό στάδιο ενώ η σημασία που κατά παράδοση αποδιδόταν στην προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ήταν ασθενική. Ταυτοχρόνως, η παροχή τεχνολογικών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις (κυρίως προς τις ΜΜΕ) παραμένει εξαιρετικά ανεπαρκής. Τέλος, το επίπεδο αναγνώρισης της σημασίας της νέας τεχνολογίας και των δυνατοτήτων που αυτή προσφέρει για την ανασυγκρότηση της οικονομίας και

της κοινωνίας παραμένει πολύ πίσω από τις ανάγκες, τόσο όσον αφορά τις εδραιωμένες πεποιθήσεις και αντιλήψεις του ευρέως κοινού όσο και αυτές του κόσμου των επιχειρήσεων.

Στο πλαίσιο αυτό για τον τομέα της Έρευνας και Τεχνολογίας, ειδικό στόχο της ποιοτικά προσανατολισμένης ανταγωνιστικότητας αποτελεί η ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και η ενίσχυση του σχηματισμού νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων με βάση συνεκτικά τεχνο-οικονομικά δίκτυα. (πηγή : <http://www.gsrt.gr>)

Γ. Τομέας Τουρισμού

Η προώθηση της αιφόρου τουριστικής ανάπτυξης που βασίζεται στην ήπια διαχείριση των φυσικών πόρων, στον εκσυγχρονισμό των τουριστικών επιχειρήσεων, καθώς και στην εκμετάλλευση του δυναμικού του ανθρωπίνου κεφαλαίου και των νέων τεχνολογιών επιβάλλεται από τους ιδιαίτερα ανταγωνιστικούς και απαιτητικούς κανόνες του παιχνιδιού που διαμορφώνουν οι δραστικές μεταβολές στο εξωτερικό περιβάλλον (από την τεχνολογία μέχρι τις μεταφορές, τη διαφήμιση και το μάρκετινγκ). Παρά ταύτα η βασική σύνθεση των τουριστικών πλεονεκτημάτων της χώρας έχει μείνει στάσιμη και αναλλοίωτη. Η προσπάθεια αναβάθμισης του τουριστικού προφίλ της οικονομίας συμπίπτει με την προσπάθεια εισαγωγής εναλλακτικών μορφών τουρισμού σε συγκεκριμένους θύλακες της αγοράς. Επιπλέον, η βελτίωση της σύνθεσης της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών όλων των κλάδων των τουριστικών επιχειρήσεων θα συμβάλλει στην επέκταση της τουριστικής περιόδου.

Στον πλαίσιο αυτό, στον τομέα του Τουρισμού ειδικό στόχο της ποιοτικά προσανατολισμένης ανταγωνιστικότητας αποτελεί η διατήρηση του μεριδίου της χώρας στη διεθνή τουριστική αγορά καθώς η ανασυγκρότηση και ο εμπλουτισμός των τουριστικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η Ελλάδα οικοδομώντας παράλληλα και νέα πλεονεκτήματα. (πηγή : <http://www.gsrt.gr>)

Δ. Τομέας Ενέργειας - Φυσικών Πόρων

Για τη διαμόρφωση των ειδικών στόχων στον τομέα της ενέργειας λαμβάνονται υπόψη οι εξής παράγοντες :

- το διεθνές περιβάλλον, που χαρακτηρίζεται από την ανάληψη συγκεκριμένων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων (για την Ελλάδα: περιορισμός της αύξησης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως 25% το 2010 σε σχέση με το επίπεδο του 1990 και του 1995, ανάλογα με το είδος του αερίου) και την παγκοσμιοποίηση των ενεργειακών αγορών, η οποία επιτρέπει τη δημιουργία περιφερειακών αγορών ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου.

- η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον ενεργειακό τομέα, αφενός για διπλασιασμό της συμμετοχής των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και της συμπαραγωγής στο ενεργειακό ισοζύγιο μέχρι το 2010, καθώς και για βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και αφετέρου για την απελευθέρωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου η οποία δεσμεύει τη χώρα μας αντίστοιχα από το 2001 και μετά το 2006.

- τα χαρακτηριστικά του ελληνικού ενεργειακού συστήματος, τα κυριότερα από τα οποία είναι η μεγάλη εξάρτηση από εισαγόμενες πηγές ενέργειας και ιδιαίτερα από το πετρέλαιο, η πολλαπλάσια του κοινοτικού μέσου όρου αύξηση της ενεργειακής ζήτησης, η υψηλή ενεργειακή ένταση, η έλλειψη ισχυρών διασυνδέσεων με τα ευρωπαϊκά δίκτυα φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, τα προβλήματα στην κάλυψη των ενεργειακών αναγκών του νησιωτικού χώρου και ορισμένων άλλων περιοχών, καθώς και η κυριαρχία του δημόσιου τομέα στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου.

Σε ό,τι αφορά τις ορυκτές πρώτες ύλες, η παγκοσμιοποίηση των αγορών φαίνεται να επηρεάζει αρνητικά την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών αλλά και γενικότερα των ευρωπαϊκών εξορυκτικών επιχειρήσεων, επειδή οι συνθήκες στις αντίστοιχες επιχειρήσεις τρίτων χωρών χαρακτηρίζονται από μεγάλη διαφορά στο κόστος εργασίας, στις απαιτήσεις ασφάλειας εργασίας και στις περιβαλλοντικές προδιαγραφές.

Σε ό,τι αφορά τους υδατικούς πόρους, η αλόγιστη αύξηση των υδροαπολήψεων σε συνδυασμό με την προηγηθείσα και την αναμενόμενη (2000-2002) περίοδο λειψυδρίας καθώς και άλλα απρόβλεπτα ατμοσφαιρικά φαινόμενα, επιβάλλουν την άμεση ανάληψη συντονισμένων δράσεων για την έγκαιρη αντιμετώπιση της διαφαινόμενης μακροχρόνιας σταθερής μείωσης των αποθεμάτων των υπόγειων νερών.

Στο πλαίσιο αυτό, στον τομέα της ενέργειας και των φυσικών πόρων ειδικό στόχο της ποιοτικά προσανατολισμένης ανταγωνιστικότητας αποτελεί η βελτίωση της συνεισφοράς τους ως εργαλείων αύξησης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας με ταυτόχρονο σεβασμό των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων της χώρας. (πηγή : <http://www.gsrt.gr>)

3.1.3. Δράσεις κρατικής ενίσχυσης στο ΕΠΑΝ.

- **Ενίσχυση Γυναικείας Επιχειρηματικότητας**

Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην ανάπτυξη, υποστήριξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας των γυναικών μέσω χρηματοδοτικών ενισχύσεων για τη δημιουργία νέων και βιώσιμων μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Εντάσσεται στο Μέτρο 2.8 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ» του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης με αρχή εφαρμογής το Υπουργείο Ανάπτυξης και φορέα υλοποίησης τον ΕΟΜΜΕΧ. Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος για το Β' Κύκλο είναι 27.000.000 Ευρώ. Η Δημόσια Δαπάνη είναι 13.500.000 Ευρώ και συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ κατά 65% και από το Ελληνικό Δημόσιο κατά 35%. Οι χρηματοδοτικές ενισχύσεις θα χορηγηθούν για την υλοποίηση συγκεκριμένων επιχειρηματικών σχεδίων στους τομείς της Μεταποίησης, του Εμπορίου, των Υπηρεσιών και του Τουρισμού. Δικαίωμα συμμετοχής στο πρόγραμμα έχουν φυσικά πρόσωπα (γυναίκες) που γεννήθηκαν από το 1949 μέχρι και το 1982 και δεν ασκούσαν επιχειρηματική δραστηριότητα από 01.01.2002 έως και την ημερομηνία υποβολής της πρότασης. Το πρόγραμμα προβλέπει την επιχορήγηση των επιχειρηματικών

σχεδίων που θα υποβληθούν, με ποσοστό 50% του εγκεκριμένου συνολικού προϋπολογισμού του επιχειρηματικού σχεδίου. Ο συνολικός επιχορηγούμενος προϋπολογισμός των προτάσεων ανέρχεται σε 150.000 Ευρώ για τον τομέα της Μεταποίησης και τα 90.000 Ευρώ για τις λοιπές επιλέξιμες δραστηριότητες. (πηγή : <http://www.gsrt.gr>)

- **Ενίσχυση Νεανικής Επιχειρηματικότητας**

Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος για το Γ' Κύκλο είναι 32.540.000 ευρώ. Η δημόσια δαπάνη είναι 16.270.000 ευρώ και συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ κατά 65% και από το Ελληνικό Δημόσιο κατά 35%. Οι χρηματοδοτικές ενισχύσεις θα χορηγηθούν για την υλοποίηση συγκεκριμένων επιχειρηματικών σχεδίων στους τομείς της Μεταποίησης, του Εμπορίου, των Υπηρεσιών και του Τουρισμού. Δικαίωμα συμμετοχής στο πρόγραμμα έχουν φυσικά πρόσωπα (νέοι και νέες) που γεννήθηκαν από το 1964 μέχρι και το 1982 και δεν ασκούσαν επιχειρηματική δραστηριότητα από 01.01.2002 έως και την ημερομηνία υποβολής της πρότασης. Το πρόγραμμα προβλέπει την επιχορήγηση των επιχειρηματικών σχεδίων που θα υποβληθούν, με ποσοστό 50% του εγκεκριμένου συνολικού προϋπολογισμού του επιχειρηματικού σχεδίου. Ο συνολικός επιχορηγούμενος προϋπολογισμός των προτάσεων ανέρχεται σε 150.000 ευρώ για τον τομέα της Μεταποίησης και 90.000 ευρώ για τις λοιπές επιλέξιμες δραστηριότητες. (πηγή : <http://www.gsrt.gr>)

- **Υποστήριξη Ερευνητικών Μονάδων για την Προτυποποίηση και την Εμπορική Εκμετάλλευση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων (SPIN-OFF):**

Πρόγραμμα Αξιοποίησης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων ΠΡΑΞΕ (76 εκατ.€)

Μέχρι σήμερα χρηματοδοτούνται 200 έργα συνολικού προϋπολογισμού 9 εκ. ευρώ. Η δράση περιλαμβάνει δύο φάσεις: Η πρώτη φάση περιλαμβάνει τις

δραστηριότητες προετοιμασίας της επένδυσης και η δεύτερη τις δραστηριότητες εκκίνησης της επένδυσης και την έναρξη των δραστηριοτήτων. Η πρώτη φάση περιλαμβάνει τις δραστηριότητες προετοιμασίας επένδυσης και θα λειτουργήσει ως κεφάλαιο σποράς ενισχύοντας τους ενδιαφερόμενους για την δημιουργία του Τεχνοβλαστού και την πιθανή ένταξη τους στην Φάση Β' του προγράμματος. (πηγή : <http://www.gsrt.gr>)

- **Ενίσχυση Θερμοκοιτίδων και Ερευνητικών & Τεχνολογικών Πάρκων:**

Πρόγραμμα ΕΛΕΥΘΩ δημιουργία E&T πάρκων και θερμοκοιτίδων (85 εκατ.€)

Στόχος της δράσης είναι η δημιουργία οικονομιών κλίμακας με σκοπό την εκμετάλλευση της νέας γνώσης, μέσω της ανάπτυξης θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων ένταξης γνώσης και επιστημονικών και τεχνολογικών πάρκων. Το μέτρο έχει σκοπό την παροχή υποστήριξης στις νεοϊδρυθείσες εταιρίες τεχνοβλαστούς αλλά και συμμετοχή των πάρκων στο μετοχικό κεφάλαιο των εν λόγω εταιριών. Η δράση θα ενισχύσει νέες δομές θερμοκοιτίδων και E&T15 πάρκων για την ανάπτυξη των οποίων θα δηλωθεί ουσιαστική συμμετοχή από ιδιωτικά κεφάλαια. Η ισχύς της δράσης θα λήξει στις 31/12/2006. (πηγή : <http://www.gsrt.gr>)

- **Η Υποστήριξη Δραστηριοτήτων Διεθνούς Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας και της Μεταφοράς Τεχνολογίας:**

ΠΑΒΕΤ 2000, "Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας"

Μέχρι σήμερα χρηματοδοτούνται συνολικά 145 έργα προϋπολογισμού 29,790 εκ. € Πρόκειται για ένα Πρόγραμμα Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας που αποσκοπεί στην ενθάρρυνση και ανάπτυξη της βιομηχανικής έρευνας και την προώθηση της καινοτομίας. Η δράση

απευθύνεται στις επιχειρήσεις όλων των κλάδων της οικονομίας. Δίνεται η δυνατότητα τμήμα του έργου να εκτελείται υπεργολαβικά από εργαστήρια ΑΕΙ,ΤΕΙ, από Δημόσιο Ερευνητικό Κέντρο, από κέντρο καινοτομιών του ΕΟΜΜΕΧ καθώς και από Εταιρεία Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης.

ΠΑΒΕΤ-ΝΕ "Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας σε νέες Επιχειρήσεις"

Μέχρι σήμερα έχουν εγκριθεί 62 έργα συνολικού προϋπολογισμού 12,3 εκ. € Με τη δράση αυτή ενθαρρύνεται και αναπτύσσεται η βιομηχανική έρευνα και προωθείται η καινοτομία, με την επιχορήγηση έργων που θα εκτελεστούν στην Ελλάδα από επιχειρήσεις οι οποίες ξεκινούν την παραγωγική και εμπορική τους δραστηριότητα. Η δράση ΠΑΒΕΤ-ΝΕ αφορά νέες επιχειρήσεις μικρότερες των 5 ετών, που δεν συνδέονται κεφαλαιακά με ήδη εγκατεστημένες και λειτουργούσες επιχειρήσεις και έχει στόχους όμοιους με τη δράση ΠΑΒΕΤ. Η δράση απευθύνεται στις ελληνικές επιχειρήσεις όλων των κλάδων της οικονομίας, οι οποίες δεν έχουν συμπληρώσει πενταετία από της ιδρύσεώς τους. Δίνεται η δυνατότητα τμήμα του έργου να εκτελείται υπεργολαβικά από εργαστήρια ΑΕΙ¹⁶, ΤΕΙ¹⁷, από Δημόσιο Ερευνητικό Κέντρο, από κέντρο καινοτομιών του ΕΟΜΜΕΧ καθώς και από Εταιρεία Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης.

Πρόγραμμα Επιδεικτικών Έργων (ΠΕΠΕΡ) (54 εκατ. €)

Μέχρι σήμερα χρηματοδοτήθηκαν 69 έργα στην Α' Φάση συνολικού προϋπολογισμού 3 εκ. € και αναμένεται η έγκριση των έργων που θα περάσουν στη Β' φάση. Το πρόγραμμα έχει σκοπό να υποστηρίξει την εισαγωγή στις επιχειρήσεις νέας για τα ελληνικά δεδομένα, σύγχρονης ή και εξελιγμένης τεχνολογίας. Σε κάθε περίπτωση η τεχνολογία που θα προτείνεται, θα πρέπει να έχει ήδη δοκιμασθεί και επιδειξεί μετρήσιμα οικονομικά αποτελέσματα από την εφαρμογή της είτε στον ίδιο κλάδο σε επιχειρήσεις στο εξωτερικό είτε σε διαφορετικό κλάδο στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Επιπλέον θα πρέπει να έχει

δώσει ενδιαφέροντα αποτελέσματα σε εργαστηριακό ή βιομηχανικό επίπεδο και να χρειάζεται η απόδειξη της λειτουργικότητάς της σε βιομηχανικό επίπεδο. Η δράση απευθύνεται σε επιχειρήσεις όλων των κλάδων της οικονομίας. Η πρόταση μπορεί να υποβληθεί για χρηματοδότηση από μία και μόνο επιχείρηση ή από κοινού από δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις. Τα έργα που υποβάλλονται προς ένταξη στο πρόγραμμα διαμορφώνονται σε δύο φάσεις ως προς την μέθοδο υλοποίησής τους. Η πρώτη φάση του έργου διαρκεί έως 6 μήνες και καλύπτει την εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας του συγκεκριμένου επιδεικτικού έργου ενώ η δεύτερη φάση αφορά στην εκτέλεση του προτεινόμενου επιδεικτικού έργου μέγιστης διάρκειας 30 μηνών, όπως οφείλει να έχει προδιαγραφεί στην μελέτη σκοπιμότητας και θα χρηματοδοτήσει δαπάνες αμοιβών προσωπικού (υφισταμένου και νέου) ερευνητικού εξοπλισμού, αναλωσίμων, μετακινήσεων κλπ.

Πρόγραμμα ΤΕΧΝΟΜΕΣΙΤΕΙΑΣ για την ενίσχυση ενδιάμεσων οργανισμών μεταφοράς τεχνολογίας (5,9 εκατ. €)

Εγκρίθηκαν προς χρηματοδότηση 5 έργα συνολικού προϋπολογισμού 2 εκ. € Η κατεύθυνση της δράσης «Τεχνομεσιτεία» είναι στραμμένη προς την ενίσχυση της δημιουργίας «τοπικών κέντρων Τεχνομεσιτείας» σε διάφορες μείζονες γεωγραφικές περιοχές της χώρας και σε εθνικό επίπεδο που θα εξειδικεύονται (i) στην ανεύρεση τεχνολογίας που θα έχει άμεση σχέση με τα παραγόμενα προϊόντα ή την βιομηχανική υποδομή της συγκεκριμένης περιοχής και (ii) στην προώθηση εγχωρίως παραγόμενης τεχνολογίας στις διεθνείς αγορές χρησιμοποιώντας νέες τεχνικές διαχείρισης τεχνολογίας.

Διεθνής Συνεργασία σε Βιομηχανική Έρευνα & Προανταγωνιστική Δραστηριότητα(21,5εκατ.€)

Σκοπός της δράσης είναι η ενθάρρυνση των ελληνικών φορέων για την ενεργό συμμετοχή τους στην ανάπτυξη συνεργασιών σε Ευρωπαϊκό και Διεθνές επίπεδο σε έργα βιομηχανικής έρευνας και επίδειξης. Ειδικότερα η δράση θα υποστηρίξει: α. Δραστηριότητες βιομηχανικής έρευνας (BE) με συνεργασίες σε

ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, β. Δραστηριότητες ανάπτυξης σε προ-ανταγωνιστικό στάδιο (ΠΡΟ) μέσω συνεργασιών. Δικαίωμα συμμετοχής στη δράση έχουν βιομηχανικές επιχειρήσεις, εταιρίες βιομηχανικής έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις και ερευνητικά κέντρα, αυτοτελή ινστιτούτα, ΑΕΙ, ΤΕΙ, εταιρίες βιομηχανικής έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης (υπεργολάβοι). (πηγή : <http://www.gsrt.gr>)

- **Ευαισθητοποίηση του Κοινού στις Νέες Τεχνολογίες Υποστήριξη & Διαμόρφωση E&T Πολιτικής - Διαχείριση E&T Πληροφοριών:**

Πρόγραμμα Εξοικείωσης με τα Διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τη χρήση τους.

Η δράση αποβλέπει στην ενημέρωση των επιχειρήσεων και της κοινωνίας σχετικά με τη διαδικασία απόκτησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Η δράση αυτή θα συμβάλλει καθοριστικά στη δημιουργία νοοτροπίας βιομηχανικής ιδιο-κτησίας και στην ενθάρρυνση της καινοτομίας. Επίσης θα διευκολυνθεί σημαντικά η μεταφορά της τεχνολογίας και η διασύνδεση έρευνας και παραγωγής. Η τεχνολογική πληροφόρηση που περιέχεται στους ελληνικούς και ξένους τίτλους βιομηχανικής ιδιοκτησίας θα είναι να δυνατό να καταστεί προσιτή και διάχυτη. (πηγή : <http://www.gsrt.gr>)

- **Ανθρώπινο Ερευνητικό και Τεχνολογικό Δυναμικό:**

Πρόγραμμα ΗΡΩΝ για την ενίσχυση της απασχόλησης ερευνητικού προσωπικού στις επιχειρήσεις (75εκατ.€)

Το πρόγραμμα ΗΡΩΝ καλύπτει μέρος του μισθολογικού κόστους που προκαλεί η απασχόληση νέων ερευνητών και τεχνικών σε ερευνητικά έργα επιχειρήσεων για ελάχιστο διάστημα 18 μηνών και μέγιστο διάστημα 36 μηνών. Το πρόγραμμα επιδιώκει να λειτουργήσει ως καταλύτης για την ανάπτυξη και διάδοση ερευνητικών δραστηριοτήτων παρέχοντας κίνητρα για την ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων και την εν γένει εξοικείωση των επιχειρήσεων

(κυρίως μικρομεσαίων (ΜΜΕ)) με την διαδικασία, τη λειτουργία και τα εν γένει οφέλη της ερευνητικής δραστηριότητας ως αναπόσπαστου μέρους του συνολικού σχεδιασμού και της λειτουργίας μίας υγιούς επιχείρησης. Στο πρόγραμμα μπορούν να υποβληθούν προτάσεις για ερευνητικές δραστηριότητες από επιχειρήσεις όλων των κλάδων της οικονομίας, του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, εκτός του τομέα της Κοινωνίας της Πληροφορίας (ο τομέας αυτός καλύπτεται από το πρόγραμμα ΗΡΩΝ-Π που απευθύνεται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Κοινωνίας της Πληροφορίας). (πηγή : <http://www.gsrt.gr>)

3.1.4.Η πορεία του ΕΠΑΝ.

Ο υπουργός Ανάπτυξης κ. Δημήτρης Σιούφας, οι υφυπουργοί Ανάπτυξης κ.κ. Γιάννης Παπαθανασίου και Γιώργος Σαλαγκούδης, οι γενικοί γραμματείς κ.κ. Νίκος Στεφάνου (Ανάπτυξης), Σπύρος Παπαδόπουλος (Βιομηχανίας), Γιάννης Τσουκαλάς (Ερευνας και Τεχνολογίας), Δημήτρης Βρεττάκος (Εμπορίου) και Αθανάσιος Σκορδάς (Καταναλωτή) και ο ειδικός γραμματέας για την Ανταγωνιστικότητα κ. Σπύρος Ευσταθόπουλος, ανακοίνωσαν σε συνέντευξη Τύπου η οποία πραγματοποιήθηκε στο υπουργείο Ανάπτυξης, στοιχεία για την πορεία του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» μετά τις 19 Μαρτίου 2004 (ποσοστό απορρόφησης, μηνιαίοι ρυθμοί απορρόφησης, ποσά χρηματοδότησης και αριθμοί επιχειρήσεων σε όλους τους τομείς που χρηματοδοτήθηκαν).

Κατά την παρουσίαση των στοιχείων για την πορεία του προγράμματος αυτού ο υπουργός Ανάπτυξης κ. Δημήτρης Σιούφας υπογράμμισε:

«Το 2004 αποδείχθηκε η χρονιά κατά την οποία –με συστηματική και επίμονη δουλειά- σημειώθηκε το σημαντικότερο ποιοτικό και ποσοτικό άλμα στην πορεία του Προγράμματος. Ενώ, μέχρι και το φθινόπωρο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμούσε ότι το μεγάλο αυτό επιχειρησιακό πρόγραμμα θα εμφάνιζε

απώλειες δημόσιας δαπάνης τουλάχιστον 200 εκατ. ευρώ, τελικά καταφέραμε να ξεπεράσουμε τους στόχους του προγράμματος επιτάχυνσης που καταρτίσαμε, να καλύψουμε τις απαιτήσεις του αυστηρού κανόνα n+2 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και να φθάσουμε σε πολύ ικανοποιητικά– εντυπωσιακά θα έλεγα αποτελέσματα που ανακοινώνω σήμερα. Όταν παραλάβαμε το πρόγραμμα στις 19 Μαρτίου, το συνολικό ποσοστό απορρόφησης ήταν 14,7%. Σήμερα, το ποσοστό αυτό είναι 26,2%. Πετύχαμε δηλαδή μέσα σε εννέα μήνες, αύξηση απορρόφησης 11,5 ποσοστιαίων μονάδων, σχεδόν 78%. Από την αρχή του προγράμματος –τον Απρίλιο του 2001- μέχρι το Μάρτιο του 2004, ο μέσος μηνιαίος ρυθμός απορρόφησης της δημόσιας δαπάνης ήταν 13,2 εκατ. ευρώ. Από το Μάρτιο μέχρι σήμερα, αυξήσαμε το ποσό αυτό σε 40 εκατ. ευρώ ανά μήνα, δηλαδή πετύχαμε αύξηση κατά 203%».(πηγή : <http://www.ypan.gr>)

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΠΑΝ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ. ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας πλέον βρίσκεται στη τελική του ευθεία. Το 2006 είναι το τελευταίο έτος εφαρμογής του. Ήδη όμως άρχισαν να φαίνονται τα πρώτα αποτελέσματα του προγράμματος. Ενδεικτικά σας αναφέρουμε τα αποτελέσματα από κάποιες επιχειρήσεις που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

1) Ο κ. Ν. ΤΖΑΝΤΑΣ όπου είναι διευθυντής μάρκετινγκ και υπεύθυνος προγραμμάτων σε εταιρεία φαρμάκων, ερωτήθηκε ποια είναι τα αποτελέσματα της επένδυσής και η απάντηση που έδωσε ήταν η εξής: «Η επένδυση έχει ολοκληρωθεί και ήδη έχουμε υπογράψει τα πρώτα συμβόλαια. Εκτιμάμε ότι ο κύκλος εργασιών μας θα αυξηθεί κατά 500%. Στην Ελλάδα ισχύει το χαμηλό κοστολόγιο για τα φάρμακα. Οι ευρωπαϊκές εταιρίες από την πλευρά τους ζητούν υψηλή ποιότητα με ανταγωνιστικές τιμές. Τότε δεν υπάρχει λόγος μια

εταιρεία να μετακινηθεί προς άλλη γειτονική χώρα. Θα επιλέξει την Ελλάδα που διαθέτει και το ίδιο νόμισμα».

II) Ο κ. Ν. ΔΑΜΟΦΛΗΣ έχει ατομική επιχείρηση όπου έχει ως αντικείμενο την Ανάπτυξη Τεχνολογιών Διαδικτύου και Σχεδιασμό Ιστοσελίδων. Ερωτήθηκε αν είναι ευχαριστημένος από το πρόγραμμα και η απάντηση που πήραμε ήταν η εξής: «Βοηθήθηκα να βάλω μπροστά την επιχείρησή μου. Περισσότερο μπορώ να πω ότι ήταν ένα ηθικό στήριγμα, στην αρχή δε που δεν διέθετα τα κεφάλαια. Ίσως κάποιος θα μπορούσε να αποθαρρυνθεί στην αρχή ώσπου να εγκριθεί η πρόταση του. Αλλά αν θέλεις πολύ να ξεκινήσεις κάτι δικό σου δεν σε αποτρέπει».

III) Η κ. MATINA ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ όπου είναι υπεύθυνη διαχείρισης συστημάτων ποιότητας σε εταιρεία κατασκευής και εμπορία σκαφών αναψυχής, ερωτήθηκε πως της φάνηκε η όλη διαδικασία για την άντληση κεφαλαίων από το Γ' ΚΠΣ και η απάντηση που πήραμε ήταν η εξής: «Ξεκινήσαμε με την προοπτική ότι θα πάρουμε ένα μέρος των κεφαλαίων που απαιτούνται για την αναβάθμιση μας. Η σύμβαση προβλέπει να λάβουμε αρχικά το 50% των δημοσίων κεφαλαίων και στη συνέχεια, μετά ένα χρονικό διάστημα το υπόλοιπο 50%. Υπάρχει μεγάλη καθυστέρηση στην καταβολή των κεφαλαίων, και ευθύνεται τόσο η γραφειοκρατία όσο και η καθυστερημένη αποδέσμευση από τους αρμόδιους φορείς των αναγκαίων κονδυλίων για την κάλυψη μας στους τακτούς χρόνους, γεγονός το οποίο μας αναγκάζει να καλύπτουμε με τα διαθέσιμα μας κονδύλια τα οποία δεν είχαμε προγραμματίσει. Και το πιο δυσάρεστο είναι ότι αναγκαζόμαστε να το κάνουμε σε εποχή έντονης δυσκολίας και υποκινητικότητας της ελληνικής αγοράς, και ιδιαίτερα του κλάδου μας».(πηγή: οικονομικός ταχυδρόμος 7/2003 , τεύχος 27)

3.2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Κοινωνία της Πληροφορίας χρηματοδοτεί ένα πλέγμα άμεσων και έμμεσων δράσεων για την ενθάρρυνση της συμμετοχής του πολίτη στην Κοινωνία της Πληροφορίας, σε μια κοινωνία όπου η τεχνολογία γίνεται το μέσον για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής. Στο πλαίσιο αυτό, χρηματοδοτούνται έργα για την ανάπτυξη βασικών ή / και εξειδικευμένων γνώσεων πληροφορικής για τον ευρύτερο πληθυσμό, δράσεις κατάρτισης σε νέες δεξιότητες, στη διάδοση και εφαρμογή της τηλε-κατάρτισης κυρίως για γεωγραφικά απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές και δράσεις για την ένταξη ή επανένταξη στην αγορά εργασίας και τη δια βίου εκπαίδευση. Υπενθυμίζεται ότι ειδικά, για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας σε ειδικότητες πληροφορικής και επικοινωνιών ολοκληρώθηκε ήδη πρόγραμμα Stage, συνολικού προϋπολογισμού 6,6 εκατ ευρώ, στο οποίο συνολικά συμμετείχαν 1600 άνεργοι.

Περισσότερο διευρυμένο είναι το νέο πρόγραμμα Stage που πρόσφατα εντάχθηκε προς χρηματοδότηση μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Κοινωνία της Πληροφορίας". Συγκεκριμένα το νέο πρόγραμμα που εντάχθηκε στο Ε.Π της ΚτΠ, αφορά στην απόκτηση εργασιακής εμπειρίας (Stage) 3.337 συνολικά ανέργων ηλικίας μέχρι 35 ετών, πτυχιούχων Α.Ε.Ι- Τ.Ε.Ι. στον τομέα της Πληροφορικής και Επικοινωνιών. Από το σύνολο των θέσεων οι 2.324 αφορούν τους Ο.Τ.Α α' και β' βαθμού (τομέας Αυτοδιοίκησης) για την στελέχωση των ΚΕΠ στην παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών συναλλαγών, οι 913 θέσεις το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων για την στελέχωση των νέων ηλεκτρονικών σχολικών και δημόσιων βιβλιοθηκών και οι 100 τον ΟΑΕΔ18 για την εξοικείωση στη χρήση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος. Από τις θέσεις αυτές, ποσοστό 60% θα καλυφθεί από γυναίκες και το 40% από άνδρες.

Στο πλαίσιο της πολιτικής πρόληψης της μακροχρόνιας ανεργίας τουλάχιστον το 65% θα καλυφθεί από άνεργους ηλικίας μικρότερης των 25

ετών εγγεγραμμένων στα μητρώα ανέργων των υπηρεσιών του Ο.Α.Ε.Δ. μέχρι 6 μήνες, και άνεργους άνω των 25 ετών εγγεγραμμένων στα μητρώα ανέργων των Υπηρεσιών του Ο.Α.Ε.Δ. έως και 12 μήνες. Αντίθετα, στο πλαίσιο καταστολής της μακροχρόνιας ανεργίας το 35% θα καλυφθεί από άνεργους ηλικίας έως 25 ετών εγγεγραμμένων από 6 μήνες και άνω, και ανέργων ηλικίας 25 ετών και άνω εγγεγραμμένων από 12μήνες και άνω.
(πηγή : <http://www.mpa.gr>)

3.3. Ο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ 3299/2004. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ.ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

Με σκοπό την ενδυνάμωση της ισόρροπης ανάπτυξης, την αύξηση της απασχόλησης, την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την προώθηση της τεχνολογικής αλλαγής και της καινοτομίας, την προστασία του περιβάλλοντος, την εξοικονόμηση ενέργειας και την επίτευξη της περιφερειακής σύγκλισης παρέχονται σε επενδυτικά σχέδια τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

1. Στα υπαγόμενα στις διατάξεις του παρόντος νόμου επενδυτικά σχέδια παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

- Επιχορήγηση που συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος της ενισχυόμενης δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου.
- Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
- Φορολογική απαλλαγή ύψους μέχρι ενός ποσοστού ή του συνόλου της αξίας της ενισχυμένης δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου ή και της

αξίας της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση. Η ενίσχυση αυτή συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος μη διανεμόμενων κερδών, από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης της πρώτης δεκαετίας, από την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου με το σχηματισμό ισόποσου αφορολόγητου αποθεματικού.

- Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης από το επενδυτικό σχέδιο απασχόλησης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο για μια διετία, τμήματος του μισθολογικού κόστους των δημιουργούμενων εντός της πρώτης τριετίας από την ολοκλήρωσή του επενδυτικού σχεδίου θέσεων απασχόλησης.

2. Τα ανωτέρω είδη ενισχύσεων παρέχονται εναλλακτικά ως εξής:

- Επιχορήγηση ή και επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης
- Φορολογική απαλλαγή
- Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.

3. Στα ειδικά καθεστώτα που προβλέπονται στο άρθρο 9 μπορεί να γίνει συνδυασμός περισσότερων ενισχύσεων.

Ως επενδυτικά σχέδια στα πλαίσια του παρόντος νόμου θεωρούνται οι επενδύσεις, τα επιχειρηματικά σχέδια και τα προγράμματα χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Τα υπαγόμενα σχέδια είναι:

- Επενδυτικά σχέδια στον πρωτογενή τομέα.
- Επενδυτικά σχέδια στο δευτερογενή τομέα.

- Επενδυτικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού.
- Επενδυτικά σχέδια στον τριτογενή τομέα.
- Ειδικά επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων που ασκούν τις δραστηριότητες των περιπτώσεων (α) έως (γ) του παρόντος.(πηγή : <http://www.comitech.gr>)

3.4. ΤΟ ΕΚΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΈΡΕΥΝΑ, ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΠΙΔΕΙΞΗ.

Το 6ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα, την Τεχνολογική Ανάπτυξη και Επίδειξη αποτελεί το κύριο μέσο χρηματοδότησης της έρευνας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Κύριος σκοπός του 6ου Π.Π είναι να συμβάλει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής βιομηχανίας, στην υποστήριξη των πολιτικών της Ε. Ένωσης και στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και Καινοτομίας. Επίσης αναμένεται να βοηθήσει σημαντικά στην ανάπτυξη της επιστημονικής και τεχνολογικής αριστείας καθώς και στην ολοκλήρωση και το συντονισμό της ερευνητικής και τεχνολογικής προσπάθειας στην Ευρώπη.

Μια από τις κύριες φιλοδοξίες του 6ου Προγράμματος Πλαισίου Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Επίδειξης της Ε. Κοινότητας είναι και η συμβολή του στην δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας. Για την εξυπηρέτηση του στόχου αυτού υιοθετήθηκε για πρώτη φορά η εφαρμογή δυο πρωτοποριακών «νέων εργαλείων» τα οποία σχεδιάστηκαν με γνώμονα την ιδέα του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ) ώστε να παίξουν καταλυτικό ρόλο στην δόμησή του. Τα δυο αυτά νέα εργαλεία είναι τα Δίκτυα Αριστείας και τα Ολοκληρωμένα Έργα . Δεδομένου ότι τα δύο αυτά εργαλεία εφαρμόζονται για πρώτη φορά ενώ υπήρξε αρκετός σκεπτικισμός από την πλευρά των ερευνητικών κοινοτήτων των Κ-Μ ως προς την αποτελεσματικότητά τους σε σχέση με τους φιλόδοξους στόχους για τους οποίους σχεδιάστηκαν, το Ε.

Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποφάσισαν κατά την υιοθέτηση του βου Προγράμματος Πλαισίου, να εφαρμοσθεί μια αξιολόγηση των νέων εργαλείων από ανεξάρτητη ομάδα εμπειρογνομένων προτού ληφθεί οποιαδήποτε περαιτέρω απόφαση για την χρήση τους στο 6ο και στη συνέχεια στο 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο.

Την αξιολόγηση αυτή κατ' εντολή του Συμβουλίου, ανέλαβε ανεξάρτητη ομάδα εμπειρογνομένων υπό την προεδρία του καθ. Ramon Marimon, η οποία και ολοκλήρωσε τις εργασίες της τον Ιούνιο του 2004.

Τα Δίκτυα Αριστείας αποτελούν πολυμερείς συνεργασίες που στόχο έχουν την προώθηση της αριστείας στην Ευρώπη σε ένα ερευνητικό πεδίο, μέσω της δικτύωσης της απαραίτητης κρίσιμης μάζας πόρων και εμπειρογνομοσύνης. Η εμπειρογνομοσύνη αυτή θα πρέπει να συγκεντρωθεί γύρω από ένα κοινό πρόγραμμα εργασίας με κύριο σκοπό την προοδευτική δημιουργία μόνιμων συνεργασιών μεταξύ των μελών του δικτύου ενώ ταυτόχρονα θα προάγει την γνώση στο συγκεκριμένο ερευνητικό πεδίο. Σκοπός των ολοκληρωμένων έργων είναι η δημιουργία της απαραίτητης γνώσης για την υλοποίηση των επιστημονικών στόχων που εκφράζουν οι θεματικές προτεραιότητες του Προγράμματος Πλαισίου. Αποτελούν έργα στοχοθετημένης έρευνας και πολυμερούς συνεργασίας με κύριο παραδοτέο την παραγωγή της απαιτούμενης γνώσης για την παραγωγή νέων προϊόντων, διεργασιών ή/και υπηρεσιών. Προϋποθέτουν την συγκέντρωση της κρίσιμης μάζας δραστηριοτήτων και πόρων που χρειάζονται για την επιτυχία των φιλόδοξων και σαφών ερευνητικών και τεχνολογικών στόχων που θα πρέπει να θέτουν. Κάθε ολοκληρωμένο έργο θα πρέπει να εξασφαλίζει συγκεκριμένα και απτά αποτελέσματα προς την κατεύθυνση είτε της αύξησης της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας είτε της επίλυσης σημαντικών κοινωνικών προβλημάτων.

Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου για το ειδικό πρόγραμμα «Ολοκλήρωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας» με αριθμό 2002/834/EC, 30 Σεπτεμβρίου 2002. (πηγή : <http://www.gsrt.gr>)

3.5. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΔΙΚΤΥΩΘΕΙΤΕ"

Το πρόγραμμα "ΔΙΚΤΥΩΘΕΙΤΕ" αποτελεί πρωτοβουλία του Υπουργείου Ανάπτυξης και έχει σκοπό την εξοικείωση 50.000 μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) με το ηλεκτρονικό εμπόριο, την ψηφιακή οικονομία, την αξιοποίηση των δυνατοτήτων και των ευκαιριών που προσφέρει το Διαδίκτυο και γενικότερα την παρακίνηση των επιχειρηματιών για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Το Πρόγραμμα καλύπτει όλη τη χώρα, δηλαδή και τις 13 περιφέρειες, για το χρονικό διάστημα 2000-2003 και έχει συνολικό προϋπολογισμό 117,4 εκατ.ευρώ. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το μέτρο 3.2 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ» και από το μέτρο 8.2 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ» του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Ποιες Επιχειρήσεις έχουν δικαίωμα συμμετοχής;

Οι παραπάνω επιδοτήσεις, απευθύνονται σε όλες τις επιχειρήσεις οι οποίες πληρούν τους ακόλουθους όρους:

-Έχουν απασχολούμενο προσωπικό μέχρι και 10 άτομα και κύκλο εργασιών μέχρι και 586.940 ευρώ.

-Έχουν κλείσει μία τουλάχιστον διαχειριστική χρήση και έχουν υποβάλλει φορολογική δήλωση.

-Ανήκουν σε ένα από τους παρακάτω κλάδους δραστηριότητας:

- Μεταποίηση
- Εμπόριο
- Τουρισμός
- Παροχή Υπηρεσιών

Για τους σκοπούς του προγράμματος οι επιχειρήσεις διακρίνονται στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες:

Κατηγορία 1: Επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν σύνδεση με το διαδίκτυο.

Κατηγορία 2: Επιχειρήσεις που διαθέτουν σύνδεση με το διαδίκτυο και ηλεκτρονική διεύθυνση επικοινωνίας(Internet-ready).

Κατηγορία 3: Επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες με το διαδίκτυο και διαθέτουν δική τους εταιρική παρουσίαση ή δικτυακό τόπο στο διαδίκτυο, με δυνατότητα διεξαγωγής συναλλαγών με πελάτες ή και προμηθευτές. Το πρόγραμμα απευθύνεται μόνο στις δύο πρώτες κατηγορίες επιχειρήσεων.

Μέσω της επιδότησης για την αγορά ηλεκτρονικού υπολογιστή αλλά και της Δωρεάν Εκπαίδευσης των εργαζομένων των επιχειρήσεων, το πρόγραμμα αποτελεί ολοκληρωμένη λύση, που λειτουργεί ως μοχλός ανάπτυξης στα χέρια του σύγχρονου επιχειρηματία.

Το πρόγραμμα χωρίζεται σε δύο ανεξάρτητες ενέργειες:

Οικονομική ενίσχυση

Επιδότηση των επιχειρήσεων για αγορά εξοπλισμού και υπηρεσιών πληροφορικής και Διαδικτύου μέχρι του ποσού των 1760 ευρώ και σε ποσοστό 40%. Στόχος της ενέργειας είναι η ανάπτυξη των ΜΜΕ μέσω του ηλεκτρονικού επιχειρείν.

Επιδοτούνται:

- Αγορά Η/Υ και περιφερειακών συστημάτων και λογισμικού
- Σύνδεση στο Internet
- Κατασκευή και φιλοξενία ιστοσελίδας
- Κατασκευή και υπηρεσίες παροχέα ηλεκτρονικού καταστήματος

Εκπαίδευση

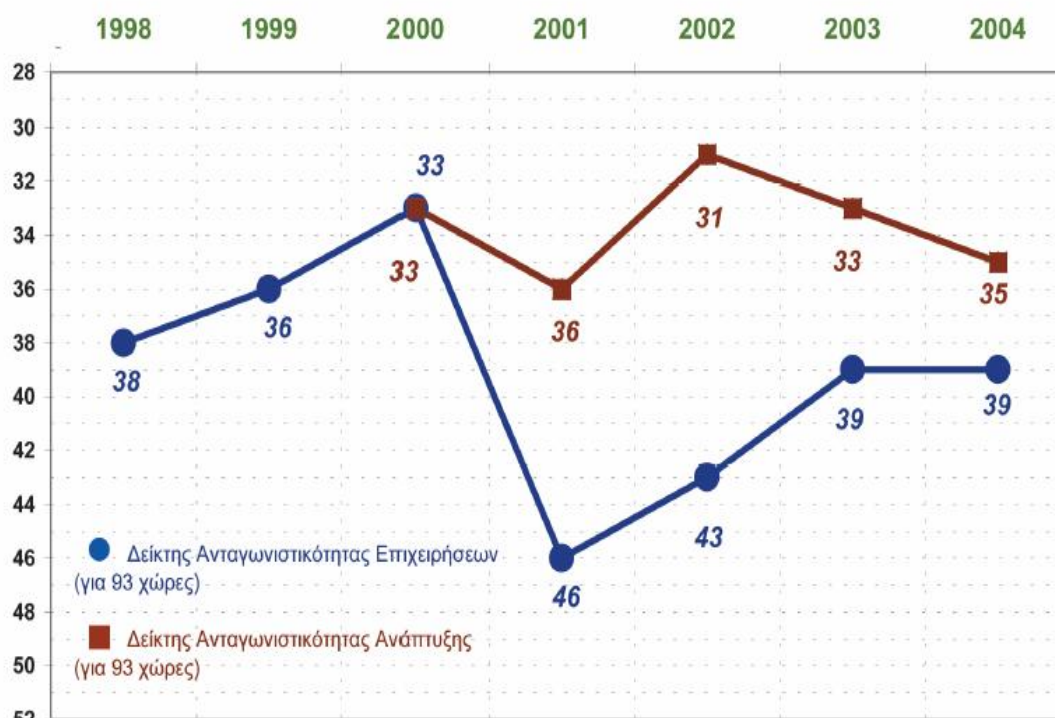
Επιτόπου Εκπαίδευση και Υποστήριξη σε επιχειρηματίες και εργαζόμενους από ειδικούς συμβούλους. Στόχος της ενέργειας είναι η πλήρης αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και του διαδικτύου από τις ΜΜΕ. Η εκπαιδευτική στήριξη περιλαμβάνει:

- Εκμάθηση της χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών και λογισμικού
- Εκμάθηση χρήσης του Διαδικτύου
- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών η-Επιχειρείν
- Online εκπαίδευση και ενημέρωση μέσω του www.go-online.gr.
- Λειτουργία Γραφείου πληροφόρησης

(πηγή : <http://www.alfaweb.gr>)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ-ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Δείκτες Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας : Κατάταξη Ελλάδας Διαχρονικά

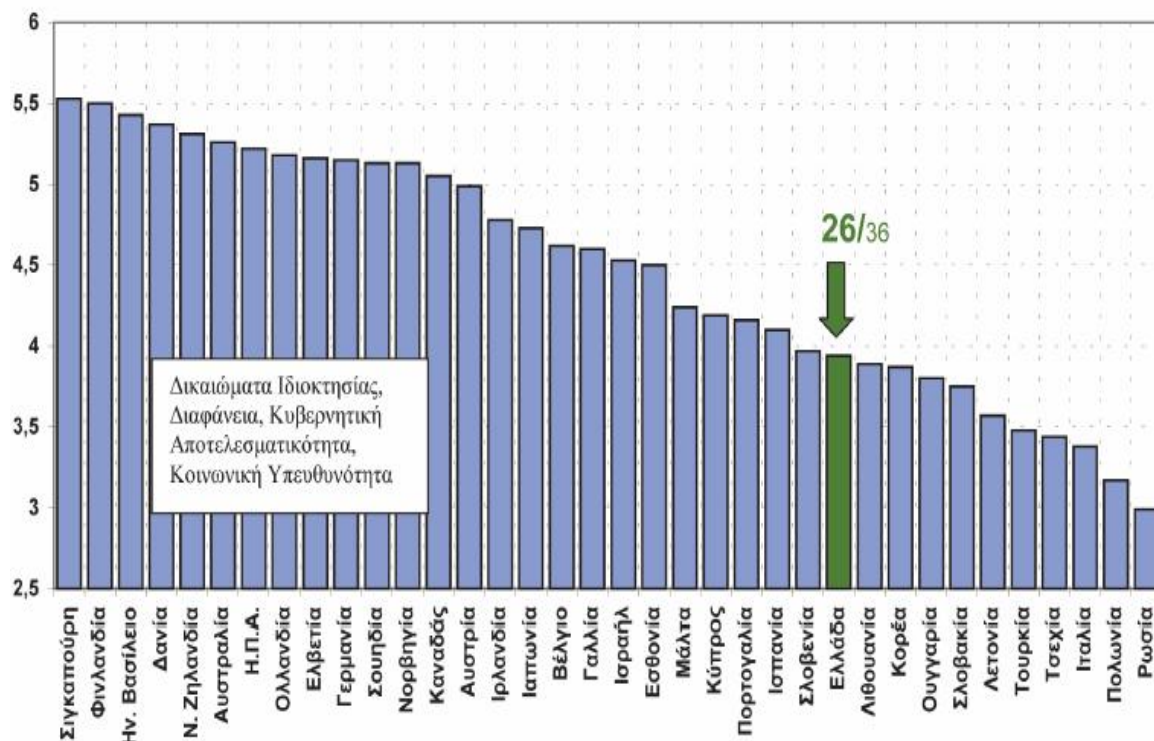
ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

Πίνακας 1.1 Πυλώνες ανταγωνιστικότητας του WEF και κατάταξη Ελλάδας στο σύνολο των 104 χωρών

Βασικές απαιτήσεις 37 ^η	Ενισχυτές Αποδοτικότητας 48 ^η	Παράγοντες καινοτομίας 47 ^η
1. Θεσμοί 45 ^η	5β. Ανθρώπινο δυναμικό -προχωρημένο 28 ^η	11. Επίπεδο επιχειρήσεων 49 ^η
2. Υποδομές 38 ^η	6. Αποτελεσματικότητα αγοράς αγαθών 46 ^η	12. Καινοτομία 45 ^η
3. Μακροοικονομική Σταθερότητα 70 ^η	7. Αποτελεσματικότητα αγοράς εργασίας 77 ^η	
4. Ασφάλεια 24 ^η	8. Αποτελεσματικότητα χρηματοοικονομικών αγορών 39 ^η	
5α. Ανθρώπινο Δυναμικό-γενικά 33 ^η	9. Τεχνολογική ετοιμότητα 44 ^η	
	10. Εξωστρέφεια & μέγεθος αγοράς 49 ^η	

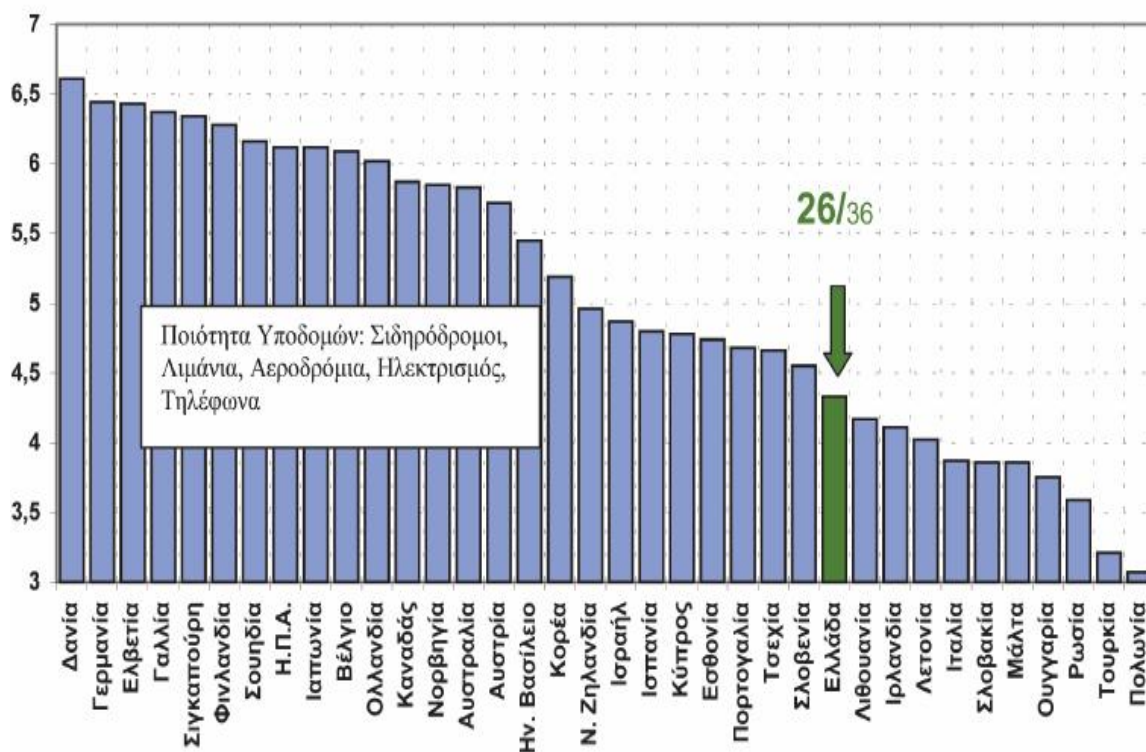
ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

Θεσμοί (χώρες προς σύγκριση)

ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

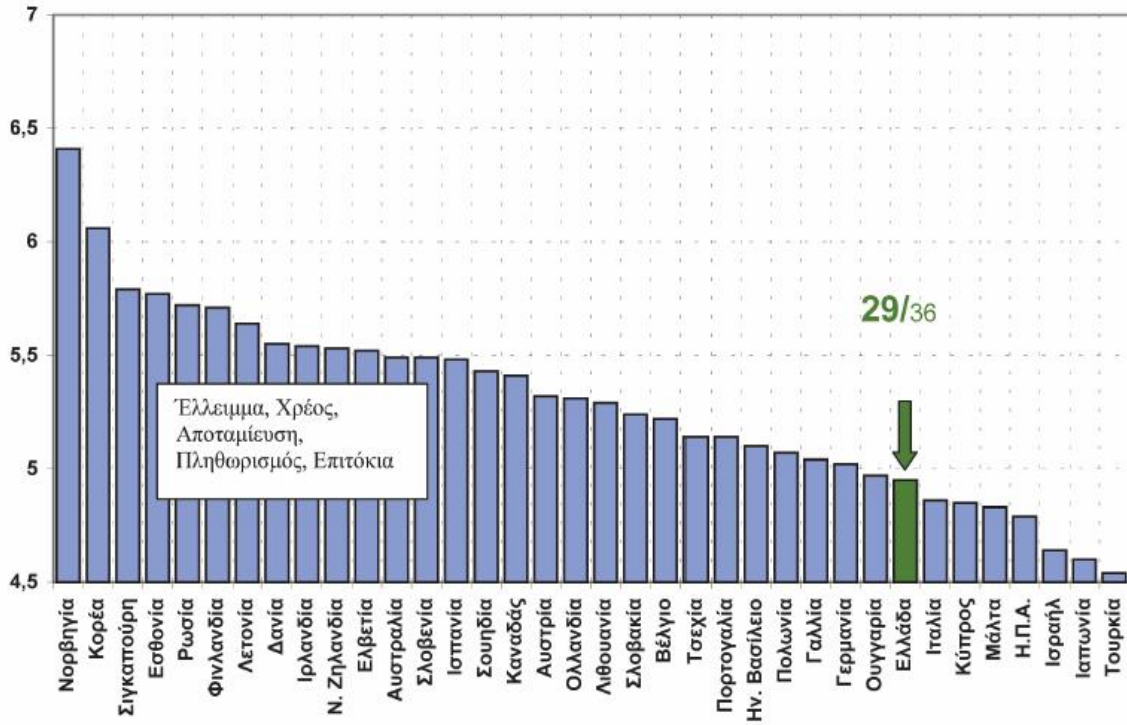
Φυσική Υποδομή (χώρες προς σύγκριση)

ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

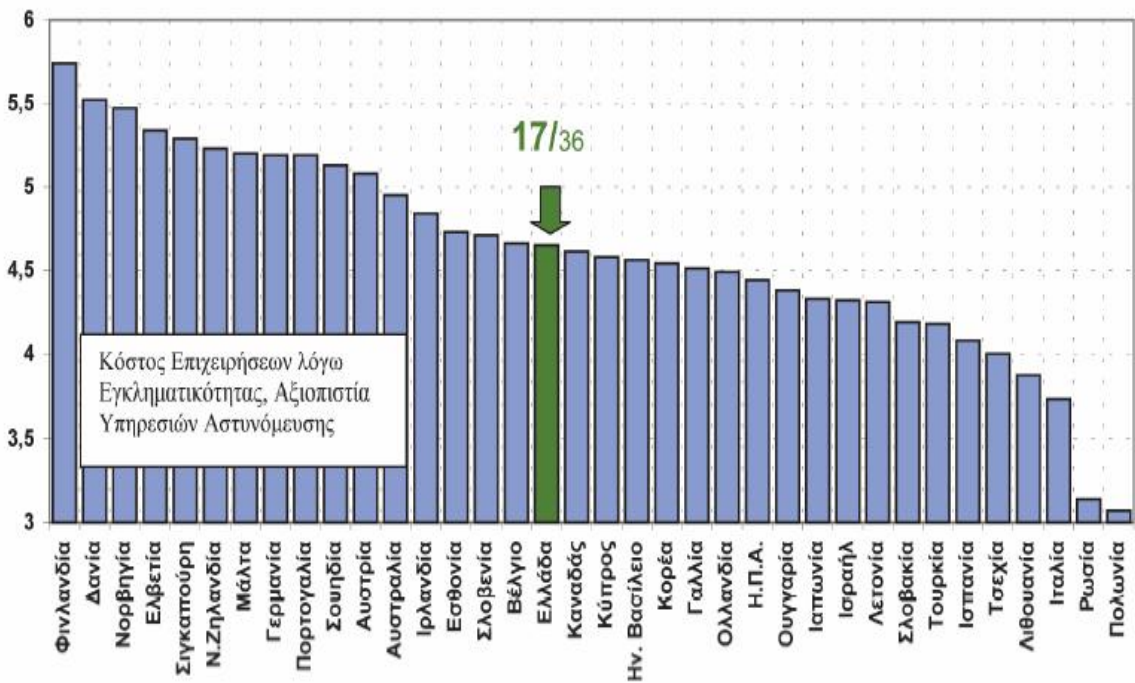

Μακροοικονομική Σταθερότητα (χώρες προς σύγκριση)

ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

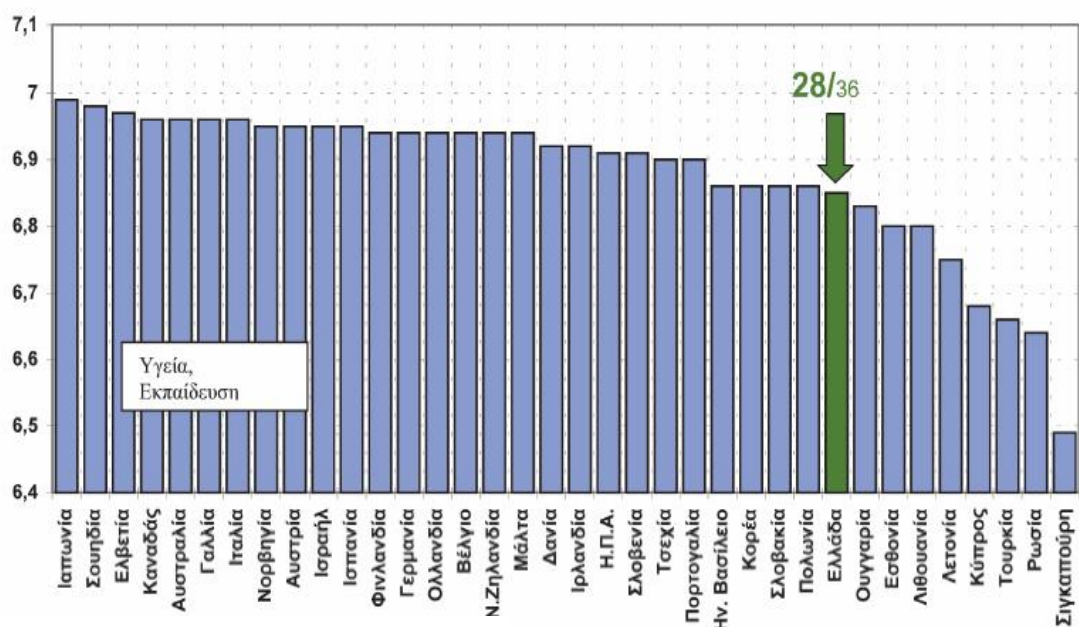
Ασφάλεια (χώρες προς σύγκριση)

ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

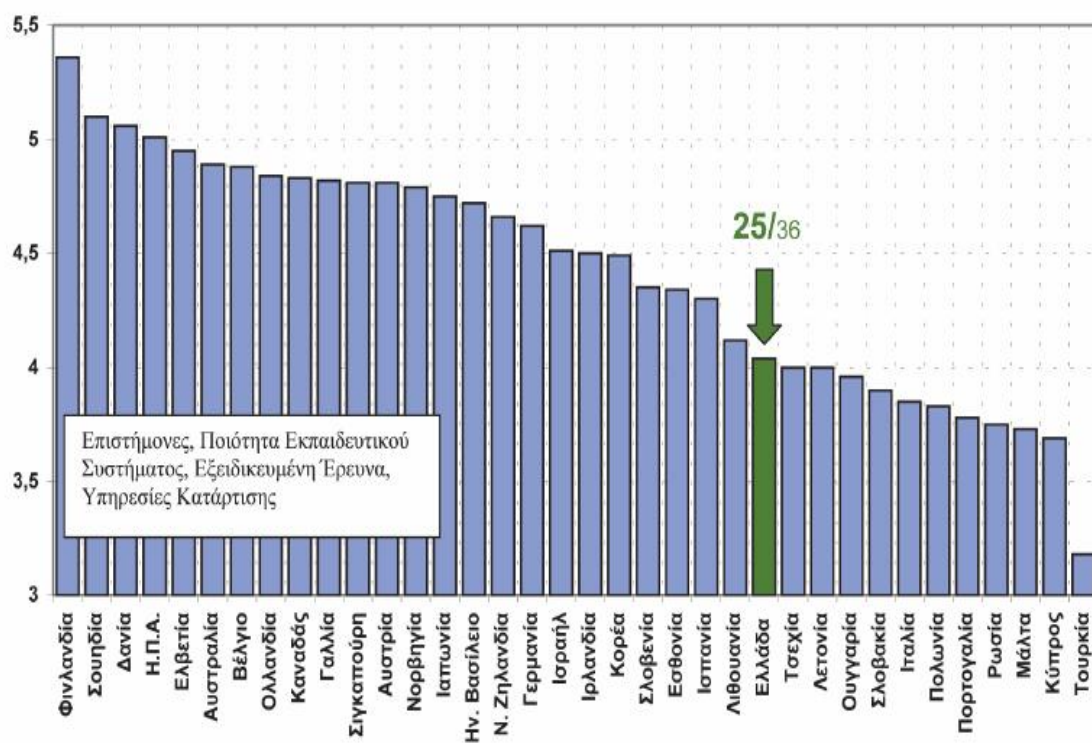

Ανθρώπινο Κεφάλαιο (Γενικά) (χώρες προς σύγκριση)

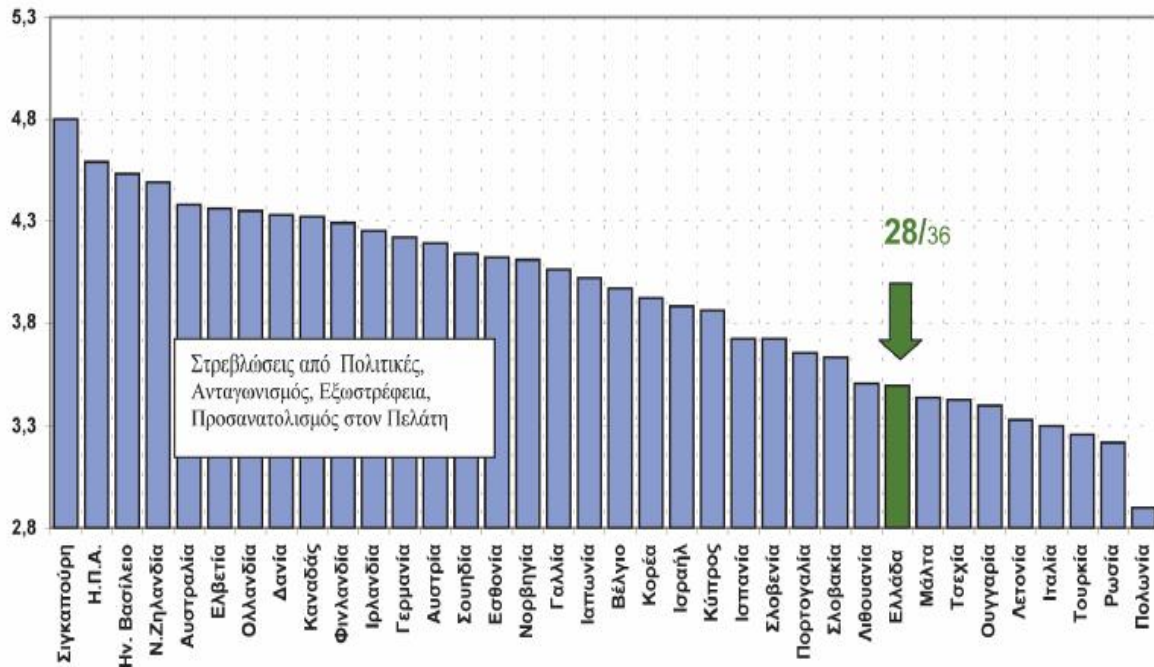
ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

Ανθρώπινο Κεφάλαιο (Προχωρημένο) (χώρες προς σύγκριση)

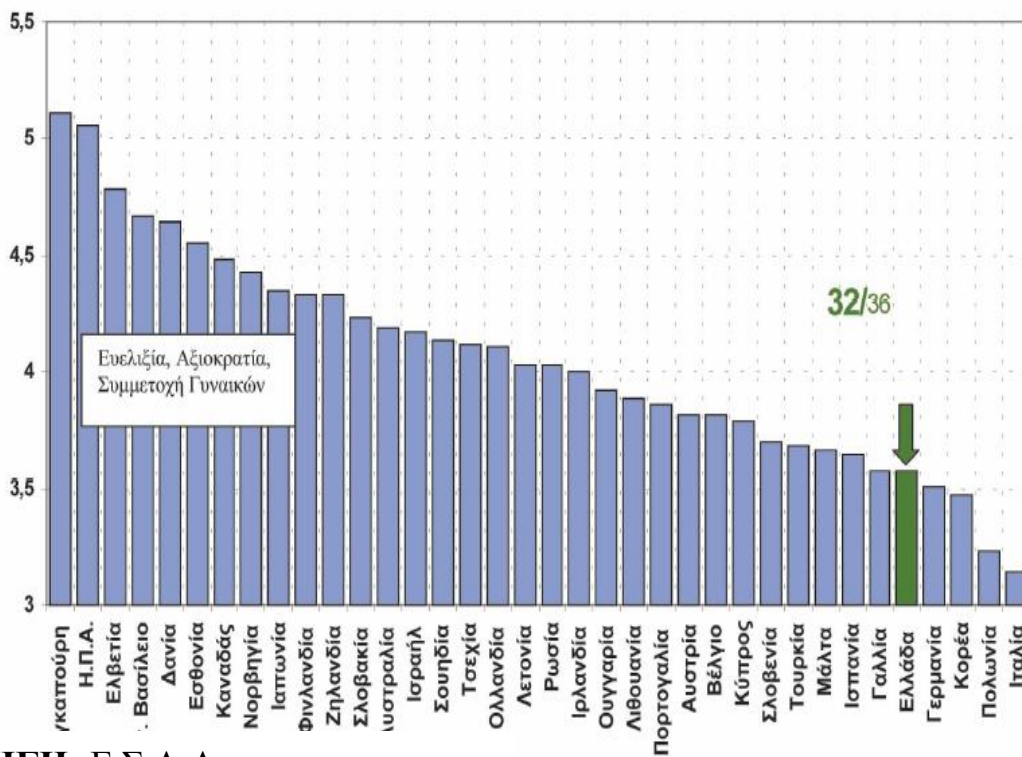
ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

Αποτελεσματικότητα Αγοράς Αγαθών (χώρες προς σύγκριση)

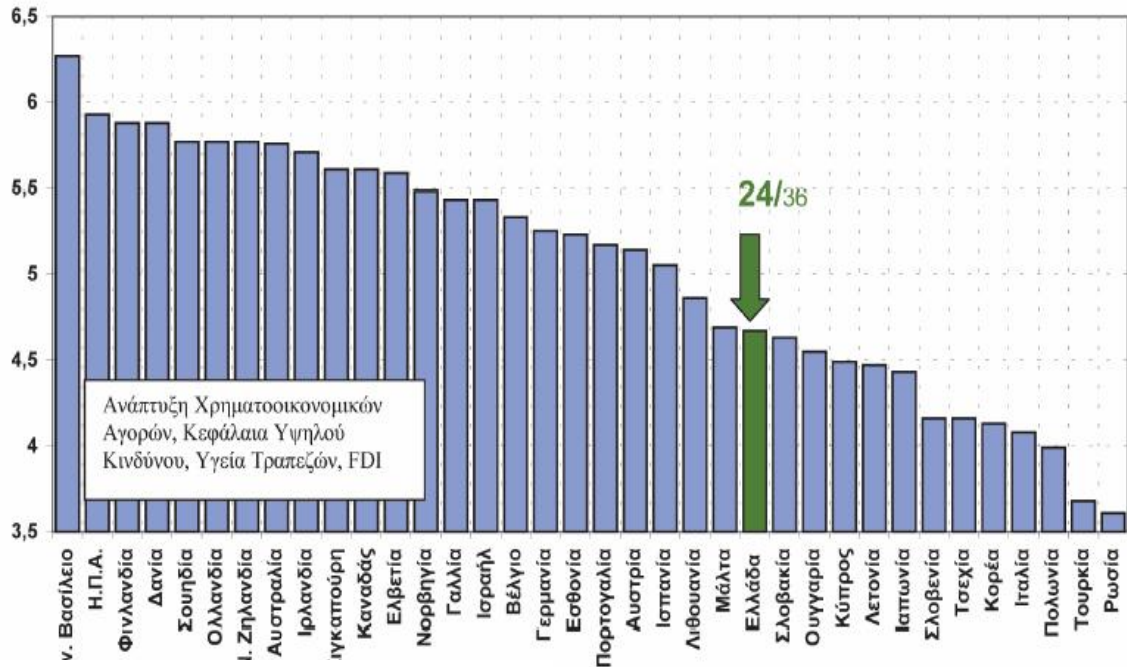
ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

Αποτελεσματικότητα Αγοράς Εργασίας (χώρες προς σύγκριση)

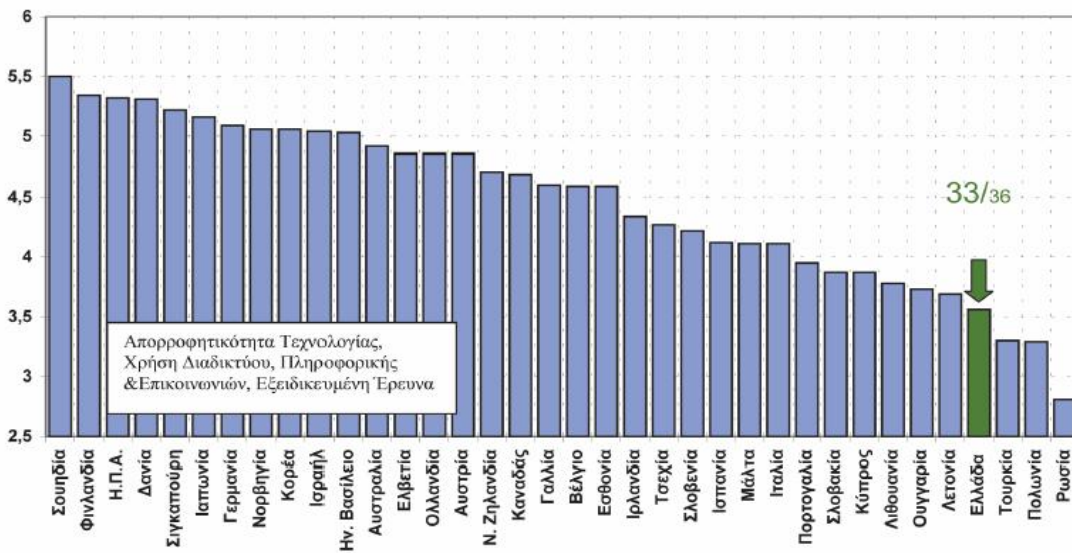
ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

**Αποτελεσματικότητα Χρηματοοικονομικών Αγορών
(χώρες προς σύγκριση)**

ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

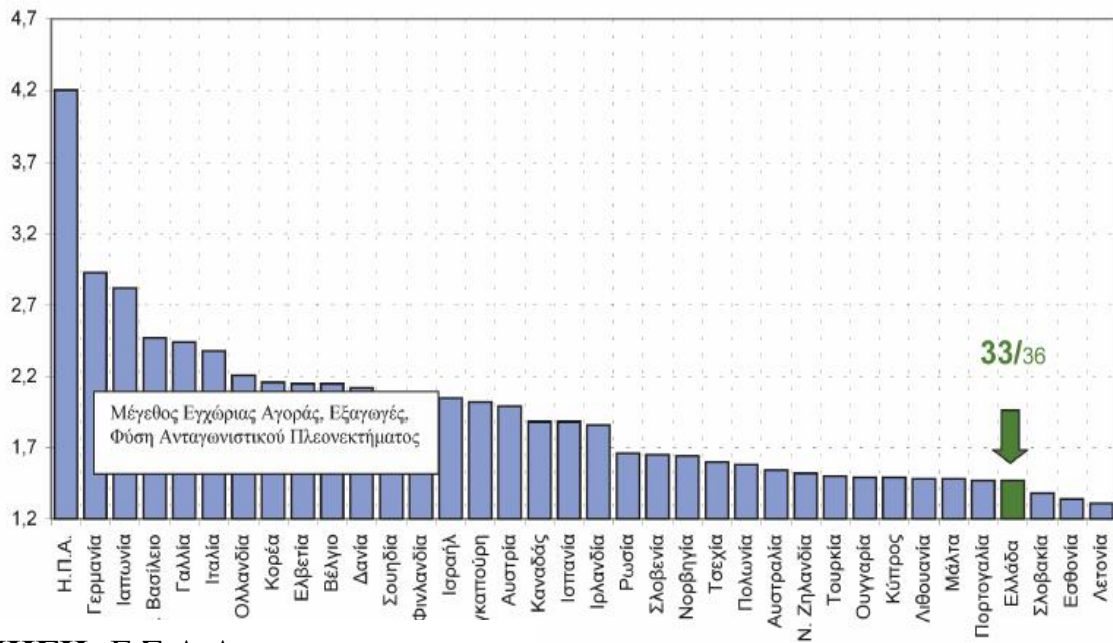
Τεχνολογική Ετοιμότητα (χώρες προς σύγκριση)

ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

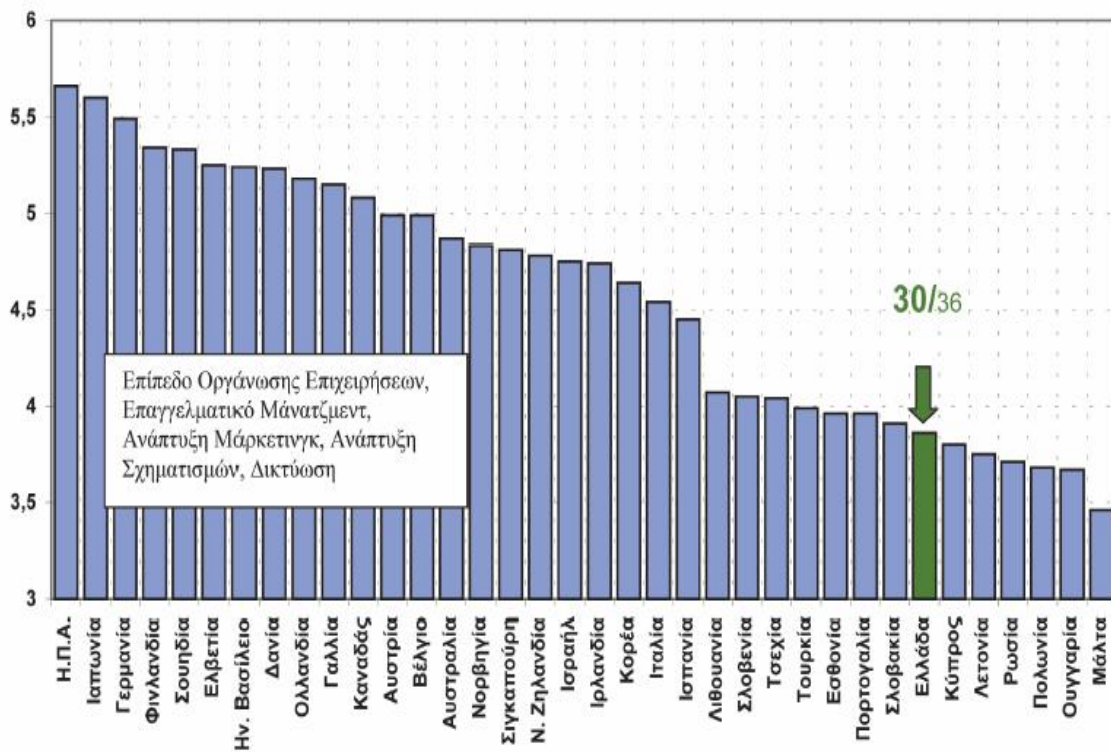

Εξωστρέφεια και Μέγεθος Αγοράς (χώρες προς σύγκριση)

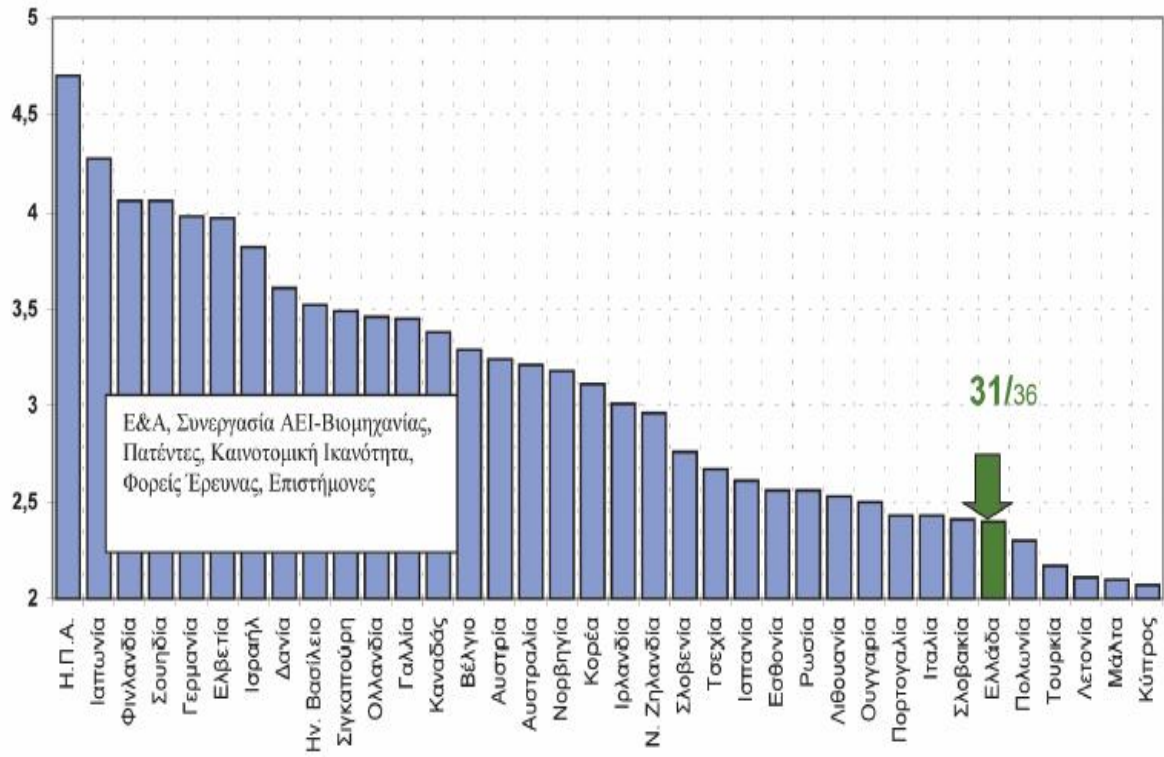
ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

Επίπεδο Επιχειρήσεων (χώρες προς σύγκριση)

ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

Καινοτομία (χώρες προς σύγκριση)

ΠΗΓΗ :Ε.Σ.Α.Α.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Η ισχυρή ανταγωνιστικότητα προϋποθέτει αποφάσεις για ισχυροποίηση και μετασχηματισμό της παραγωγικής βάσης. Τα εργαλεία είναι γνωστά, είναι κοινά σε πολλές κοινωνίες και λίγο-πολύ χρησιμοποιούνται παντού. Το κρίσιμο στοιχείο που κάνει τις διαφορές είναι το μείγμα πολιτικών που επιλέγεται, οι συνδυασμοί στόχων και εργαλείων, η αποφασιστικότητα, η συστηματικότητα και η συνέπεια στην εφαρμογή τους.
2. Η ανάγκη δραστικής μείωσης των ονομαστικών συντελεστών φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων τονίζεται από όλες τις πλευρές.
3. Η θετική επίδραση του προσανατολισμού στην αγορά στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης δεν αντανάκλαται μόνο στην κερδοφορία της, αλλά συνδέεται και με άλλους παράγοντες που είναι ωφέλιμοι για τον πελάτη, την ίδια την επιχείρηση και τους εργαζομένους της και για την κοινωνία ευρύτερα.
4. Οι κοινωνίες και οι χώρες που κατορθώνουν να κατανοούν τις επερχόμενες αλλαγές, να τις αποδέχονται με λιγότερους κραδασμούς και να τις αφομοιώνουν στην κουλτούρα τους θα είναι οι πιο ανταγωνιστικές και οι πιο επιτυχημένες. Το ίδιο θα πρέπει να συμβεί και στη χώρα μας.
5. Πρέπει να επιδιώκεται η αύξηση της εθνικής παραγωγικότητας, η οποία δύναται μακροχρόνια να οδηγήσει σε ενίσχυσης της εθνικής ανταγωνιστικότητας και ως αποτέλεσμα στην αύξηση των ξένων επενδύσεων σε βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου και του επιπέδου απασχόλησης.
6. Σε ότι αφορά τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, ο ιδιωτικός τομέας της οικονομίας και κοινωνικοί παράγοντες και φορείς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο.
7. Στη χώρα μας ενώ σε ορισμένες κατευθύνσεις σημειώνουμε πρόοδο, το τελικό αποτέλεσμα δεν είναι ευνοϊκό διότι επικρατούν παράγοντες αποδυνάμωσης της ανταγωνιστικότητας μας.

8. Ικανότητα μιας χώρας να επιτυγχάνει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και να διατηρεί υψηλό επίπεδο κατά κεφαλήν ΑΕΠ.
9. Η θέση της Ελλάδας υποχωρεί στον πίνακα ανταγωνιστριών χωρών.
10. Οι καινοτομίες δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την προαγωγή της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
11. Εξαγωγικός τομέας, κινητήρια δύναμη της αναπτυξιακής πορείας.
12. Στις υπηρεσίες το συγκριτικό πλεονέκτημα της Ελλάδας.
13. Υπάρχει πράγματι ανάγκη εισροής ξένων επενδύσεων τόσο στους κλάδους παραγωγής αγαθών όσο και στους κλάδους υπηρεσιών και ιδιαίτερα στον κλάδο της εκπαίδευσης, στον οποίο οι ΞΑΝΕ είναι πλήρως αποκλεισμένες στην Ελλάδα μέχρι σήμερα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Επίσημα έγγραφα

- Ø ΕΣΑΑ (2004), ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2003, Αθήνα: Γεώργιος Αναστασόπουλος, πρόεδρος επιτροπής εμπειρογνομόνων.
- Ø ΕΣΑΑ (2005), ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2004, Αθήνα : Γεώργιος Βενιέρης, πρόεδρος επιτροπής εμπειρογνομόνων.
- Ø ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (2003), Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητα, Αθήνα.
- Ø ΕΣΑΑ (2004), Διεύρυνση των διεθνών δεικτών ανταγωνιστικότητας και εκτίμηση του κόστους από την έλλειψη ανταγωνιστικότητας στην ελληνική οικονομία. Δείκτες διεθνούς ανταγωνιστικότητας 2003, Αθήνα.

Άρθρα περιοδικού τύπου

- Ø ΤΖΟΥΛΗ Ν.ΚΑΛΗΜΕΡΗ (2003), Το επιχειρησιακό πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα βγαίνει από τον λήθαργο. Οικονομικός ταχυδρόμος Ιούλιος 2003, τεύχος 2, σελίδα 35.
- Ø ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα 2000-2006 –Γ΄ΚΠΣ : Ενδιάμεση αξιολόγηση. Γνώμη της Ο.Κ.Ε, Δεκέμβριος 2003 τεύχος 102, σελίδα 25.
- Ø ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΠΑΛΑΣΚΑ, Παράγοντες προσδιορισμού της ανταγωνιστικής ικανότητας της οικονομίας. Τάσεις 2005, σελίδα 82.
- Ø ΤΑΣΟΥ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗ, Ανταγωνιστικότητα το μεγάλο ζητούμενο της ελληνικής οικονομίας. Τάσεις 2005, σελίδα 66.

- Ø Ι.Κ.ΣΙΩΜΟΠΟΥΛΟΥ, Οι φόροι φρενάρουν την ανταγωνιστικότητα. Οικονομικός ταχυδρόμος, Ιούνιος 2003, τευχος23, σελίδα 15
- Ø ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ, Μάρκετινγκ και ανταγωνιστικότητα. Τάσεις 2005, σελίδα 154
- Ø Κ.ΜΠΑΚΟΥΡΗΣ, Η ανταγωνιστικότητα στην παγκόσμια αγορά. Οικονομικός ταχυδρόμος Ιανουάριος 2004, τεύχος 5, σελίδα 16
- Ø ΕΜΜ. ΚΡΑΝΙΔΗΣ ΚΑΙ Ι. ΓΚΑΝΟΥ, Παραγωγικότητα ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα. Τάσεις 2005, σελίδα 59
- Ø Π.ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ, Ανταγωνιστικότητα κράτος και κοινωνία. Οικονομικός ταχυδρόμος, Νοέμβριος 2003, τεύχος 46, σελίδα 32
- Ø ΓΙΩΡΓΟΣ Α.ΒΑΜΒΟΥΚΑΣ, Ανταγωνιστικότητα και ανάπτυξη στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον. Τάσεις 2005, σελίδα 92

Διευθύνσεις Ιστοσελίδων

[http://www.esaa.gr\(17/10/2005\)](http://www.esaa.gr(17/10/2005)) ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

<http://www.elogos.gr> (18/10/2005)

<http://www.europa.eu.int> (24/11/2005) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

<http://www.iobe.gr> (24/11/2005) Ι.Ο.Β.Ε

<http://www.seve.gr> (18/10/2005) Σ.Ε.Β.Ε.

<http://www.emporikibank.gr> (18/10/2005) ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

<http://www.attica-ventures.gr> (25/11/2005)

<http://www.gsrt.gr> (25/11/2005) ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

<http://www.ypan.gr> (05/12/2005) ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

<http://www.mpa.gr> (05/12/2005)

<http://www.comitech.gr> (25/11/2005)

<http://www.alfaweb.gr> (10/11/2005)

<http://www.antagonistikotita.gr>(17/10/2005)

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- (1): ΕΣΜΑ -ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
- (2): WEF -WORLD ECONOMIC FORUM , ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
- (3): ΑΕΠ - ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΙΟΝ
- (4): ΤΟ 2004 ΠΡΟΣΤΕΘΗΚΑΝ 2 ΑΚΟΜΗ ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΥΨΗΛΟΤΕΡΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
- (5): BCI -BUSINESS COMPETITIVENESS INDEX : ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
- (6): GCI -GLOBAL COMPETITIVENESS INDEX ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
- (7): IMD -INSTITUTE FOR MANAGEMENT AND DEVELOPMENT , ΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ
- (8): ΞΑΕ -ΞΕΝΕΣ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
- (9): ΕΣΑΑ -ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
- (10): Γ'ΚΠΣ -3ο ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
- (11): Φ.Π.Α -ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ
- (12): Ε.Μ.Π - ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
- (13): ΟΟΣΑ -ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
- (14): Μ.Μ.Ε -ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
- (15): Ε&Τ -ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
- (16): Α.Ε.Ι -ΑΝΩΤΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

(17): Τ.Ε.Ι -ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

(18): Ο.Α.Ε.Δ -ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

(*): COM(2004) 2 τελικό, πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά.

(**): COM(2003) 704 τελικό, «Ορισμένα κύρια θέματα για την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης - προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση».